

HRVATSKARIJEČ

SUBOTICA, 17. OŽUJKA 2006. - CIJENA 35 DINARA - BROJ 161

INTERVJU

Zaboravljena
i prešućena povijest

ROBERT SKENDEROVIĆ

Ivan Kovač

SVESTRANI ŠKOLARAC

Škola tamburice
u HKC "Bunjevačko kolo"

Seminar o izradi projekata

Informativno-politički tjednik. Izlazio od 1945. do 1956., obnovljen 2003. COBISS SR-ID 109442828

ISSN 1451-4257

MILIVOJ
PRČIĆ

I NAKON
DESETLJEĆA

Hrvatska riječ

OSNIVAČ:

Hrvatsko nacionalno vijeće

IZDAVAČ:Novinsko-izdavačka ustanova »Hrvatska riječ«,
Trg Cara Jovana Nenada 15/II, 24000 Subotica**UPRAVNI ODBOR:**Lazar Baraković (predsjednik), Dušica Dulić,
Zdenko Đaković, dr. Marija P. Matarić,
Pavle Pejčić, Dražen Prčić, Zvonko Sarić,
Stipan Stantić, Zvonko Tadijan**DIREKTOR I****V. D. ODGOVORNOG UREDNIKA:**

Zvonimir Perušić

**POMOĆNIK I ZAMJENIK
ODGOVORNOG UREDNIKA:**

Zvonko Sarić

REDAKCIJA:Ivan Andrašić (Podunavlje),
Davor Bašić Palković (kultura),
Dušica Dulić (politika),
Jasminka Dulić (politika),
Dražen Prčić (sport i zabava),
Zdenko Samaržija (povijest),
Nada Sudarević (fotografije),
Željka Vukov (društvo),**TEHNIČKI UREDNIK:**Thomas Šujić
Jelena Ademi (tehnički prijelom)**ADMINISTRACIJA:**Zdenka Sudarević
Ljubica Vujković Lamić**LEKTORICA:** Katarina Vasiljčuk**KOREKTOR:** Mirko Kopunović**TELEFON:** ++381 24/55-33-55
++381 24/55-15-78**ŽIRO RAČUN:** 355-1023208-69**E-MAIL:** hrvatskarijec@tippnet.co.yu**WEB:** www.hrvatskarijec.co.yu**TISAK:** »Dnevnik« Holding, Novi Sad,
»Dnevnik« ŠtamparijaList je registriran kod Tajništva za informiranje
Skupštine AP Vojvodine pod rednim brojem 73.List je oporezovan PDV-om od 8 posto,
po Službenom glasniku broj 140
od 1. siječnja 2005.

Odlazak dužnika

Slobodan Milošević, nekadašnji predsjednik Srbije i Jugoslavije, a posljednjih pet godina beogradski i haški pritvorenik, ponovno je, kao što je to uvijek i volio biti, u središtu domaće i svjetske javnosti. Sada, međutim, ne svojom voljom i ne u vlastitoj režiji.

Iako je vrijeme ovoga nekadašnjeg bankara, a poslije »balkanskog kasapina« i »faktora stabilnosti« naizmjenično, definitivno prošlo još u listopadu 2000. godine, on je i dalje, čak i iz haške sudnice, bio sveprisutan u medijima i njegovi su politički stavovi i parole stizali do potencijalnih simpatizera gotovo svakodnevno.

O fenomenu Milošević toliko je toga rečeno i napisano u prethodnih dvadesetak godina, da se praktički nema više što niti dodati. Ono što se riječima ne da opisati, duboko je urezano u duši i pamćenju svakog pojedinca kome je besmislena politika krvi i tla zauvijek ukinula ili okrnjila budućnost.

Osim što je svojom smrću opet dospio na naslovnice svih svjetskih medija i u udarne vijesti svih svjetskih TV postaja, Milošević će se još malo poigravati sa svojim nesretnim podanicima u Srbiji, dok i posljednjom lopatom zemlje ne bude prekriven njegov grob. A onda će, za očekivati je, i najnaivniji konačno shvatiti da je otišao zauvijek.

Batrljci njegove sulude politike i još luđe memorandumske ideje koju je on provodio, za što nije niti bi smio biti jedini krivac, vidljivi su i danas. Posebice na manifestnoj razini, sve je više likova koji izranjaju iz njegova filma, no ovaj naš rasklimani državni vlak danas ide po drugom redu vožnje. Svi ti dolazeći branitelji lika i djela Miloševića su jalovi igrači i zapravo su ga se odavno odrekli i posvetili se samo i isključivo svome džepu.

Slobodan Milošević je dakle otišao, ali je itekako ostao dužan i narodu i pravdi. Sudska presuda za njegov udio u velikoj tragediji, koja je narode na ovim prostorima zadesila, ostat će neizrečena, što odgovara jedino onima s jakim interesom da se istina nikad ne sazna. Nikada se nije pokajao, niti je pokazao sućut prema žrtvama i njihovoj rodbini. Jedna promašena karijera, jedna uništena zemlja, jedna unazađena regija i deseci i stotine tisuća mrtvih, morali bi biti opomena svim budućim pretendentima na prijestolje narodnog vođe. Vlast je slast, ali vrag na kraju ipak dođe po svoje.

Z. P.

Obilježavanje Dana hrvatske zajednice

U okviru proslave Dana hrvatske zajednice u SiCG, u subotu 18. ožujka u 10 sati bit će po prvi puta postavljen barjak hrvatske zajednice na Gradskoj kući u Subotici i trajno u Velikoj vijećnici. Nakon toga Hrvatsko nacionalno vijeće će u Gradskoj kući prirediti domjenak u povodu blagdana sv. Josipa.

Na svečanost podizanja barjaka pozvani su svi vijećnici HNV-a i ugledni gosti.

Sutradan, u nedjelju 19. ožujka u 17 sati u crkvi sv. Roka u Subotici održat će se akademija u povodu sv. Josipa, zaštitnika Hrvata, a u 17,30 je biskupska misa u istoj crkvi. Nakon mise u vjeronaučnoj dvorani te župe održat će se prigodan koktel.

ČETVRTAK, 9. 3.

Osporavanje

Predstavnici Srbije i Crne Gore u postupku po tužbi BiH za genocid pred Međunarodnim sudom pravde u Haagu (ICJ) osporavali su nadležnost ICJ-a, ističući kako u vrijeme podnošenja tužbe 1993. tadašnja SR Jugoslavija nije bila članica UN-a, što je temeljiti preduvjet za nadležnost. Pravni zastupnici Vladimir Đerić i Tibor Varadi su kao glavni argument za dokazivanje nenadležnosti ukazali na odluku samog ICJ-a, kojom se 2004. proglasio nenadležnim za tužbu SRJ protiv zemalja NATO zbog nelegalne uporabe sile u kampanji bombardiranja 1999. Profesor Varadi naglasio je u raspravi da je status SRJ u UN-u od 1992. bio nejasan ali da je pojašnjen prijemom u članstvo SiCG godine 2000., što znači da prethodno nije bila članica i nije potpadala pod sudbenost ICJ-a.

PETAK, 10. 3.

Održiv rast

Srbija bi trebala godišnje ostvariti najmanje dvije milijarde dolara stranih investicija kako bi ostvarila održiv gospodarski rast. Na konferenciji za novinare povodom dvogodišnjice rada Ministarstva gospodarstva, ministar Predrag Bubalo istaknuo je kako je taj iznos direktnih investicija i realan, dodajući da se najveći bum u povećanju izvoza može napraviti u automobilske i prehrambenoj industriji. Bubalo je najavio kako će žestoko intervenirati da i javni sektor prođe kroz reforme i racionalizacije radnih mjesta, kako bi postigao profitabilnost, kao što je urađeno u zdravstvu i obrazovanju.

Otoci

Država, županije, gradovi i općine imat će pravo prvokupa hrvatskih otoka, na kojima će biti zabranjeno unošenje i uzgoj divljači koja na njima prirodno ne stanuje, odlučio je Hrvatski sabor, izmijenivši Zakon o otocima. Kako bi se otoci, posebno mali, nastanjili, očuvali od nekontrolirane prodaje strancima, Zakonom se propisuje koji su otoci za državu posebno važni i za koje će država te lokalna i područna samouprava imati pravo prvokupa.

SUBOTA, 11. 3.

Premинуo

Haški tribunal potvrdio je da je preminuo bivši predsjednik Srbije i SRJ Slobodan Milošević i najavio istragu. U šturom priopćenju piše da je Milošević pronađen mrtav u subotu ujutro u svojoj ćeliji u pritvoru Haškog suda.

Individualna postignuća

Hrvatska ministrica vanjskih poslova Kolinda Grabar-Kitarović izrazila je u Salzburgu zadovoljstvo zbog potpore EU-a europskoj perspektivi zemalja Zapadnog Balkana na temelju individualnih postignuća, te

zbog prihvaćanja hrvatskog prijedloga da se u zajedničku izjavu uvrsti CEFTA kao model za uspostavu zone slobodne trgovine.

»Vrlo sam zadovoljna današnjim sastankom, na kojem je potvrđena europska perspektiva svih zemalja regije ali i individualni pristup temeljem individualnih postignuća. Nekoliko sudionika je pohvalilo napore

Hrvatske da se pojača regionalna suradnja napose u području gospodarstva i slobodne trgovine«, izjavila je ministrica nakon neformalnog sastanka ministara vanjskih poslova EU-a i njihovih kolega iz zemalja obuhvaćenih Procesom stabilizacije i pridruživanja.

NEDJELJA, 12. 3.

Trogodišnjica

Prije tri godine ispred zgrade Vlade u Nemanjinoj ulici ubijen je Zoran Đinđić, premijer Srbije. Članovi obitelji ubijenog premijera položili su vijence u Aleji velikana na Novom groblju u Beogradu a predsjednik Srbije i Demokratske stranke Boris Tadić, članovi kabineta Zorana Đinđića, dužnosnici te stranke i tisuće građana odali su poštu polaganjem cvijeća i paljenjem svijeća. Predsjednik Vlade Srbije Vojislav Koštunica položio je vijenac na spomen ploču i mjesto gdje je prije tri godine ubijen Zoran Đinđić.

Općinski odbori DS-a obilježili su godišnjicu ubojstva u gradovima Srbije okupljanjem na trgovima, dijeljenjem kompakt diskova i brošura s ulomcima govora pokojnog premijera i drugim materijalima koji počinjavaju na pokojnog premijera i lidera DS-a.

Svečana akademija u povodu trogodišnjice ubojstva Zorana Đinđića održana je u Sava centru u Beogradu u nazočnosti članova obitelji suradnika, članova DS-a i Đinđićevih štovatelja.

Suđenje još traje

Zoran Đinđić je bio prvi demokratski premijer Srbije. Njegova vlada izabrana je 21. siječnja 2001. poslije demokratskih promjena u listopadu 2000. i dolaska na vlast DOS-a. Na Đinđića je izvršen atentat u dvorištu zgrade Vlade. Pogoden je s dva metka, u trbuh i leđa iz snajperske puške. Optužnica protiv 44 osobe, koje se terete za njegovo ubojstvo, podignuta je 21. kolovoza 2003. Za njegovo ubojstvo optuženi su Milorad Ulemek, Zvezdan Jovanović, kao i Dušan Spasojević Šiptar, Mile Luković Kum, kao i drugi pripadnici Zemunskog klana. Prvooptuženi, bivši zapovjednik rasformirane Jedinice za specijalne operacije Legija, nakon 14 mjeseci bekstva, predao se beogradskoj policiji u svibnju 2004. godine. Bivši zamjenik zapovjednik JSO-a Zvezdan Jovanović optužen je da je pucao i ubio premijera. Suđenje je u tijeku.

PONEDJELJAK, 13. 3.

Obnova

Pravoslavna crkva želi vratiti riznicu manastira Krke, treću po vrijednosti blaga SPC-a, koja se nalazi u Muzeju Srpske pravoslavne crkve u Beogradu, izjavio je episkop dalmatinski Fotije u Kninu, istaknuvši kako je od hrvatskoga Ministarstva kulture zatražena pomoć za obnovu prostora za smještaj riznice. Episkop Fotije je izrazio nadu da će jedna od prostorija u budućem kninskom Kulturnom centru biti namijenjena kulturnom blagu Pravoslavne crkve s kninskog područja. Episkop dalmatinski Fotije i protojerej Nikola Škorić, paroh splitski u radnoj posjeti kninskoj gradonačelnici Josipi Rimac razgovorali su o povratu nacionalizirane imovine SPC-a na tom području, organizaciji nastave vjeronauka u osnovnoj i srednjoj školi u Kninu za djecu pravoslavne vjere te općenito o djelovanju SPC-a s obzirom na broj Srba koji žive na kninskom području.

Postiden

Lider Srpskog pokreta obnove šef diplomacije SiCG Vuk Drašković kaže da je postiden javnim reakcijama u Srbiji poslije smrti Miloševića. »Žalost njegovih sljedbenika za čovjekom koji je odgovoran za nebrojene zločine i koji je osobno zapovijedao mnoga ubojstva pretvorena je u hvalospjeve umrlom i njegovoj politici, koja je proizvodila samo zločine, smrt, nesreću i mržnju. Promoviranjem jednog serijskog ubojice u nacionalnog heroja ponovno se ubijaju njegove žrtve, a Srbija sramoti kao zemlja u kojoj je zločin vrhunska vrlina«, kaže Drašković.

UTORAK, 14. 3.

Nisam potpisao

U povodu osmrtnice Slobodanu Miloševiću objavljene u beogradskom tisku, haški optuženik hrvatski general Ante Gotovina izjavio je preko svog odvjetnika Luke Mišetića kako nije potpisao nikakvu osmrtnicu »haškom suborc« Slobodanu Miloševiću nego je jedino u duhu humanosti uputio sućut njegovoj obitelji »u skladu s kršćanskom vjerom i katoličkim odgojem«.

Stvar sukcesije

Slovenija hrvatskim štedišama Ljubljanske banke ne duguje ništa, a Hrvatska će svoje financijsko tržište u pristupnim pregovorima s Europskom unijom morati otvoriti i slovenskim bankama, izjavilo je slovensko ministarstvo vanjskih poslova. Odazivajući se na neke rezerve koje su se u slovenskoj javnosti pojavile zbog prošlotjednog priopćenja kako će Slovenija time uvjetovati i pristupanje Hrvatske Europskoj uniji, ministar vanjskih poslova Dimitrij Rupel, ponovio je u priopćenju službeno poziciju Ljubljane da je pitanje stare devizne štednje stvar sukcesije i da bi ga trebala riješiti Hrvatska na čijem je teritoriju Ljubljanska banka Zagreb poslovala. Ulazak pak slovenskih banaka na hrvatsko financijsko tržište pitanje je poštovanja europskog »acquisa« (pravne stečevine) kojoj se Hrvatska u pristupnim pregovorima mora prilagoditi.

Eurosong

Na sjednici Upravnog odbora Udruženja javnih radiotelevizija SiCG članovi tog tijela, kojeg čine po tri predstavnika dviju članica, predsjednik UO UJRT Aleksandar Tijanić konstatirao je da nije određen predstavnik SiCG na natjecanju Eurosong 2006. u Atheni.

Predstavnici RTVCG u Upravnom odboru su zbog novonastalih okolnosti, otvorili pitanje smisla budućeg postojanja UJRT-a i najavili mogućnost ostavki na članstvo u ovom tijelu, u odgovarajućoj zakonskoj proceduri.

SRIJEDA, 15. 3.

»Kapetan«

Saslušanje Dragana Vasiljkovića određeno je za 13. travnja, kada će pred sedam sudaca Vrhovnog suda iznijeti svoju žalbu na moguće izručenje Hrvatskoj zbog optužbi za ratni zločin.

Prošli mjesec je Vasiljković sudu uputio prigovor na uhićenje i pri-tvor u kojem se nalazi od 19. siječnja. Teza na kojoj se temelji njegov zahtjev za puštanje na slobodu je činjenica da Hrvatska i Australija nemaju potpisan ugovor o međusobnom izručenju traženih osoba. »Kapetan« se također žali da postupak o donošenju odluke o izručenju krši njegova prava zajamčena UN-ovim konvencijama.

Usklađivanje

Hrvatski pregovarači započeli su u srijedu u Bruxellesu dvodnevni sastanak druge faze screeninga za poglavlje carinska unija. Hrvatski će predstavnici upoznati Europsku komisiju sa stanjem hrvatskog zakonodavstva i do sada ostvarenom razinom usklađenosti s pravnom stečevinom Europske unije u ovom poglavlju.

SADRŽAJ

Premинуo bivši predsjednik Srbije i Jugoslavije
Slobodan Milošević

Smrt brža od presude6,7

Jedna od verzija novog zakona o zaštiti prava nacionalnih manjina u Republici Srbiji

Posebni birački popisi poseban problem8,9

Petar Barbek, predsjednik HKUD »Jelačić« iz Petrovaradina
Pala knjiga na jedno slovo15

Programi samozapošljavanja za 2006. godinu

Biznis plan kao temelj22,23

Ante Sekulić: Pristupne misli iz »Rječnika govora Bačkih Hrvata«

Iskaz o predenom putu i putokaz za budućnost44,45

Dujizmi

- ✓ *Da nije točke razno,
ostali bismo bez dnevnog reda;*
- ✓ *Nećemo dugo čekati na Europu.
Ne mogu oni bez nas;*
- ✓ *U ratu su animatori najveći bezdušnici.*

Dujo Runje

Premинуo bivši predsjednik Srbije i Jugoslavije Slobodan Milošević

Smrt brža od presude

*U pritvorskoj jedinici Haškog tribunala 11. ožujka od infarkta preminuo Slobodan Milošević **

Haški optuženik za zločine protiv čovječnosti u Hrvatskoj i na Kosovu, te za genocid u Bosni i Hercegovini, poslije četiri godine sudskog procesa ostao bez konačne presude Dio Srbije obilježavao trogodišnjicu od ubojstva premijera Zorana Đinđića, a dio sažaljevao preminulog Slobodana Miloševića*

Pripremila: Dušica Dulić

U pritvorskoj jedinici Haškog tribunala 11. ožujka preminuo je bivši predsjednik Srbije i Jugoslavije Slobodan Milošević. Srbiju je i ovaj smrtni slučaj nanovo podijelio, ili pak, samo potvrdio neprevaziđene podjele. Dok jedni žale što optuženik nije dočekao presudu za svoja nedjela, drugi okrivljuju Haag za ubojstvo bivšeg predsjednika Jugoslavije.

Poslije prve analize koja je utvrdila da je Slobodan Milošević umro od infarkta, pojavile su se sumnje s jedne strane u pouzdanost obdukcije, a s druge da je Milošević poništavao dejstvo lijekova za tlak drugim lijekovima koje je samoinicijativno uzimao. Toksikološki nalaz utvrdit će zbog čega je došlo do srčanog udara i ima li temelja za spekulacije da je Milošević otrovan.

Nakon višednevnih spekulacija oko mjesta pogreba, prema informacijama do trenutka zatvaranja ovoga broja, tijelo Slobodana Miloševića zrakoplovom je dopremljeno u Beograd, a pokopan bi trebao biti u

com stavljena je točka na proces koji je trajao više od četiri godine, a sjednica je u stvari bila konstatacija sudije Patrika Robinsona da je Milošević preminuo.

U reagiranjima na smrt Slobodana Miloševića svjetski dužnosnici uglavnom navode kako Srbija sada treba potpuno raskinuti s prošlošću i okrenuti se budućnosti, te nastaviti suradnju s Tribunalom, dok su predstavnici vlasti u Beogradu izjavljivali

tom prenosile sve domaće i svjetske TV stanice, prekidajući svoje redovite programe.

Slobodan Milošević godinama je bolovao od srčanih tegoba, a od početka suđenja pred Haškim sudom, 12. veljače 2002., proces je prekidano više od 15 puta. Posljednjih mjeseci, Milošević se sucima Haškog suda često žalio na glavobolje i pritisak u ušima i očima.

Iznenadna smrt onemogućila konačnu presudu: Slobodan Milošević s obitelji

Četvrti smrtni slučaj u haškom pritvoru

Slobodan Milošević je četvrti optuženik koji je umro u pritvorskoj jedinici Haškog suda. Milan Babić izvršio je 5. ožujka samoubojstvo, a u lipnju 1998. samoubojstvo je izvršio Slavko Dokmanović, također Srbin iz Hrvatske. Iste godine u kolovozu prirodnom smrću umro je Srbin iz BiH Milan Kovčević.

subotu u podne u rodnome Požarevcu. Obitelj preminulog Miloševića ovlastila je potpredsjednika Socijalističke partije Srbije Milorada Vučelića da organizira Miloševićev pogreb. Beogradski Okružni sud prihvatio je i predloženo jemstvo za ukidanje međunarodne tjeralice za Mirom Marković.

Podijeljenost Srbije u svezi aktualnih događanja dodatno naglašava činjenica da je dio Srbije 12. ožujka proveo obilježavajući trogodišnjicu od ubojstva premijera Zorana Đinđića, a dio sažaljevajući preminulog Slobodana Miloševića.

Pred Haškim sudom 14. ožujka održana je i posljednja sjednica na suđenju Slobodanu Miloševiću. Petominutnom sjedni-

sućut obitelji Miloševića te različito tumačili njegova životna »ostvarenja«.

BOLEST I KONTROVERZE: Njegovo beživotno tijelo pronađeno je poslije nekoliko sati, nakon čega je obavještena njegova obitelj, bez navođenja detalja o kojim se članovima obitelji točno radilo. Informaciju o smrti prvi je objavio B92, koju su po-

Veliku pozornost javnosti izazvao je Miloševićev pravni savjetnik Zdenko Tomanić koji je izjavio kako mu je Milošević dan ranije rekao kako sumnja da ga truju u zatvoru. On je priopćio i kako je Slobodan Milošević dan prije smrti napisao pismo šefu ruske diplomacije Sergeju Lavrovu i tražio pomoć, tvrdeći da netko u pritvoru

Sućut haških suboraca

Učitalji u dnevnim listovima »Politika« i »Večernje novosti« od 14. ožujka, 34 haška optuženika raznih nacionalnosti izrazila su sućut Miloševićevoj obitelji. Sućut su, među ostalima, izrazili Momčilo Krajišnik, Ante Gotovina, Vojislav Šešelj, Mladen Naletilić, Veselin Šljivančanin, Mile Mrkšić, Miroslav Radić, Drago Nikolić, Milomir Stakić... U tekstu čitalje stoji: »Posljednji pozdrav haškom suborcuc«.

»Nisam potpisao nikakvu osmrtnicu 'haškom suborcuc' Slobodanu Miloševiću«, stoji pak u dopisu koji je potpisao Ante Gotovina. »U duhu humanosti jedino sam uputio sućut obitelji čiji je član umro u ćeliji do moje«, dodaje Gotovina.

Haškog suda pokušava da ga otruje lijekom za lepru. Tomanović je novinarima pokazao i Miloševićovo rukom pisano pismo koje je on 10. ožujka predao Veleposlanstvu Rusije u Haagu. Rezultati autopsije Slobodana Miloševića pokazali su kako

nica je, između ostalog, tim povodom izjavio: »U našem narodu se poštuje običaj da se u ovakvom trenutku političke i sve druge razlike ostavljaju po strani. Vlada će od Haškog tribunala tražiti detaljan izvještaj o tom tragičnom događaju«, dok je predsjed-

kako je smrt Miloševića loš ishod za proces u Tribunalu i na ono što će se događati u Srbiji, jer »presuda nije stavila točku na jednu politiku koja opterećuje Srbiju već 20 godina«.

REAKCIJE OKRUŽENJA: Glavna haška tužiteljica *Carla del Ponte* na konferenciji za novinare nije krila razočaranje što suđenje Slobodanu Miloševiću neće biti okončano presudom. Tužiteljica očekuje da će se suradnja s Tribunalom nastaviti i da će osumnjičeni uskoro biti u Haagu. Del Ponteova je, odgovarajući na novinarska pitanja, odbacila osjećaj odgovornosti za njegovu smrt u pritvoru Tribunala.

»Politički, smrt Miloševića ni na kakav način ne mijenja potrebu da se Beograd suoči s naslijeđem ratova na Balkanu«, izjavila je šefica diplomacije Austrije, predsjedavajuće EU, *Ursula Plaskin*.

Bivši pregovarač SAD *Richard Holbruk* je između ostalog rekao kako je: »Zbog njegovih djela stradalo više od 300.000 ljudi u Europi, dogodila su se četiri rata i došlo je do nestabilnosti u Jugistočnoj Europi. Neću za njim liti suze. Nije pokazivao istinska osjećanja prema ljudima«.

U gotovo svim komentarima u hrvatskom tisku preovlađuje mišljenje kako je »Milošević svojom smrću izbjegao presudu za svoje zločine« i da je time »i sama Srbija ostala uskraćena za proces katarze i suočavanja sa zločinima počinjenima u njeno ime«.

Predsjednik Hrvatske *Stjepan Mesić* izjavio je kako mu je žao što je Milošević preminuo prije izricanja presude Tribunala zbog uloge u ratovima u Hrvatskoj i Bosni i Hercegovini, a Vlada Hrvatske je priopćila kako smrt Miloševića označava kraj najtežeg, najdramatičnijeg i najrazornijeg razdoblja u životu zemalja i naroda ovog dijela Europe u posljednjih 50 godina. Lideri u Federaciji BiH se nadaju kako Miloševićeva smrt neće utjecati na tužbu koju je ta zemlja podigla protiv SRJ pred Međunarodnim sudom pravde. ■

Žal za preminulim bivšim predsjednikom

je neposredan uzrok smrti infarkt. Autopsiju bivšeg predsjednika Jugoslavije i Srbije, izvršili su 12. ožujka nizozemski patolozi, uz prisustvo dva stručnjaka s Vojno-medicinske akademije u Beogradu. Toksikološki nalaz utvrdit će zbog čega je došlo do srčanog udara.

Slobodan Milošević i njegova obitelj naveli su se na popisu ličnosti kojima je zabranjen ulazak u zemlje Europske unije. Za njega se vezuje promjena politike u Srbiji od kraja 80-ih godina prošlog stoljeća, naročito od čuvenog govora na Gazimestanu, kao i 8. sjednice CK SK Srbije. Povezivan je sa ubojstvom *Ivana Stambolića* i četvorostrukim ubojstvom na Ibarskoj magistrali, ali i s izravnim ili neizravnim utjecajem na događanja na svim ratištima u bivšoj Jugoslaviji.

REAKCIJE SUNARODNJAKA: »Slobodan Milošević, predsjednik SPS-a i raniji predsjednik Srbije i Jugoslavije, ubijen je danas u Haškom sudu. Odluka Sudskog vijeća da ga ne pusti u Moskvu na liječenje bila je potpisivanje smrtno presude Miloševiću«, izjavio je tim povodom dužnosnik Socijalističke partije Srbije *Zoran Anđelković*.

Ministar vanjskih poslova Srbije i Crne Gore *Vuk Drašković* izjavio je kako mu je »žao što je Miloševiću suđeno u Haagu, a ne u Beogradu, za sve ono što je počinio našem narodu«, te istaknuo kako se »promoviranjem jednog serijskog ubojice u nacionalnog heroja ponovno ubijaju njegove žrtve, a Srbija sramoti kao zemlja u kojoj je zločin vrhunski vrlina«.

Predsjednik Vlade Srbije *Vojislav Koštu-*

nik *SiCG Svetozar Marović* ocijenio kako je način na koji je umro Milošević veliko iskušenje za moralni autoritet Tribunala i da će javnost ostati uskraćena za punu istinu o ulozi Miloševića u prethodnim događajima.

Zamjenik predsjednika Srpske radikalne stranke *Tomislav Nikolić* kaže kako je netko riješio da Srbi u Haškom sudu nemaju nikakva prava, te kako je »zabrinut za sudbinu preostalih«.

Predsjednica Helsinškog odbora za ljudska prava u Srbiji *Sonja Biserko* ocjenjuje

Životopis Slobodana Miloševića (20. 8. 1941. – 11. 3. 2006.)

Slobodan Milošević je rođen 20. kolovoza 1941. godine u Požarevcu, gdje je završio osnovnu školu i gimnaziju, a Pravni fakultet u Beogradu 1964. godine. Za predsjednika Centralnog komiteta Saveza komunističke Srbije izabran je 1986. na zlaaganje Ivana Stambolića. Socijalističku partiju Srbije osniva 1990., koja u prosincu iste godine pobjeđuje na prvim višestranačkim izborima, te je postao prvi predsjednik Republike Srbije. Ponovno je izabran na tu dužnost nakon nove pobjede na izborima 1992. godine, nakon raspada bivše Jugoslavije. Za predsjednika SR Jugoslavije izabran je srpnja 1997. godine. U svibnju 1999., u jeku bombardiranja Jugoslavije, tadašnja tužiteljica Haškog tribunala, *Luiz Arbur* priopćava kako je pokrenut postupak protiv Slobodana Miloševića zbog ratnih zločina. U srpnju 2000. raspisuje redovite savezne i prijevremene predsjedničke izbore za 24. rujna. Petog listopada 2000. demonstranti zauzimaju Saveznu skupštinu i zgradu RTS-a, a 6. listopada Milošević priznaje izborni poraz i čestita pobjedu Vojislavu Koštunici. Milošević je uhićen 1. travnja 2001. godine, poslije dvodnevnog odbijanja da se odazove sudskom pozivu, preteći čak i oružanim otporom. Na temelju Uredbe Vlade Srbije izručen je Tribunalu u Haagu 28. lipnja 2001. pred kojim je bio optužen za zločine protiv čovječnosti u Hrvatskoj i na Kosovu, te za genocid u Bosni i Hercegovini. Suđenje Miloševiću u Haagu počelo je 12. veljače 2002. godine. Iz braka sa suprugom Mirom Marković, predsjednicom Jugoslavenske ljevice ima kćerku *Mariju* i sina Marka.

Jedna od verzija novog zakona o zaštiti prava nacionalnih manjina u Republici Srbiji

Posebni birački popisi poseban problem

Centar za istraživanje etniciteta u okviru projekta »Demokratske reforme u Srbiji i položaj nacionalnih manjina«, na skupu na kojemu su nazočni bili i predstavnici nacionalnih manjina u Vojvodini, predstavio svoje viđenje potrebne zakonske regulative

Radna verzija zakona o zaštiti prava nacionalnih manjina u Republici Srbiji, koju je pripremio Centar za istraživanje etniciteta u okviru projekta »Demokratske reforme u Srbiji i položaj nacionalnih manjina«, prezentiran je u petak 10. ožujka u novosadskoj Novinarskoj školi, pred prepunim auditorijem koji su činili predstavnici nacionalnih zajednica, bilo da dolaze iz redova nacionalnih vijeća, udruga ili organizacija, te predstavnici medija, prvenstveno iz manjinskih redakcija.

Ovim predloženim zakonom o zaštiti prava nacionalnih manjina u Srbiji reguliraju se načini ostvarivanja individualnih i kolektivnih prava pripadnika nacionalnih manjina, štite se nacionalne manjine od svakog oblika diskriminiranja, a Zakon uspostavlja instrumente ostvarivanja prava, regulira formiranje ustanova radi ostvarivanja kulturne autonomije manjinskih nacionalnih zajednica, ali i regulira i uređuje pitanja izbora, sustava i nadležnosti nacionalnih vijeća manjinskih zajednica, kao i način njihovog financiranja.

NEOPHODNA REFORMA: Na početku, nazočnima je ravnatelj Centra za istraživanje etniciteta *Goran Bašić* prezentirao radnu verziju Zakona, nakon čega je otvorena rasprava u kojoj su više-manje svi nazočni sudjelovali, sugerirali i kritizirali prijedlog Zakona o zaštiti prava nacionalnih manjina u Srbiji. O važnosti teme, koja je kao takva i prepoznata, svjedoči na zočnost velikog broja predstavnika skoro svih nacionalnih zajednica u Vojvodini, koji su osim aktivnog sudjelovanja izrazili spremnost da se uključe u izradu i dopunu prijedloga Zakona.

Budući da u izradi radne verzije Zakona nisu sudjelovali predstavnici nacionalnih manjina u Republici Srbiji, upriličeni skup je imao za cilj da tijekom rada predstavnici nacionalnih zajednica iznesu svoja stajališta glede dopuna i promjena u novoj, radnoj verziji zakona.

Kako je rekao ravnatelj Centra, reforma nam je neophodna jer postojeći sustav ima slabosti koje se tiču pristupa multikultura-

lizmu, a pristup bi trebao biti integrativan, trebao bi jačati društvene veze i osigurati integralnu pravnu zaštitu, kulturnu autonomiju, političku participaciju na svim razinama i jedinstven pravni sustav.

Osnovne promjene u odnosu na važeći Zakon, kako je prezentirao Bašić, odnose se na jačanje pozicije manjinskih samou-

pala interese nacionalne manjine pred tijelima lokalne samouprave. Osim toga, prijedlogom se regulira i broj članova nacionalnog vijeća i to je u svezi sa zastupljenošću nacionalne manjine u Vojvodini. Ukoliko u Pokrajini živi do 20.000 pripadnika nacionalne manjine, nacionalno vijeće bi brojalo od 9 do 15 članova, a od

Nacionalne zajednice iznimno zainteresirane za novi zakon:
u novosadskoj novinarskoj školi

prava, definiranje njihovih nadležnosti i izvora financiranja, poboljšanja sudjelovanja građana u aktivnostima zajednice i osiguranje decentralizacije, povećanjem utjecaja lokalnih manjinskih zajednica na središnju manjinsku samoupravu. Ovo posljednje, kako je predloženo, uredilo bi se formiranjem općinskih vijeća nacionalnih manjina, a po riječima Bašića, moguće je razmotriti osnutak nacionalnih vijeća na razini Pokrajine. Općinsko vijeće bi se neposredno biralo i to u odnosu na brojčanu zastupljenost pripadnika nacionalnih manjina u određenoj općini.

Zakonom je predviđeno da ukoliko pripadnika nacionalne manjine ima od 300 do 1000 ljudi, vijeće bi brojalo pet članova, a ukoliko je broj pripadnika nacionalne manjine manji od 300, tada bi nacionalno vijeće imenovalo jednu osobu, koja bi zastu-

20.000 do 50.000, broj članova vijeća bilo bi 16 do 25, dok od u zajednici od 50.000 100.000 ljudi, nacionalno vijeće bi brojalo od 26 do 35 vijećnika, a preko 100.000, od 36 do 45 vijećnika. Hrvatska nacionalna zajednica bi u tom slučaju imala od 26 do 35 članova nacionalnog vijeća.

REAGIRANJA: Nadležnosti općinskih vijeća, kao i nacionalnih vijeća nacionalnih manjina, tiču se samo kulturne autonomije zajednice, znači pitanja obrazovanja, informiranja, kulture i službene uporabe jezika, što je isto kao i u važećem Zakonu, ali kako je rekao ravnatelj Centra Goran Bašić, u radnoj verziji Zakona stavljen je naglasak na jačanje kulturne autonomije nacionalnih manjina.

Jedno od pitanja koje već duže vrijeme nije riješeno je pitanje izbora članova nacionalnog vijeća koje se radnom verzijom

Zakona uređuje, pa tako odluku o raspisi - vanju izbora za općinska vijeća nacionalnih manjina i nacionalna vijeća nacionalnih manjina donosi predsjednik Savjeta za nacionalne manjine Republike Srbije.

Pitanje posebnog biračkog popisa izazvalo je najviše polemike, negodovanja i bojazni među sudionicima skupa. Potpredsjednik HNV-a *Vladimir Bošnjak* također je negodovao.

»Hrvatska zajednica ima vrlo ozbiljne primjedbe na prijedlog Zakona, prije svega na način izbora. Što se tiče formiranja općinskih vijeća, smatramo da je to promjena na bolje, jer bi onda u 30 općina imali po 10 ljudi, pa bi se naravno raširili i van lokalne razine. Sam izbor je katastrofalan, specijalne biračke popise nikako nećemo podržati. Trenutačno već postoje birački popisi, pa bismo mogli primijeniti isti sustav kao i u Hrvatskoj, gdje se iz već postojećih biračkih spiskova izvlače imena i njima se šalju pozivi za glasanje. Pojedinačno prijavljivanje na biračke popise nije za nas«, kazao je Bošnjak.

Ljubica Dojčinovska, članica Izvršnog odbora Makedonskog nacionalnog vijeća ocjenjuje da bi za Makedonce pravljenje posebnih biračkih popisa također bio veliki problem. »Ne mogu još uvijek reći službeno stajalište, ali smatram da će posebni birački popisi biti problem za nas, kako zbog toga što smo mladi kao nacionalno vijeće, tako i zbog razine svijesti našeg naroda«, kazala je Dojčinovska. Istog je stajališta i predsjednik njemačke udruge »Donau« iz Novog Sada *Andreas Birgermajer*, koji je izrazio bojazan da se ni jedan Nijemac neće upisati u poseban birački popis.

FINANCIRANJE NACIONALNIH VIJEĆA: Po riječima Bašića, financiranje nacionalnih vijeća nacionalnih manjina i općinskih vijeća, bilo bi iz javnih izvora, tako da bi, kao i do sada, bile financirane aktivnosti u oblasti obrazovanja nacionalnih manjina, medija, institucije kulture, a pod uvjetom da je osnivač Republika ili Pokrajina, te službena uporaba jezika i izbora za nacionalna vijeća i općinska vijeća. Po mišljenju nazočnih, ni ovim prijedlogom Zakona nije riješeno pitanje financiranja, jer se ne zna ni tko, ni kada, niti koliko treba dobiti i za što.

Glede financiranja, *Ana Tomanova-Makanova*, predsjednica Slovačkog nacionalnog vijeća, skrenula je pozornost na to da je u nacionalnim vijećima uposlano tek nekoliko ljudi, dok svi ostali rade kao volonteri i da bi to pitanje trebalo također regulirati Zakonom, jer ukoliko to pitanje nije riješeno, ne možemo očekivati od nacionalnih vijeća više odgovornosti.

»Ne možemo očekivati da ljudi koji u nacionalnim vijećima rade volonterski,

preuzimaju veliku odgovornost i obveze. Ako hoćemo da nam nacionalna vijeća rade bolje i ozbiljnije, mora postojati proračun za plaće većeg broja uposlenika«, rekla je Tomanova i dodala kako težnja nacionalnih vijeća nije samo da budu servis građana, već bi trebala donositi i odluke. Stoga Tomanova smatra kako treba regulirati proračun, ali ne samo na razini Republike i Pokrajine, već i na razini općina, jer velikim dijelom vijeća djeluju upravo na lokalnoj razini.

RAVNOPRAVNOST S VEĆINSKIM STANOVNIŠTVOM: Gotovo su se svi nazočni složili da potrebna kvota od 15 posto građana nacionalne manjine u općini za

pravne s većinskim stanovništvom.

Zanimljivo je to što ovom radnom verzijom Zakona nisu predviđene sankcije, pa kako je rečeno, zakon nije zakon ako nema propisanih kaznenih odredbi. Moglo se čuti mišljenje da zakonom ne samo da nije sankcionirana nasilna asimilacija, već, što je mnogo opasnije i teže prepoznati, nije sankcionirana ni nenasilna asimilacija, koje u Vojvodini ima. Potpredsjednica Židovske općine u Novom Sadu *Nevena Simin* rekla je da će židovska zajednica, koja inače nema Nacionalno vijeće, tražiti oštrije sankcioniranje i najmanjih antisemitskih ispada, kojih nema mnogo, ali ih ima dovoljno da se ljudi uplaše i uznemire.

Primijeniti pozitivnu diskriminaciju: detalj s prezentacije

uvođenje jezika u službenu uporabu ni jednoj nacionalnoj zajednici ne odgovara, pa tako ni Hrvatima. Neki nazočni su skrenuli pozornost da u Finskoj ima 6 posto Šveđana, ali da je švedski jezik u službenoj uporabi, a kod nas, primjerice u Novom Sadu, ima 15-16 tisuća Mađara, a mađarski jezik nije u službenoj uporabi.

Osim komentara koji se tiču istih člana - ka Zakona koji bi trebali biti izmijenjeni i/ili dopunjeni, mogla su se čuti i neka posve osobna stajališta, kao što je zamjerka da nacionalna vijeća ne bi trebala imati nadležnost nad izborom ravnatelja medija, škola i slično, jer za to postoje propisane procedure, kao što je natječaj. Ana Tomanova-Makanova je zamjerila što država nema nikakvu strategiju razvoja nacionalnih manjina, već se prema nacionalnim manjinama država odnosi od danas do sutra, kao i da nacionalna vijeća ne trebaju biti samo savjetodavna tijela državi, već bi trebala biti kreatori strategije razvoja jer će na taj način, kako je rekla, manjine postati ravno -

Ravnatelj Centra za istraživanje etnicite - ta Bašić ukazao je da bi Republički savjet za nacionalne manjine trebao imati veće ovlasti i kako bi u Vojvodini trebala postojati institucija koja bi pratila provođenje zakona i situaciju manjinskih nacionalnih zajednica u kulturi i gospodarstvu, te je - mjerio što je u sustavu Republičkog savjeta nacionalnih manjina, u instituciji koja treba skrbiti o kulturnoj autonomiji nacionalnih manjina, nazočno i Ministarstvo unutarnjih poslova i Ministarstvo pravde.

Na kraju ostaje za razmišljanje hoće li uopće netko od nadležnih u republičkoj vlasti naći za shodno razmotriti prijedlog novog zakona i hoće li će ga staviti na raspravu u parlamentu. Ovo pitanje dobiva na značaju posebice ukoliko se zna da je već osam puta prijedlog Ustava rađen, a još uvijek nije usvojen. Osim toga, postavlja se pitanje postoji li volja za njegovo provođenje.

D. Popov

Vladimir Bošnjak, potpredsjednik Hrvatskog nacionalnog vijeća

Zabraniti i nenasilnu asimilaciju

*Autori ovog prijedloga nisu predvidjeli sankcije za nepoštovanje zakona, niti precizno definiranje financiranja * U svakom slučaju, hvale je vrijedan trogodišnji rad autora ovoga prijedloga, a osobito njihove nakane*

Nakon tribine, potpredsjednik HNV-a Vladimir Bošnjak izjavio je za Hrvatsku riječ kako je hrvatski narod u SiCG zainteresiran je za aktivno sudjelovanje u procesu donošenja modernog zakona o zaštiti prava nacionalnih manjina, jednako kao i novog Ustava.

»No, usporedo sa kvalitetom zakonskog teksta, za nas je važna i dosljedna primjena tog zakona, što u ovom trenutku nije slučaj«, rekao je Bošnjak. »Trenutačno postoje dvije radne verzije istog zakona: jedna koju priprema država i druga iz Centra za istraživanje etniciteta. Na okruglom stolu u Novom Sadu predstavljena je ova druga verzija koja predviđa formiranje i općinskih nacionalnih vijeća, čiji bi članovi trebali biti birani na neposrednim izborima. Prema tim odredbama, Hrvati bi imali svoja općinska vijeća u 30 općina, čiji bi članovi tvorili skupštinu koja bi izabrala nacionalno vijeće. Hrvatska zajednica bi trebala biti zadovoljna ovim odredbama, ali ne može, po mom mišljenju, podržati način izbora općinskih vijeća, pogotovu što se predlaže da oni budu provedeni na temelju specijalnog popisa birača, a ne na temelju već postojećeg popisa. Nova metoda bi zahtijevala od Hrvata da se upisuju na posebnu listu, što bi posvuda, a osobito u Srijemu koji je nedavno već imao iskustva sa »posebnim listama«, proizvela negativnu percepciju utemeljenu na prijašnjem iskustvu iz 90-ih godina.«

►Što su još Vaše primjedbe na predložena rješenja?

Autori ovog prijedloga nisu predvidjeli sankcije za nepoštovanje zakona, niti precizno definiranje financiranja. Generalna primjedba je i ta da se ponovno ne predviđa i izvršna funkcija nacionalnih vijeća (uključujući i mogućnost stavljanja veta na državne odluke), nego i nadalje savjetodavna. Također se zabranjuje nasilna asimilacija, a mi bismo voljeli kad bi bila zabranjena i nenasilna, odnosno svakovrsna asimilacija.

►Što mislite o tome da se pojedina prava ostvaruju ovisno o broju pripadnika manjinske zajednice na određenom teritoriju?

Ono što nas posebno iritira – to su postotci za ostvarivanje pojedinih prava, što se i u ovom prijedlogu spominje. Mi bismo htje-

li u novom zakonu vidjeti odrednice tipa »u naseljenim mjestima u kojima tradicionalno žive Hrvati«, čime bi se donekle anulirali rezultati etničkog čišćenja provedenog u vrijeme Miloševićeva režima i stvorile realne pretpostavke za službeni uporabu, informiranje i obrazovanje na hrvatskom jeziku, te sustavnije financiranje hrvatskih institucija.

►Kako bi trebalo biti regulirano predstavljanje nacionalnih manjina u skupštinama na svim razinama?

Naša se zajednica zauzima za primjenu principa »pozitivne diskriminacije«, po-

ziku«. Također se spominje da je jedina prepreka na putu proglašavanja bunjevačkog jezika službenim ta što nije standardiziran, a da bi to svakako bio uz dostatnu financijsku potporu. Ne znam već koliko puta smo iznosili naše stajalište da je na to pitanje odgovor dala znanost i da nije stvar dnevne niti bilo koje druge politike, ali da jest političko pitanje nasilno cijepanje hrvatskog nacionalnog korpusa koje traje već nekoliko desetljeća. Svatko ima pravo izjasniti se kao Bunjevac ili Sremac, ali nema pravo krivotvoriti povijesne i znanstvene činjenice. Predstavnici bunje-

Hrvatska zajednica ima ozbiljne primjedbe na predložen način izbora vijećnika: potpredsjednik HNV-a Vladimir Bošnjak

ugledu na Republiku Hrvatsku u kojoj Srbi imaju zagaraniranu zastupljenost u organima državne uprave. Autori ovog prijedloga su upravo protiv takvog principa, kao i protiv međudržavnog sporazuma o zaštiti nacionalnih manjina što su ga potpisale Hrvatska i Srbija.

►Ponovno je bilo potezanja tzv. bunjevačkog pitanja...?

Predstavnici bunjevačke nacionalne manjine su ponovno nastupili sa tvrdnjama koje ne stoje, a pogotovu nisu bile predmetom rasprave na okruglom stolu. Naglašeno je da »Hrvati vrše politički pritisak« kako se bunjevački jezik ne bi proglasio službenim, te omogućilo obrazovanje na tom »je-

vačke manjine zauzeli su se i za prava Jugoslavena, koje također uvrštavaju u korpus nacionalnih manjina.

►Koji su sljedeći koraci?

Mislim da trebamo i službeno poslati autorima ovoga prijedloga zakona naše primjedbe i dopune, kako bismo popravili tekst, a onda nastojati da, uz suglasnost ostalih nacionalnih vijeća, taj prečišćeni tekst postane i službeni prijedlog za usvajanje na republičkoj skupštini. U svakom slučaju, hvale je vrijedan trogodišnji rad autora ovoga prijedloga, a osobito njihove nakane.

N. V.

Potpora Hrvatskog nacionalnog vijeća novoj upravi NK Bačka

Povratak dostojanstva najstarijem klubu

Bačka je uvijek imala specifičan imidž, navijači Bačke uvijek su bili drugačiji od ostalih navijača i neophodno je klubu omogućiti da ponovno počne širiti takvo ozračje oko sebe, rekao je Lazo Vojnić Hajduk u razgovoru s vodstvom NK Bačka

Nova uprava Nogometnog kluba Bačka iz Subotice ima punu potporu Hrvatskog nacionalnog vijeća u nastojanju da ovaj najstariji klub na području bivše Jugoslavije vrati na staze stare slave. Cilj je HNV-a, kao i nove uprave kluba, da Bačka ponovno zauzme ono mjesto u sadašnjosti i budućnosti grada, koje je kroz desetljeća unazad imala.

cionalnom vijeću predsjednik Izvršnog vijeća HNV-a **Lazo Vojnić Hajduk**.

SANIRANI OBJEKTI: Na sastanku, koji je održan u utorak 14. ožujka, prije dva i pol mjeseca izabrani predsjednik NK Bačka **Dragan Vujković** rekao je kako je nova uprava zatekla klub pred ponorom.

»Sve je bilo zapušteno, čak niti jedan toalet nije bio u funkciji«, rekao je Vujković.

»To smo sanirali i sada su prostorije u pedantnom i uporabnom stanju, tako da Bačka može funkcionirati kao sportski klub. Imamo oko 120 registriranih igrača, od polaznika, pjetlića i pionira, do juniora i seniora. Na prijedlog jednog broja veterana i ljudi koji vole Bačku, prihvatio sam da pokušamo klub izvući iz krize, jer smatram da je Bačka izraz ovdašnjeg naroda i da pripada ovdašnjem narodu. Bačka je najstariji klub u bivšoj SFRJ, i da neki drugi grad ima najstariji klub, sigurno bi se drugačije odnosio prema njemu. Sa zadovoljstvom mogu reći da sadašnje vodstvo Općine Subotica ima razumijevanja za klub, ali je pred nama veliki posao, a konačni nam je cilj za godinu-dvije napraviti dobar tim, ući u viši rang natjecanja i vratiti publiku na stadion.«

NK Bačka je u odnosu na neke druge klubove objektivno u boljoj poziciji, jer ima mogućnosti za vlastite izvore prihoda. U vlasništvu kluba nalazi se dvadesetak poslovnih prostora u neposrednoj blizini stadiona, kao i 70 pijačnih tezgi, od kojih se ubire zakupnina. No, uz naslijeđene dugove, to još uvijek nije dovoljno da bi se pokrili svi tekući troškovi, a parking koji se nalazi ispred stadiona i koji, prema riječima čelnika Bačke, treba pripadati klubu, mogao bi donijeti značajan mjesečni prihod.

BOGATSTVO ZA GRAD: »Ako NK Bačka ima mogućnost osigurati sredstva za osnovno funkcioniranje, onda je klub oslobođen prolaznih ljudi koji samo mešetare u sportu i ima temelj da vodi vlastitu strategiju i politiku«, rekao je Lazo Vojnić Hajduk. »Bačka je uvijek imala specifičan subotički imidž, navijači Bačke uvijek su bili drugačiji od ostalih navijača i neophodno je klubu omogućiti da ponovno počne širiti takvo ozračje oko sebe.«

Sportski direktor NK Bačka **Jovan Popov** također smatra da je najstariji klub na ovim prostorima veliko bogatstvo za grad:

»Zna se da su klub osnovali i u njemu glavnu riječ vodili Hrvati, odnosno Bunjevci, ali tu je uvijek bilo mjesta i za druge i to je velika vrijednost Bačke«, kazao je Popov. »Bačka je bila velik klub, koji je primao igrače sa strane, ali je ipak uspjela sačuvati izvornu tradiciju onih koji su je osnovali. To je veliko bogatstvo i to mora mo posebnost cijeniti.«

O neposrednim zadacima kluba govorio je glavni tajnik **Mladen Magdenovski**:

»Glavni nam je zadatak očuvati tim i ostati u natjecanju. Ne smijemo dopustiti da se politika umiješa u sport, jer puno je pritisaka sa strane i volio bih da predsjednik i vodstvo kluba ne odustanu. Sadašnja je realnost da Bačka utakmice gubi s 5:0 ili 13:0, ali upornim radom vjerujem da ćemo se iz toga izvući.«

Na sastanku je dogovoren i konkretan vid simbolične materijalne pomoći klubu od strane HNV-a, a obećana je i logistička i sva druga pomoć.

V. N.

NK Bačka bi mogla postati vodeći klub u gradu: vodstvo kluba u HNV-u

»Mi se u Hrvatskom nacionalnom vijeću bavimo pitanjima hrvatstva i Hrvata, ali želimo biti i nositelji tolerancije i suživota i zbog toga nam je itekako stalo da Nogometni klub Bačka, kao jedan od simbola Subotice, stabilizira svoj položaj, da počne ostvarivati rezultate i da u dugledno vrijeme postane i vodeći klub u

Najstariji klub u široj regiji

Nogometni klub Bačka najstariji je nogometni klub na prostorima bivše SFRJ. Osnovan je 3. kolovoza 1901. godine pod nazivom Bácska Szabadkai Athletikai Club (Subotički atletski klub Bačka), a za koji su kao klupske boje određene crvena i bijela. Prvu utakmicu Bačka je odigrala 11. kolovoza 1901. u Osijeku protiv nogometne sekcije Hrvatski sokol, a rezultat je bio 1:1.

ovome gradu«, rekao je prigodom posjeta članova uprave NK Bačka Hrvatskom na-

Osnovan Učiteljski fakultet na mađarskom jeziku u Subotici u okviru Sveučilišta u Novom Sadu

Školovanje hrvatskih učitelja i dalje neriješeno

Predsjednik Hrvatskog nacionalnog vijeća Josip Z. Pekanović pozdravlja otvaranje Učiteljskog fakulteta na mađarskom nastavnom jeziku u Subotici, ali izražava nezadovoljstvo time što nije ništa urađeno glede otvaranja odjela i na hrvatskom jeziku

U Subotici od 1. listopada ove godine počinje s radom Učiteljski fakultet na mađarskom nastavnom jeziku. Inicijativa za osnivanje Učiteljskog fakulteta u Subotici pokrenuta je prije tri godine i hrvatska zajednica je očekivala da će osnivanjem novog fakulteta biti riješeno i pitanje obrazovanja kadrova za nastavu na hrvatskom jeziku. Prvi predsjednik Hrvatskog nacionalnog vijeća Josip Ivanović, koji je u međuvremenu dao ostavku na tu dužnost, bio je aktivni član Privremenog vijeća Učiteljskog fakulteta u Subotici.

Da podsjetimo, Skupština AP Vojvodine donijela je odluku o osnivanju Pedagoškog fakulteta u Subotici 2003. godine. Međutim, nakon registracije, među ostalim, zbog odbijanja Ministarstva financija da u trezoru otvori račun ustanove, ustanova nije mogla početi s radom i takva je situacija trajala sve do prošloga tjedna, kada je novi Učiteljski fakultet i formalno osnovan u okviru Sveučilišta u Novom Sadu. Ovoga puta nema govora o obrazovanju i na hrvatskom jeziku već samo o obrazovanju učitelja na mađarskom nastavnom jeziku.

NOVI UČITELJSKI FAKULTET: Od vremena pokretanja inicijative za otvaranjem Učiteljskog fakulteta u Subotici proteklo je više od tri godine i u međuvremenu je donesen novi Zakon o visokom obrazovanju. Formiranje Učiteljskog fakulteta u Subotici prva je značajna odluka koju je Sveučilište u Novom Sadu donijelo od donošenja tog zakona i od jeseni, zahvaljujući i iznimno snažnom domaćem i međunarodnom političkom pritisku, mađarska zajednica zaokružuje svoj sustav obrazovanja.

Sporazum o osnivanju Učiteljskog fakulteta na mađarskom nastavnom jeziku u Rektoratu Sveučilišta u Novom Sadu 7. ožujka su potpisali rektorica prof. dr. Radmila Marinković-Nedučin, pokrajinski tajnik za znanost i tehnološki razvoj i predsjednik Matične komisije prof. dr. Dragošlav Petrović te dekan Pedagoškog fakulteta

u Somboru prof. dr. Dragan Soleša. Istodobno su rektorica Sveučilišta u Novom Sadu i predsjednik Općine Subotica Géza Kucsera potpisali Ugovor o osnivanju Učiteljskog fakulteta na mađarskom jeziku, kojim se Općina Subotica obvezuje da će osigurati prostor i uvjete za rad novog fakulteta u »Žutoj kući«. Ovim ugovorom između Sveučilišta u Novom Sadu i Općine Subotica ustupaju se prostorije za rad ovog Fakulteta na trajno korištenje.

Pokrajinski tajnik za znanost i tehnološki razvoj prof. dr. Dragošlav Petrović izrazio je tom prigodom zadovoljstvo pot-

dužnosti dekana, a zatim će se raspisati natječaj za nastavni kadar koji nedostaje.

OTVORENO PITANJE: Osnivanjem Učiteljskog fakulteta u Subotici i školovanjem potrebnog učiteljskog kadra bit će zasigurno unaprijeđena nastava na mađarskom jeziku, dok pitanje obrazovanja kadrova za nastavu na hrvatskom jeziku i dalje ostaje otvoreno i u još većem kontrastu spram druge nacionalno-manjinske zajednice, koja uspijeva graditi svoju obrazovnu infrastrukturu – istina uz snažnu potporu svoje matične države.

Predsjednik Hrvatskog nacionalnog vi-

Učiteljski fakultet: Žuta kuća u Subotici

pisivanjem Sporazuma i Ugovora čime je, kako je kazao, formalizirana zajednička ideja Općine Subotica, Sveučilišta u Novom Sadu, Izvršnog vijeća Vojvodine i Ministarstva prosvjete i sporta Vlade Srbije. Prema Sporazumu deset dosadašnjih profesora Pedagoškog fakulteta u Somboru prijeći će, s angažiranjem u punom radnom vremenu, na Učiteljski fakultet u Subotici, čime će se stvoriti uvjeti da se 1. listopada upiše prva generacija studenata. Predviđeno je da ove godine nastavu pohađa 20 studenata, koji će se financirati iz republičkog proračuna i deset samofinancirajućih. U travnju će biti imenovan vršitelj

jeća Josip Z. Pekanović kaže za Hrvatsku riječ kako pozdravlja otvaranje Učiteljskog fakulteta na mađarskom nastavnom jeziku u Subotici i smatra da je to dobar potez, te da je u ime HNV-a podržao zahtjev Mađarskog nacionalnog vijeća, za razliku od nekih drugih vijeća koja to nisu učinila, ali je i izrazio nezadovoljstvo time što nije ništa urađeno glede otvaranja odjela i na hrvatskom jeziku.

Sadašnja struktura HNV-a nije bila pozvana da se uključi u pripreme za otvaranje Učiteljskog fakulteta, kaže Pekanović, iako je HNV tu ideju podržao i potencirao u svim razgovorima na republičkoj razini, u

smislu potrebe obrazovanja kadrova za nastavu na hrvatskom jeziku. U međuvremenu je bilo govora da dolazi u obzir opcija s Pedagoškim fakultetom u Somboru, koji je samostalno donio odluku prije dvije godine da je spreman otvoriti odjel na hrvatskom jeziku.

»HNV je tijekom prošle godine informirao i Ministarstvo znanosti, obrazovanja i športa u Republici Hrvatskoj kako hrvatska zajednica ima potrebu za obrazovanjem kadrova, te je Ministarstvo RH uputilo službeno pismo Ministarstvu prosvjete i sporta Republike Srbije, u kome je prenio zahtjev da se osigura visoko obrazovanje nastavnika kadrova, a što je potvrđeno i na prvoj sjednici Međuvladinog mješovitog odbora za manjine«, kaže Pekanović, te dodaje kako je i na drugoj sjednici MMO-a, održanoj 22. veljače u Zagrebu, to pitanje ponovno bilo aktualna tema. »Na sjednici smo i ja i zamjenica ministra znanosti, obrazovanja i športa RH *Sanja Šuto* ponovno iznijeli zahtjev da se pri Učiteljskom fakultetu u Subotici planira otvaranje

odjela na hrvatskom jeziku. I hrvatska zajednica i Ministarstvo znanosti, obrazovanja i športa RH dakle podupiru taj zahtjev«, zaključuje Pekanović, te dodaje kako bi se u međuvremenu, dok se to ne ostvari, na Pedagoškom fakultetu u Somboru mogla organizirati doedukacija kadra, budući da taj fakultet ima uspostavljenu suradnju s visokoškolskim ustanovama u Hrvatskoj.

NA POTEZU SU MINISTARSTVA: Prema Pekanovićem riječima na sjednici MMO-a je donesen zaključak da se što prije trebaju sastati predstavnici dvaju ministarstava prosvjete – Republike Hrvatske i Republike Srbije, te HNV-a, kako bi se dogovorili oko operativnih koraka glede ovog pitanja.

»Na žalost, sasvim je jasno da u školskoj 2006. /2007. godini nećemo imati obrazovanje kadrova na hrvatskom jeziku u Subotici, a da postoji realna mogućnost da se u Somboru organizira doedukacija. Nerealno je prognozirati što će biti kasnije, jer sve ovisi o Ministarstvu prosvjete Srbije i nji-

hove dobre volje«, zaključio je Pekanović.

Predsjednik stranke *Petar Kuntić* je kazao da Demokratski savez Hrvata u Vojvodini ima nedvosmislen stav u vezi ovog pitanja. »Mi smo mišljenja da je Subotica jedina prirodna sredina za obrazovanje nastavnika kadrova za potrebe nastave na hrvatskom jeziku. Subotica je središte hrvatske zajednice u Vojvodini i SiCG kao mjesto s najvećim postotkom Hrvata. Osim toga u Subotici je nastava na hrvatskom jeziku najrazvijenija, kako po broju učenika tako i po nastavničkom kadru, a i planirani budući razvoj hrvatskog školstva, otvaranje gimnazije na primjer, vezuje se opet za Suboticu. Zbog toga DSHV smatra da somborski Pedagoški fakultet nije prirodna sredina za obrazovanje kadrova na hrvatskom jeziku«, kaže Kuntić, te dodaje kako je i HNV 2004. godine donio odluku da odjeljenje na hrvatskom jeziku treba biti otvoreno u Subotici i stav je stranke da se ta odluka mora ispoštovati.

Jasminka Dulić

Sjednica Skupštine Vojvodine prekinuta pa nastavljena

Odbijen zahtjev za minutom šutnje

Sjednica Skupštine Vojvodine nastavljena je u utorak poslije pauze koju je predsjednik parlamenta *Bojan Kostreš* proglasio, jer šef zastupničke

skupine Srpske radikalne stranke *Milorad Mirčić* nije htio napustiti govornicu. Mirčić je prosvjedovao zato što Kostreš nije dozvolio da sjednica počne minutom

šutnje preminulom predsjedniku SPS-a *Slobodanu Miloševiću*. Prethodno je to, u ime zastupničke skupine Socijalističke partije Srbije, zatražio *Dušan Bajatović*.

Sjednica je nastavljena raspravom o amandmanima na Prijedlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o rudarstvu, koje je pripremio Izvršno vijeće Vojvodine. Osim toga, na dnevnom redu Skupštine Vojvodine nalazi se više prijedloga odluka o davanju suglasnosti na programe škola i javnih poduzeća koja su u nadležnosti Vojvodine.

Između ostalog, pokrajinski zastupnici izjašnjavali su se i o izmjeni odluke o osnivanju Fonda za razvoj i Garancijskog fonda Vojvodine, kao i o imenovanju predsjednika Upravnog i Nadzornog odbora Pokrajinskog zavoda za zaštitu spomenika kulture.

Beta

Godišnja izborna skupština HKPD »Jelačić« iz Petrovaradina

Pozitivni pomaci u radu

Osobito je bitno što je prošle godine počela s radom i Pjevačka sekcija društva, koja se Petrovaradincima predstavila Božićnim koncertom

U prostorijama Centra mladih Srijema u Petrovaradinu, održana je 11. ožujka redovita Godišnja izborna skupština Hrvatskog kulturno-prosvjetnog društva »Jelačić« iz Petrovaradina. Uz na-

članovi Društva.

Vladimir Bošnjak je poželio uspješan rad članovima Društva na Godišnjoj skupštini, kao i u budućem radu Društva, a Petar Mudri je izrazio želju da Mjesna za-

ka Melvingera, što je jednoglasno prihvaćeno.

Izvještaj o radu Društva u protekloj godini podnio je Petar Barbek. Istaknuo je više gostovanja Društva u Vojvodini, ali i u Republici Hrvatskoj, a Društvo »Jelačić« je bilo domaćin hrvatskim udrugama koje su bile u posjetu Petrovaradinu. Osobito je bitno što je prošle godine počela s radom i Pjevačka sekcija društva, koja se Petrovaradincima predstavila Božićnim koncertom, a gostovala je u Županji, napomenuo je Barbek. Uz ove pozitivne pomake, Barbek je naglasio kako Društvo ima i određenih problema, prije svega što se jako mali broj mladih aktivno uključio u rad Društva, te istaknuo da će Društvo morati ubuduće puno više poraditi na uključivanju mladih u rad HKPD »Jelačić«.

Financijsko izvješće je podnio Vlada Hadžić, koje je jednoglasno prihvaćeno. Izabrano je novih 7 članova Nadzornog odbora i Upravnog odbora. Na samom koncu skupštine upriličena je promocija Leksikona podunavskih Hrvata – Bunjeva – ca i Šokaca, koji je predstavio glavni urednik Leksikona Slaven Bačić.

Igor Kušeta

Radno predjedništvo na Godišnjoj skupštini

zočnost velikog broja članova Društva, te pozvanih gostiju, skup je otvorio predsjednik Društva Petar Barbek, pozdravljajući nazočne članove i goste, potpredsjednika Hrvatskog nacionalnog vijeća Vladimira Bošnjaka i predsjednika Mjesne zajednice Petrovaradin Petra Mudro, koji su ujedno i

jednica Petrovaradin pomogne rad Društva koliko je u mogućnosti.

Nakon utvrđivanja kvoruma, Petar Barbek je predložio dnevni red koji je jednoglasno prihvaćen. Na dnevnom redu bilo je 13 točki, a za predsjednika radnog predjedništva Petar Barbek je predložio Bran -

Sastanak Mjesnog odbora DSHV-a Petrovaradin i Srijemska Kamenica

Malo nazočnih, previše kritiziranja

*Za neaktivnost Hrvata u tom dijelu Vojvodine nazočni su pronašli opravdanje u 90-im godinama * Optužbe na račun DSHV-a, HNV-a i drugih institucija sa sjedištem u Subotici*

Krajem prošlog tjedna, u četvrtak 9. ožujka održan je sastanak članova mjesnih odbora Demokratskog saveza Hrvata u Vojvodini iz Petrovaradina i Srijemske Kamenice. Sastanak je održan u prostorijama Mjesne zajednice u Petrovaradinu, s ciljem da se članovi stranke upoznaju sa stajalištima DSHV-a glede određenih sadržaja važnih za hrvatsku zajednicu u Vojvodini.

Iako u Petrovaradinu po popisu stanovništva iz 2002. godine živi 1364 Hrvata, a u Srijemskoj Kamenici 561, od kojih je DSHV-u tijekom predizborne kampanje 2002. godine podršku dalo preko 300 ljudi, nakon tih izbora aktivno je ostalo oko

60-ak, a na sastanku se pojavilo samo pet članova DSHV-a. Po riječima predsjednice MO DSHV-a Petrovaradin i Srijemska Kamenica Zdenke Popov, posljednjih mjeseci određeni broj aktivista DSHV-a se odselio, dok je oko desetak njih preminulo, a prosječna starosna struktura članova je preko 60 godina, tako da je tek oko 30-ak ljudi i dalje zainteresirano za aktivnosti ove političke partije, koja je svojevremeno osnovana da bi skrbila za položaj hrvatske zajednice u Vojvodini. Ipak, sudeći po odzivu i stajalištima nazočnih aktivista DSHV-a, moglo bi se reći da je razlog neaktivnosti posve drugi.

JE LI STRAH JOŠ UVIJEK OPRAV

DAN: Imajući u vidu broj nazočnih na sastanku, svi se oni mogu poimence navesti, pa su tako u radu sastanka sudjelovali: Jasna Barbek, koja je vodila zapisnik, Bran - ko Melvinger, Siniša Sinovčić i Viktor Gilica, a predsjedala je Zdenka Popov.

Predsjedavajuća Popov iznijela je činjenice glede uposlenja Hrvata u državnim i javnim službama, kako u Vojvodini tako i Petrovaradinu, Srijemskoj Kamenici i Novom Sadu, te glede tog pitanja neraszazmjerne zastupljenosti Hrvata, obavijestila je i o inicijativi DSHV-a da se napravi popis Hrvata s višom i visokom naobrazbom. Kazala je i što se sve posljednjih mjeseci činilo radi poboljšanja položaja i

Petar Barbek, predsjednik HKUD »Jelačić« iz Petrovaradina

Pala knjiga na jedno slovo

*Kako narod kaže, »pala knjiga na jedno slovo«, što bi se moglo reći i za nas.
Dva ili tri čovjeka rade, a ostali samo dođu i kritiziraju.*

Kako ocjenjujete rad HKUD »Jelačić« u protekloj godini? Jeste li zadovoljni postignutim i što bi ste mijenjali?

Moram biti zadovoljan općim radom, ali nisam zadovoljan aktivnostima članova našeg Društva. Kako narod kaže, »pala knjiga na jedno slovo«, što bi se moglo reći i za nas. Dva ili tri čovjeka rade, a ostali samo dođu i kritiziraju. Mislili smo da će nakon što Društvo prođu dječje bolesti, proći i problemi, ali oni još postoje. Problem je što se nitko ne želi angažirati i raditi. Ako se negdje putuje, onda svi hoće biti prvi, a kada treba potegnuti i raditi, onda nitko neće.

Ima li načina za nadvladavanje tog problema? Kako mislite riješiti nastalu situaciju?

Trebamo naći akademski obrazovane ljude iz naše zajednice, koji već imaju iskustvo, ali s kim god da smo razgovarali i pružili im priliku da se iskažu, svi su oni našli »diplomatske« izgovore – zauzeti smo, putujemo, angažirani smo na više mjesta. Društvo treba članove koji hoće raditi.

Kakva je strategija razvoja Društva za ovu godinu i u čemu se ogleda?

Na Godišnjoj skupštini Društva predstavljen je financijski plan za ovu godinu, koji pokazuje kolike potrebe ima naše Društvo i koliko novca dobivamo iz pokrajinskog proračuna i od Republike Hrvat -

ske. Počeli su skrbiti o nama, ali do sada nisu radili. Mi smo dvije godine šparali novac kako bi eventualno ove godine mogli trošiti i da nismo tako radili 2004. i prošle godine, mi ove godine ne bi mogli platiti put do Županje. Imamo i niz drugih problema. Nedavno smo kupili instrumen -

Kad se putuje – svi hoće,
kad se radi – nitko neće: Petar Barbek

te, ali treba ih održavati i za to smo predviđeli skromnu sumu od oko 20 tisuća dinara. glasovir, koji smo kupili, star je više od 100 godina i doslovce je na klimavim no -

gama, što znači da i njega treba restaurirati, popravljati, štimati. I sve ostale stavke navedene u financijskom planu za ovu godinu su realne i potrebne. Primjerice, kupiti jedan telefonski aparat s faksom staje oko 20 tisuća dinara, ured smo napravili od dijela hodnika i tu nas je koštao samo materijal, a sami smo radili. Ne znamo ni do kada ćemo biti u prostorijama Vikarijata, a ne znamo hoće li se riješiti inicijativa za uređenje kuće bana Jelačića u Hrvatski dom.

Što biste izdvojili iz vašeg ovogodišnjeg plana i programa što predstavlja osnovnu ideju vodilju HKUD »Jelačić«?

Pjevački zbor treba nas voditi i prezentirati. Imali smo tamburaški orkestar »Patočka« na lokalnoj razini, bili su enutzijasti jedno vrijeme, ali jednostavno su rekli da više ne sviraju. Možda je to u neku ruku i bolje za nas, jer ćemo osnovati školu tamburice za mlađi uzrast. Naći ćemo im odgovarajućeg profesora ili umjetnika da ih obučava. Ako nađemo zajednički jezik s *Pericom Pifatom*, koji je glazbeno obrazovan, možda će on voditi školu. Do sada to nije bilo moguće, jer nismo imali instrumente. Namjeravamo organizirati večeri ili tribine, jer ima dosta značajnih ljudi koji su zadužili Petrovaradin i njih treba predstaviti.

D. Po.

Samo petero nazočnih na sastanku

ostvarenja prava Hrvata. Nazočni su izrazili nezadovoljstvo općim radom DSHV-a i ostalih institucija iz Subotice. Pored toga, izrazili su i nezadovoljstvo zbog malog broja nazočnih na sastanku i slabog odziva aktivista, objašnjavajući kako ne znaju što je uzrok tomu, ali da je posve moguće kako je opće ponašanje Hrvata u Petrovaradinu posljedica općeg straha ko -

ji postoji među njima. Kako su objasnili, strahovanje je posljedica sukoba tijekom 90-ih, rane su još svježije, a ta cijela situacija uzrokuje da se (kao najizraženiji primjeri) roditelji ne žele izjašnjavati kao Hrvati i svoju djecu upisivati u hrvatske odjele, jer strahuju da će njihovu djecu u školi tretirati kao »građane drugog/trećeg reda«, a da će oni osobno, ukoliko bi se na radnom mjestu otvoreno izjasnili kao Hrvati, doživljavati razne neprijatnosti, torturu, šikaniranje, diskriminaciju i slična ponašanja od strane kolega i pretpostavljenih. Primjera iz svakodnevnog života Petrovaradina i Srijemske Kamenice posljednjih godinu-dvije glede ovih problema nazočni nisu umjeli navesti, niti se ikom od njih nešto slično desilo, ali su rekli da tako razmišljaju i strahuju njihovi susjedi i prijatelji.

JUG NE VJERUJE SJEVERU: Kao drugi važan problem nazočni su istaknuli nedovoljnu i neorganiziranu informiranost Petrovaradina i Srijemske Kamenice o

dešavanjima u hrvatskoj zajednici uopće, zamjerajući sjeveru Bačke sve i svašta. Smatraju da informacije (iz DSHV-a, HNV-a i Subotice u cjelini) ili uopće ne dolaze do njih ili stižu vrlo sporo, pa tako nisu bili informirani o navodnoj mogućnosti zaposlenja u tijelima državne uprave, niti znaju koja su im prava garantirana zakonom i ostalim aktima.

Čvrsto uvjerenje o selektivnoj brizi sjevera Bačke prema, na prvom mjestu, Srijemu neki nazočni izražavali su sve vrijeme sastanka, bez želje da čuju nešto drugo, pri tom žustro braneći inertnost i nezainteresiranost samih Hrvata za aktivnosti glede poboljšanja vlastitog položaja na sjeveru Srijema.

Ipak, na kraju mračnog tunela zračak svijetla ogledao se u nekim konkretnim prijedlozima pojedinih nazočnih, da se Hrvati u Petrovaradinu i Srijemskoj Kamenici pokrenu na akciju.

D. Popov

Dr. sc. Robert Skenderović, povjesničar iz Zagreba

Zaboravljena i prešućena povijest

*Vojvodina iz desetljeća u desetljeće gubi svoj multinacionalni identitet * Osim kulturne baštine i jezika velik utjecaj na nacionalni identitet ima i politika * Vojvodanski Hrvati su tijekom zadnjih 150 godina uvijek bili pred jednom dvojnom – treba li stvarati vlastitu malu političku stranku ili je bolje tražiti svoje mjesto u okviru velike stranke većinskog naroda*

Piše: Jasminka Dulić

Povjesničar dr. sc. Robert Skenderović jedan je iz generacije mlađih hrvatskih povjesničara zainteresiran za proučavanje povijesti vojvodanskih Hrvata. Kao što sam kaže, ovaj dio povijesti hrvatskog naroda u velikoj je mjeri neistražen a poznate činjenice se olako prešućuju u znanstvenoj javnosti što je plodno tlo za različite manipulacije.

Podrijetlom je iz Tavankuta, a radi u Hrvatskom institutu za povijest u Zagrebu.

HR: Posljednjih godina često ste gost u Subotici. Što Vas vezuje uz ovaj grad?

Prvenstveno me vezuje moje podrijetlo. Rođen sam u Zagrebu, ali moj je otac Aleksandar rođen u Tavankutu i sva očeva rodbina živi u Bačkoj. Zbog toga sam često još kao dijete dolazio u Suboticu i tu provodio praznike. Uz te me trenutke vežu jako lijepe uspomene jer sam tada imao prilike osjetiti dio života bačkih Hrvata. Kako sam uvijek dolazio tijekom ljeta sudjelovao sam i u poljoprivrednim radovima, pa se danas često sjetim nepreglednih polja kukuruza i suncokreta, velikih lubenica i kompota od višanja strine Ane, koji i sada uvijek dobijem kada dođem u Tavankut. Moj djed je u Tavankutu imao salaš, pa sam kao dijete imao priliku doživjeti pravi salašarski život. To je bio salaš na samom ulazu u Tavankut, bez struje, daleko od naselja i ceste. Nažalost, danas je porušen i iza njega nije ostao više nikakav trag. Djed se zvao Bazilije što je i za Bunjevce rijetko ime, a u Hrvatskoj doista ne poznajem nikoga tko se tako zvao, mada je sv. Bazilije čuveni svetac. Zato mi je od malih nogu sve u Bačkoj bilo egzotično i privlačno. Od tada potječe i moja ljubav prema Subotici i bunjevačkim Hrvatima.

HR: Nedavno ste rekli da vojvodanski Hrvati u odnosu na vojvodanske Mađare i Srbe imaju nedovoljno istraženu svoju povijest. Što je tome razlog po Vašem mišljenju?

Zaista je činjenica da je povijest vojvodanskih Hrvata mnogo slabije istražena od povijesti naših susjeda Mađara i Srba. To zapravo ne treba čuditi jer su Mađari dominirali do 1918., a od tada Vojvodina politički i kulturno ulazi u sastav Srbije. Vojvodina nikad nije bila tako važno hrvatsko središte, kao što je odigrala veliku ulogu za razvoj srpske kulture i nacije, ali me je još kao studenta iznenadilo da se o povijesti vojvodanskih Hrvata ne zna gotovo ništa. To me je navelo na početak mojeg znanstvenog interesa za povijest vojvodanskih Hrvata. Od početka studiranja povijesti na Filozofskom fakultetu u Zagrebu 1992. godine pa do danas stalno otkrivam nove važne činjenice iz njihove povijesti i stalno se čudim kako su se takve važne činjenice mogle zaboraviti. Mislim da se mogu podvući dva osnovna razloga slabe istraženosti naše povijesti u Vojvodini. Prvo, vojvodanski su Hrvati kroz čitavo 19. i 20. stoljeće imali velikih problema u oblikovanju vlastite intelektualne elite. S jedne strane tu je intelektualnu elitu razarala prirodna asimilacija: do 1918. godine velik dio naše elite prihvatio je mađarski identitet, a od 1918. okreću se Beogradu, pa od tada počinje srbizacija. Nažalost, osim prirodne asimilacije na ovim je prostorima uvijek bila aktualna i nasilna asimilacija, pa je povijest hrvatske elite još od kraja 19. stoljeća prožeta progonima, otpuštanjima s posla, zatvaranjima i ostalim vrstama nasilnog sprječavanja rada na očuvanju vlastitog identiteta. Na drugoj strani, postoji i nešto za što su

vojvođanski Hrvati, a rekao bih i Hrvati u cjelini, sami krivi. Radi se o nedovoljnoj zainteresiranosti za politiku, ekonomiju i visoko školstvo. Bez ljudi koji poznaju ta područja društvenog djelovanja i koji su aktivno u njih uključeni nije bilo moguće jasno oblikovati vlastiti nacionalni identitet, a Mađari i Srbi su to mnogo ranije prepoznali i mnogo bolje odradili. Nama je prije svega nedostajalo jako građanstvo, veleposjednici, sveučilišni profesori, veletrgovci i industrijalci, jer su oni u svakoj naciji odigrali važnu ulogu homogenizacije, oblikovanja i financiranja nacionalnog pokreta. Dok su Mađari i Srbi već tijekom 19. stoljeća imali brojne pojedince koji su bili pripadnici europske i svjetske elite, mi smo se zadovoljavali našim običajima, uzornim domaćinstvima i lijepim konjima, što je zaista lijepa baština, ali nije dovoljno za vlastito očuvanje. Zato su Hrvati desetljećima bili od susjednih nacija tretirani kao manje vrijedna nacija koja nema perspektivu, čak bih rekao, kao nepopravljivi provincijalci. Važno je istaknuti da su Mađari i Srbi tijekom 19. i 20. stoljeća imali mnogo oštrije međusobne sukobe nego s Hrvatima, ali su se međusobno u to vrijeme i mnogo više respektirali, dok su na nas gledali drugim kriterijima. Na sreću, pokazalo se da smo ipak nešto iz povijesti naučili, ali to nas je puno koštalo.

HR: Postoje li istraživački projekti koji imaju za cilj istraživanje povijesti vojvođanskih Hrvata?

Koliko je meni poznato na Institutu »Ivo Pilar« u Zagrebu postoji projekt koji se bavi poviješću Hrvata izvan Republike Hrvatske. Na tome projektu se istražuje i povijest vojvođanskih Hrvata, što istražuje kolega *Krešimir Bušić*. On je već sudjelovao u nekim skupovima i objavljivao radove o vojvođanskim Hrvatima, a nadam se da će tako i nastaviti. Međutim, postoje i brojni drugi projekti koji istražuju čitav hrvatski etnički prostor, pa unutar takvih projekata postoji mogućnost istraživanja povijesti vojvođanskih Hrvata. Ja trenutačno radim na projektu »Političke ideologije, stranke, vjere i institucije u Hrvata u 19. i 20. stoljeću«, pa u sklopu toga projekta obrađujem i povijest Hrvata u Vojvodini.

HR: Koje biste rezultate (znanstvene novine) istaknuli u Vašim dosadašnjim istraživanjima povijesti bačkih Hrvata?

Najviše sam istraživao povijest Hrvatske seljačke stranke (HSS) u Bačkoj tijekom Kraljevine SHS/Jugoslavije i nadam se da ću uskoro napisati i jednu knjigu o tome. Prvo, začudilo me je kako je HSS u Bačkoj imala raširenu aktivnost po brojnim mjestima, pa se od 1926. godine može tvrditi da je to bila najjača hrvatska stranka u tadašnjoj Vojvodini (Bačkoj, Banatu i Baranji). Drugo, zanimljivo je da je HSS u Bačkoj nastojala pored Hrvata oko sebe okupiti i Mađare, Nijemce, Slovake, pa čak i Srbe. Tu je posebice interesantna uloga *Stevana Konjovića*, jednog od najaktivnijih HSS-ovaca. On je kao Srbin iz čuvene

Povijest kao poziv

Dr. Sc. Robert Skenderović rođen je u Zagrebu 14. svibnja 1972. godine. U Zagrebu je završio osnovnu i srednju školu. Godine 1992. upisao je povijest i filozofiju na Filozofskom fakultetu, a diplomirao 1997. godine. Magistrirao povijest 2002. Doktorirao 2005. s temom »Utjecaj terezijanskih reformi na demografski razvoj slavonskog Provincijala«. Od 1998. radi u Hrvatskom institutu za povijest u Zagrebu. Bio je na studijskim boravcima u Austriji i Mađarskoj. Sudjelovao na brojnim skupovima u Hrvatskoj i u inozemstvu, te objavio brojne znanstvene radove.

slogu«. U Dobrilinim novinama su često prenošene vijesti iz Antunovićevih »B-Š novina«, a i iz nekih drugih činjenica se može zaključiti da su ta dva hrvatska biskupa bila u stalnom međusobnom kontaktu. Sve to navodi na zaključak da je Strossmayer bio *spiritus movens* istovremenog narodnog pokreta Hrvata u Bačkoj i u Istri, što ima i simboličko značenje, jer je te godine organizirani nacionalni pokret došao i do rubnih dijelova hrvatskog etničkog prostora – Bačke i Istre.

HR: Koji su politički događaji u povijesti bili ključni za sudbinu Hrvata u Vojvodini?

Ima puno važnih događaja, ali se neću vraćati daleko u prošlost. Tu svakako treba razlikovati bačke Hrvate od onih u Srijemu, jer je Srijem sve do 1918. godine bio u

ne obitelji Konjovića bio velik pristaša *Stjepana Radića* i najviše je sudjelovao u djelovanju HSS-a na području somborskog kotara. Konjovićev primjer pokazuje da je HSS u Vojvodini imala nadnacionalno značenje i da su čak i pripadnici drugih nacija smatrali da je ta stranka imala najbolji politički program. Tijekom istraživanja HSS-a utvrdio sam da je najsnažnije uporište ove stranke u Bačkoj bio Tavankut koji je imao pet mjesnih organizacija, dvije Seljačke sloge, Hrvatski dom i u kojem je HSS redovito pobjeđivala na izborima. Sve su te činjenice nepoznate i najboljim poznavateljima povijesti HSS-a u Hrvatskoj, pa sam izuzetno ponosan na ta otkrića. Ima još puno novih činjenica iz ostalih razdoblja. Posebice me zanima suradnja biskupa *Strossmayera* i *Ivana Antunovića*, o čemu sam baš nedavno predao na objavljivanje jedan rad. Tu postoji jedna zanimljivost koja povezuje tri osobe: *Strossmayera*, *Antunovića* i *Dobrilu*. Naime, poznato je da je 1870. godine, kad je Antunović pokrenuo »Bunjevačko-šokačke novine«, u isto vrijeme i biskup Juraj Dobrila u Istri pokrenuo list »Našu

sastavu Hrvatske, odnosno Trojedne Kraljevine, pa srijemski Hrvati nisu imali problema sa svojim nacionalnim identitetom. Početak moderne povijesti bačkih Hrvata sasvim sigurno počinje s 1870-om godinom, jer je te godine tadašnji kanonik Ivan Antunović pokrenuo snažno nacionalno gibanje među bačkim Bunjevcima i Šokcima. U vrlo kratkom vremenu on je uspostavio brojne veze bunjevačkih i šokačkih Hrvata s Hrvatskom, a njegova suradnja sa Strossmayerom dovela je i do prve političke suradnje. Ta se politička suradnja bazirala na jedinstvu južnoslavenskih naroda, pa Antunović i Strossmayer zbog međunacionalne sloge u početku nisu inzistirali na hrvatskom imenu, što se kasnije često tumaćilo kao nezrelost hrvatske nacije. Međutim, obojica su smatrali da je Zagreb bio prirodno središte južnoslavenske kulture i znanosti, pa je zato Strossmayer u Zagrebu osnovao Jugoslavensku akademiju znanosti i umjetnosti, te pomogao osnivanje prvog Sveučilišta 1874. godine. Zbog istog je razloga Antunović poticao svoje sunarodnjake da prihvate hrvatski književni jezik kao jezik visoke kulture i

znanosti, koji će im otvoriti mogućnost ulaska u moderni svijet. Stalni srpsko-hrvatski sukobi uvjerali su obojicu osamdesetih godina 19. stoljeća da je jugoslaven-ska politička ideja u stvari mrtvorodjenče, pa je Antunović već u svojoj »Razpravi« objavio kako se Vlasi u Lici sve više nazivaju Srbima, a »mi se sve više volimo nazivati Hrvatima«. Tako je već od 1880-ih godine nacionalni pokret bačkih Bunjevaca i Šokaca postao dio hrvatskog nacionalnog pokreta. To je u stvari bio normalni slijed stvari jer u kulturnom pogledu bunjevački Hrvati nisu nikad ni prekinuli vezu sa svojom Domovinom, u čemu su vrlo važnu ulogu odigrali franjevci, koji su na prostoru Ugarske desetljećima objavljivali vjerska, književna i znanstvena djela na hrvatskom jeziku. Međutim, nastupilo je 20. stoljeće s dva svjetska rata i totalitarnim ludilom tijekom kojeg hrvatski intelektualci u Vojvodini nisu imali mogućnost slobodnog kulturnog i političkog rada. Mislim da je u našoj svijesti posebice zanemareno »hrvatsko proljeće« u Bačkoj 1971. godine, kada su tadašnje vlasti progonima, otpuštanjima s posla i zatvaranjima pojedinaca uništile čitavu tadašnju hrvatsku intelektualnu elitu u Subotici, ali i u drugim mjestima. Tada je hrvatski identitet u Vojvodini ponovno dobio stigmu nečeg sumnjivog i protudržavnog, što je bilo vidljivo u naglom padu broja vojvodanskih Hrvata između popisa 1971. i 1981. godine. Naravno, najveći udarac vojvodanskim je Hrvatima zadao rat 1991. - 1995. godine. Na kraju treba biti sretan što su vojvodanski Hrvati ipak opstali, mada su rane očigledne.

HR: Od kada traju polemike o nacionalnom identitetu vojvodanskih Hrvata i koji su tome politički razlozi, po Vašem mišljenju?

Te polemike traju još od 1848. godine, kada su se na ovome prostoru sukobili Mađari i Srbi. Tada su i jedni i drugi bili jako zainteresirani za podršku Bunjevaca i Šokaca, jer su se na prostoru Bačke vodile teške borbe za svako naselje. Od tada počinju brojne teorije o Bunjevcima i Šokcima, koje su imale svoju političku pozadinu. Neki su mađarski povjesničari pokušavali dokazati da su Bunjevci i Šokci u stvari podrijetlom Tračani i Dačani, kako bi ih što više odvojili od Slavena, jer su se Mađari u to vrijeme najviše bojali »panslavizma«. S druge strane srpski su povjesničari stalno govorili o »Srbima katolicima«, nastojeći ih priključiti srpskoj naciji. Nitko od njih nije tada pisao o općepoznatim činjenicama da Bunjevci dolaze iz Dalmacije i zapadne Hercegovine, prostora na kojem je osnova na prva hrvatska država i na kojem i danas u velikoj većini žive samo Hrvati, niti o tome da se svi ostali Bunjevci u Dalmaciji, Lici, Primorju i Gorskot kotaru u nacio-

nalnom pogledu osjećaju Hrvatima. Osim kulturne baštine i jezika velik utjecaj na nacionalni identitet ima i politika, pa čovjek danas može postati pripadnik one nacije koja mu se sviđa, ali ipak, mislim da je svima jasno da jedino unutar hrvatske nacije ne morate objašnjavati nikome zašto vam se djed zvao Vranje i zašto su svi vaši preci bili katolici.

HR: Kakav je značaj političko organiziranje vojvodanskih Hrvata imalo u prošlosti a kakvo ima danas?

Političko organiziranje ima veliku važnost, jer u antičkom smislu politika obuhvaća cjelokupnu javni život. Drugim riječima, politika je važna i za kulturu i za gospodarstvo i za školstvo i za sve ostale segmente života. Mislim da su vojvodanski Hrvati tijekom posljednjih 150 godina uvijek bili

bitnim trenucima ne rasipaju birački glasovi, a to se može ostvariti samo ako na čelu naše zajednicu budu takvi političari koji imaju jasnu viziju djelovanja i koji dobro poznaju biračko tijelo. Političku svijest i nacionalnu homogenost treba njegovati. Tu je velika odgovornost na intelektualcima.

HR: U kojoj mjeri su sačuvani povijesni izvori za proučavanje prošlosti vojvodanskih Hrvata, i koji su najznačajniji izvori?

Arhivske građe o našoj povijesti ima mnogo i nalazi se u brojnim arhivima. Mada načelno postoji mogućnost rada hrvatskih povjesničara u srbijanskim arhivima, to je u praksi gotovo nemoguće provesti, osim časne iznimke Gradskog arhiva Subotice i ravnatelja *Stevana Mačkovića*. Važnu arhivsku građu čuvaju arhivi u Beču i Budimpešti, a neki se dokumenti mogu naći i u Zagrebu, prvenstveno u Arhivu HAZU. S obzirom na činjenicu da hrvatskih povjesničara nema dovoljno za sve teme koje nas interesiraju, nastojim u Mađarskoj zainteresirati neke mađarske kolege koji bi nam se pridružili u zajedničkom istraživanju. Vjerujem da ćemo u sljedećih nekoliko godina otkriti brojne nove činjenice važne za našu povijest i naš identitet.

HR: Kako se mijenjala demografska slika Vojvodine, i kakve su posljedice tih promjena za vojvodanske Hrvate?

Demografska slika Vojvodine pretrpjela je u zadnjih stotinu godina velike promjene, ali kod analize demografskih promjena moramo biti oprezni s rezultatima popisa stanovništva, jer su države uvijek organizirale popise onako kako je njima tada politički odgovaralo. Od 1918. godine u Vojvodini je naglo počeo rasti udio srpskog stanovništva, što je velikim dijelom bilo po-

sljedica kolonizacije solunskih dobrovoljaca nakon Prvoga svjetskoga rata, te brojnih srpskih obitelji iz Hrvatske i Bosne nakon Drugog svjetskoga rata. Najveći pad doživjela je njemačka zajednica, koja je poslije Drugoga svjetskoga rata gotovo u potpunosti nestala. Vojvodanski Hrvati su od 1948. do 1971. imali trend rasta, ali je 1981. godine odobreno izjašnjavanje Bunjevaca i Šokaca kao posebne etničke zajednice, što je dovelo do umjetnog pada broja Hrvata za oko 11.000 u odnosu na 1971. godinu, a u sljedećih deset godina (prije rata!) taj se broj smanjio za još 34.000. Drugi veliki udarac ovdašnji su Hrvati doživjeli tijekom rata 1991. - 1995. godine, kada je prema nekim procjenama iz Vojvodine odselilo oko 40.000 Hrvata. Rezultat svega toga je činjenica da Vojvodina iz desetljeća u desetljeće gubi svoj multinacionalni identitet. To pokazuje

pred jednom dvojmom – treba li stvarati vlastitu malu političku stranku ili je bolje tražiti svoje mjesto u okviru velike stranke većinskog naroda. Na to pitanje nema konačnog odgovora, ali bi znanstveno istraživanje političkog života vojvodanskih Hrvata moglo dati neke važne zaključke. Od vremena *Laze Mamužića* pa do danas vidljivo je da obje opcije imaju svojih negativnosti, ali također vjerujem da se kroz obje opcije mogu ostvariti i dobri politički rezultati. Osobno mi je drago što u Vojvodini postoji DSHV i volio bih da ona opstane kao važan politički čimbenik. Važno je da Hrvati u Vojvodini budu svjesni činjenice da politika jako utječe na njihove živote i da je zato jako važno da se svi na neki način uključe u nju. Vjerujem da bi takva opća angažiranost vojvodanskih Hrvata mogla ostvariti značajne političke rezultate. Osim toga, važno je da se u

krajnje negativan stav srpske javnosti prema svim manjinama, što je loše ne samo za manjine nego i za samu Srbiju.

Primjer takvog stava je i otvoreno podržavanje nehrvatske bunjevačke opcije na štetu hrvatske zajednice koje ozbiljno ugrožava opstanak Hrvata u Vojvodini. Međutim, čini mi se da Srbi nisu svjesni da takav stav u velikoj mjeri šteti i samoj Srbiji, jer u Europu šalje negativnu sliku o zaštiti manjina. Osim toga, takav postupak ponovno zaoštrava srpsko-hrvatske odnose i ruši slabašan most suradnje koji su uspjele stvoriti hrvatske vlasti i srpska zajednica u Hrvatskoj. Inzistiranje na odvajanju Bunjevaca od Hrvata danas više nema nikakvog smisla jer nepromjenjivost državnih granica garantira međunarodna zajednica, a Hrvati u Vojvodini nisu nikad ni imali nikakve separatističke ideje. Vojvođanski Hrvati mogu i moraju uvijek isticati da su prema Srbiji i Vojvodini izražavali svoju lojalnost, da nisu nikad ugrožavali teritorijalni integritet i cjelovitost države u kojoj žive i da su samo tražili ona prava koja se prema međunarodnim pravnim normama smatraju garantiranim pravima nacionalnih manjina. Ne bi li bilo bolje da Hrvatska i Srbija uspostave tako dobre odnose kakve imaju primjerice Hrvatska i Mađarska, pa da manjine postanu most koji spaja, a ne problem koji razdvaja?

HR: Što je za Vas u cijeloj ovoj priči o Bunjevcima kao za - sebnjoj »naciji« najspornije?

U čitavoj me priči posebno pogodila vijest o stvaranju nekakvog »bunjevačkog jezika«. Čitao sam novine i gledao internet stranice tih Bunjevaca koji se ne osjećaju Hrvatima. Koliko vidim oni zapravo pišu srpskim jezikom s ponekom bunjevačkom riječi, a to nije bunjevački govor kojim su govorili moji dida i majka. Vidim da oni pišu »opština«, a moji su Skenderovići »Općinarovi«, što pokazuje da smo mi uvijek govorili »općina«. Kada bi se dosljedno držali govora bačkih Bunjevaca, onda bi vidjeli da su Bunjevci oduvijek govorili ikavski oblik hrvatskog jezika i koristili brojne hrvatske riječi kao što su »sićanj«, »susid«, »mladež«. Vjerujem da oni namjerno izostavljaju takve riječi, jer je njima cilj dokazati da Bunjevci nemaju nikakve veze s Hrvatima. Naprotiv, traže pomoć srpskih jezikoslovaca za oblikovanje vlastitog književnog jezika, što je presedan u povijesti da jedan narod moli drugi narod da mu standardizira jezik. Nadam se da se nitko među srpskim znanstvenicima neće odlučiti na takav čin jer bi stvaranjem nekakvog »bunjevačkog književnog jezika« mogli izazvati skandal u čitavoj zajednici svjetskih slavističkih stručnjaka. Naime, umjetno stvaranje književnog jezika za 21.000 ljudi bio bi primjer politizacije jezika kakav još dosad nije zabilježen. Dakle, oni Bunjevci koji se ne osjećaju Hrvatima imaju pravo na svoje uvjerenje, ali ne mogu zbog toga negirati činjenicu da su bački Bunjevci od prvog spomena njihovog imena 1622. godine bili integralni dio hrvatske kulture. Prema svemu što nam povijesni

izvori pružaju moje je čvrsto uvjerenje da je Bunjevac pejorativno ime za katolika, nastalo negdje u 16. ili 17. stoljeću, što dokazuje da Bunjevci nisu bili nikakav stari narod koji je od pamtljivijeka živio paralelno s Hrvatima i Srbima. Pitam se zašto se takve činjenice olako prešućuju u vojvođanskoj znanstvenoj javnosti i zašto se dozvoljavaju tako velike manipulacije?

HR: Suradnik ste Leksikona podunavskih Hrvata – Bunjevaca i Šokaca? U čemu je značaj ovog projekta?

Izuzetno sam sretan što je Hrvatsko akademsko društvo pokrenulo taj projekt. Mislim da je to najznačajniji izdavački poduhvat vojvođanskih Hrvata tijekom posljednjih desetljeća i da će Leksikon moći koristiti brojne buduće generacije. U prva četiri objavljena sveska prezentiran je već velik broj novih činjenica koje su bile zaboravljene ili ih uopće nismo znali. Nadam se

upoznao puno dragih i odgovornih kolega, ali isto tako znam da to nije cjelokupna slika srpske historiografije, jer neki srpski povjesničari nisu od početka željeli sudjelovati u tome projektu.

HR: U kojoj mjeri su viđenja bliže prošlosti ista ili različita među hrvatskim i srpskim povjesničarima?

Postoji jedan problem s kojim se susreće svaki povjesničar koji profesionalno pristupa svojem poslu. Radi se o tome da u svakoj naciji postoje nekakve kolektivne vizije vlastite prošlosti. Te vizije često puta ne odgovaraju objektivnoj istini, a povjesničar mora djelovati unutar takvog društva po svojoj savjesti onako kako zna i umije. Svijest nacije se teško mijenja. Dobar primjer je Njemačka, koja je nakon vojnog poraza trebala proći i duhovno očišćenje od nacističke ideologije. Ta katarza je teška i narod je nikad ne prođe do

da ćemo na kraju imati jedan lijepi bogati Leksikon koji će povijesno-kulturnu baštinu podunavskih Hrvata prezentirati prvo samim Hrvatima u Vojvodini i Mađarskoj, zatim i u Hrvatskoj, a onda i svim ostalim susjedima u regiji, pri čemu prvenstveno mislim na Srbe i Mađare. Mađarske kolege su već jako zainteresirane za taj Leksikon i mogu reći da sam zaista ponosan što sudjelujem u tome projektu.

HR: Sudionik ste projekta Dijalog povjesničara/istoričara. Što je cilj ovog projekta?

»Dijalog povjesničara/istoričara« organizira njemačka zaklada Friedrich Naumann Stiftung. Namjera je toga projekta uspostaviti suradnju hrvatskih i srpskih povjesničara. Dosad je organizirano deset skupova i ja sam sudjelovao nekoliko puta. Meni je bilo zanimljivo upoznati srpske povjesničare, a želio sam vidjeti i kakvi su njihovi stavovi o nekim znanstvenim problemima s kojima sam se bavio. Mogu reći da sam doista ugodno iznenađen, jer sam

kraja, jer su svi narodi na svijetu u nekim trenucima povijesti i sami bili žrtve. Tako su i srpsko-hrvatski odnosi zarobljeni u krugu optužbi tko je kome više zla učinio i zahtjeva suprotnoj strani da se pokaje i ispriča. Rekao bih da smo na Dijalogima često došli do zajedničkih zaključaka, ali je svima bilo jasno da će u javnosti trebati još puno vremena za prihvaćanje takvih stavova.

Volio bih uspostaviti suradnju s Filozofskim fakultetom u Novom Sadu i vjerujem da će u okviru europskih integracija Vojvodina postati važna spona srpske, hrvatske i mađarske znanstvene suradnje. Poznato mi je da vojvođanski arhivi i muzeji već pomalo surađuju sa svojim hrvatskim kolegama i to mi je jako drago. Srbiji put u Europu vodi preko Hrvatske i Mađarske, ali smo i mi u Hrvatskoj svjesni da sa susjedima treba uspostaviti dobre odnose. Nadam se da će zajednički interes dovesti do iskrene suradnje.

Prošlotjedno priopćenje za javnost subotičke podružnice DSHV-a

Zabrinuti za hrvatsko školstvo

»U povodu događaja koji se posljednjih tjedana odigravaju oko izbora budućih članova školskog odbora OŠ 'Matko Vuković' u Subotici, DSHV izražava najdublju zabrinutost. Poznato je da je u OŠ 'Matko Vuković' koja se nalazi u Gatu, u kojemu veliki dio stanovništva čini bunjevačko-hrvatsko stanovništvo, nastava na hrvatskome jeziku i izučavanje hrvatskoga jezika kao fakultativnoga predmeta najrazvijenije u Subotici i Vojvodini. Već četiri godine svake godine upisivao se dovoljan broj djece u prve razrede, a u višim razredima se razvila i nastava fakultativnog predmeta hrvatski jezik s elementima nacionalne kulture.

Među ostalim i radi ovoga Misija OEES-a u Srbiji dodijelila je 2005. godine ovoj školi priznanje kao školi u kojoj je u najvećoj mjeri izražena multikulturalnost u zemlji, koje joj je uručio *Maurizzio Massari*, tadašnji šef Misije OEES-a u Srbiji.

Međutim posljednjih je tjedana na djelu koordinirana djelatnost određenih političkih snaga koje žele ne samo spriječiti daljnji razvitak školovanja na hrvatskome jeziku već, s obzirom na upornost na koji se to čini, žele isto i dokinuti.

Posljednji u nizu događaja, jest svakako upornost subotičke podružnice Demokratske stranke kojom ona želi dobiti pravo predlagati sva tri člana Školskog odbora iz reda osnivača tj. Općine. Polazeći od nacionalnog sastava ovoga kraja Subotice, po

prijašnjemu koalicijskome sporazumu, pravo predlaganja ovih članova je pripadalo strankama SVM, DSHV i LSV. Umjesto toga, u procesu obrazovanja novih školskih odbora, članovi Demokratske stranke beskompromisno inzistiraju da oni sada is-

Opet u središtu nesporazuma:
OŠ »Matko Vuković« u Subotici

ključivo predlažu članove školskog odbora u OŠ »Matko Vuković«, umjesto da svoju aktivnost usmjere na dijelove grada u kojima je baza njihova biračka tijela. Ovakva nastojanja DS-a nemaju podlogu u biračkome tijelu ovoga dijela grada, već su jasno usmjerena na ograničavanje i dokidanje prava školovanja na hrvatskome jeziku, u školi u kojoj je postojeća školska uprava bila blagonaklona prema uspostavljanju nastave na hrvatskome jeziku od 2001. godine, u čemu je potporu imala u Pokrajinskome tajništvu za obrazovanje i kulturu.

Istodobno, u školi određeni nastavnici nezadovoljni što se u OŠ 'Matko Vuković' među djecom razvila hrvatska nastava, među drugim uposlenicima vrše oštru agitaciju, govoreći da 'žele razbiti hadezeovsko gnijezdo u Matku'. Isto tako u izbor članova školskoga odbora iz reda roditelja uključili su se i djelatnici MUP-a u Subotici. No, kako izbor za članove školskog odbora nije protekao po njihovim planovima (od 6 članova svega 3 su izabrana iz njihovih redova), u ovu je djelatnost uvučena i prosvjetna inspekcija koja je iz proceduralnih razloga poništila ove izbore te se održavaju novi izbori za članove školskog odbora.

Iz toga razloga, najoštrije protestiramo zbog djelatnosti retrogradnih političkih snaga za koje smo mislili da su nestale nakon 5. listopada 2000. godine, koje žele dokinuti nastavu na hrvatskome jeziku u OŠ 'Matko Vuković' u Subotici. Ono što je posebno zabrinjavajuće je da je u taj proces uključena i subotička podružnica DS-a, čiji je pokrajinski koalicijski partner bio DSHV, a na predsjedničkim izborima smo također podržali *Borisa Tadića*. Umjesto toga u subotičkom DS-u ponašaju se kao da su filijala Srpske radikalne stranke što je neshvatljivo budući da DS držimo strankom demokratske orijentacije.

Zbog svega ovoga prisiljeni smo o ovim aktivnostima izvijestiti Misiju OEES-a, Vijeće Europe i druga međunarodna tijela te zatražiti zaštitu. ■

Reagiranje Općinskog odbora Demokratske stranke Subotica

Tražimo javnu ispriku

»Demokratska stranka je zaprepasjena količinom besmislica izrečenih u jučerašnjem priopćenju DSHV-a. Demokratska stranka nije u sukobu sa DSHV-om, ali na žalost ton i riječi u priopćenju DSHV-a govore nam da je DSHV u oštroj sukobu s realnošću.

Bez želje da se ikom pravda, ponajmanje DSHV-u, Demokratska stranka podsjeća javnost da je hrvatski jezik uveden u službenu uporabu, a hrvatski uveden u škole kao nastavni jezik upravo na inicijativu Demokratske stranke na pokrajinskoj i republičkoj razini poslije 2000-te. Suštinski stav Demokratske stranke je da svaka etnička zajednica u Srbiji i Vojvodini ima pravo na ostvarivanje svih ko-

lektivnih prava kao što su npr. službena uporaba jezika i nastava na materinjem jeziku.

Potpuno je, međutim, apsurdno izjednačavati pravo na nastavu na hrvatskom jeziku s pravom DSHV-a da postavlja ravnatelje i školske odbore u dvije trećine subotičkih škola, premda u lokalnom parlamentu ima svega pet vijećnika. Ozbiljno se pitamo je li stranka koja piše takva priopćenja ima kapaciteta da upravlja subotičkim školstvom.

Činjenica je da su kadrovi DSHV-a na rukovodećim mjestima u subotičkom školstvu načinili ne malu štetu kako obrazovnom procesu, tako i ukupnim međuljudskim i međunacionalnim odnosima. Obrazovanje subotičke djece ne

može biti talac političkog koncepta DSHV-a koji često ne izlazi iz okvira primitivnog etnocentrizma 90-tih.

Stoga su i zahtjevi Demokratske stranke za preispitivanje kadrovskih rješenja u subotičkom školstvu sasvim opravdani, pogotovu što neki kadrovi, sem članstva u DSHV-u nisu pokazali niti jedan kvalitet na osnovu koga bi zaslužili povjerenje subotičke javnosti.

Stoga smatramo da zbog uvreda Demokratske stranke, kao i uvreda zdravog razuma, u ovome trenutku, ukoliko ne uslijedi javna isprika Demokratskoj stranci nema mogućnosti za izbor i jednog člana školskog odbora na prijedlog DSHV-a. ■

Reagiranje Izvršnog odbora HNV-a na priopćenja DSHV-a i DS-a

Nepromišljene izjave i prosvjedi

Reagirajući na priopćenja DSHV-a i DS-a glede izbora članova Školskog odbora u Osnovnoj školi »Matko Vuković« u Subotici, Izvršni odbor Hrvatskog nacionalnog vijeća izdao je priopćenje koje je potpisao predsjednik Lazo Vojnić Hajduk, sljedećeg sadržaja:

U javnosti su se pojavila dva priopćenja: jedno 9. ožujka od strane DSHV-a – Subotička podružnica, a drugo, dan kasnije od Općinskog odbora DS-a u Subotici, na koja Izvršni odbor Hrvatskog nacionalnog vijeća mora reagirati, jer sadržaj oba priopćenja govori o školovanju na hrvatskom jeziku hrvatske manjinske zajednice u SiCG, konkretno u Subotici, a manjinska nacionalna vijeća, pa prema tome i hrvatsko, isključivo su nadležna s državom razgovarati o problemima i rješenjima toga pitanja.

Pravo na obrazovanje na materinskom jeziku i službena uporaba materinskog jezika je ustavna i zakonska kategorija. Ta prava država mora omogućiti i garantirati njihovu provedbu. Hrvatska manjinska zajednica u ostvarivanju svojih planova u obrazovanju na materinskom jeziku ima određenih problema, koji su izazvani iz različitih žarišta. Pravo školovanja na hrvatskom jeziku nam ne može nitko ograničiti ili ukinuti, osim mi sami. Obrazovanje, kao vrlo ozbiljna i neophodno važna kategorija u jednoj zajednici, ne može i ne smije biti predmet dnevno političkog potkusurivanja niti predmet politiziranja, kako se to lako može zaključiti iz priopćenja DSHV-a. Na temelju »čula, rekla, kazala«, izići u javnost s nepromišljenim izjavama i prosvjedima, u najmanju ruku govori o im-

provizaciji i diletantizmu u politici kao mjerilu svih stvari. Oštra i neargumentirana osuda Demokratske stranke, kao počini telja nekakvih radnji, od strane Demokratskog saveza Hrvata u Vojvodini izazvala je kontra-reakciju, koja je također u jednom dijelu primila neke elemente pretjeranosti, a od takvog načina komuniciranja, svima nama će »trnuti zubi«.

Apeliramo na političku javnost Subotice da ne narušavaju dobre i demokratske odnose među građanima i neka omoguće svakom građaninu da se samostalno i samosvjesno opredjeljuje za aktivnosti koja su njegova građanska i demokratska prava u svim sferama života, pa naravno i u obrazovanju.

N. V.

Priopćenje za javnost predsjednika HNV-a Josipa Z. Pekaovića

Licemjerje vodstva RTV Novi Sad

Povodom nastavka već poznate politike vodstva RTV Novi Sad, u ime Hrvatskog nacionalnog vijeća predsjednik *Josip Z. Pekaović* izdao je priopćenje za javnost, u kojemu se kaže:

»Hrvatsko nacionalno vijeće izražava duboko nezadovoljstvo nastavkom licemjernih postupaka još uvijek aktualnog rukovodstva Radiotelevizije Novi Sad. Nakon što je očigledno ostalo bez izvršitelja Hrvata, koji je godinu dana glumio novinara na hrvatskome jeziku, vodstvo RTV Novi Sad je u svojoj protuhrvatskoj uređivačkoj politici otišlo i korak dalje, emitirajući u nedjelju 12. ožujka tzv. emisiju na hrvatskome jeziku, sa sadržajem potpuno neprihvatljivim za pripadnike hrvatske zajednice u Vojvodini. Emisija, u kojoj će se netko na is-

krivljenom i neknjiževnom hrvatskom jeziku baviti svim i svačim, samo ne životom i aktivnostima hrvatske zajednice, hrvatskoj zajednici ne treba. O tome se Hrvatsko nacionalno vijeće već puno puta

očitovalo i od takvih se postupaka još uvijek aktualnog vodstva RTV Novi Sad ogradilo.

Formiranje pokrajinskog RTV servisa, koji će ravnopravno koristiti svim nacionalnim zajednicama, a koji će voditi novi ljudi, s profesionalnim i demokratskim kapacitetom, jedan je od najvažnijih ciljeva i hrvatske zajednice i multikulturalne Vojvodine. Hrvatsko nacionalno vijeće stoga vjeruje da će zakonski rok za osnivanje pokrajinske RTV kuće biti zadovoljen i da će nakon toga informiranje na jezicima nacionalnih manjina biti sukladno Zakonu o pravima i slobodama nacionalnih manjina i u interesu svih građana Vojvodine.«

Nastavak poznate politike: TV Novi Sad

Programi samozapošljavanja za 2006. godinu

Biznis plan kao temelj

*Potrebno je imati viziju, što se želi i što se može uspješno raditi * Odobravanje zahtjeva vrši se isključivo na temelju podataka iz biznis plana * Na području Sjeverno-bačkog okruga Subotica u 2005. godini potpisan je 191 ugovor za financiranje samozapošljavanja*

Piše: Olga Perušić

Nacionalna služba za zapošljavanje, filijala Subotica, raspisala je ovogodišnje natječaj za financijsku pomoć nezaposlenim licima s evidencije za pomoć pri njihovom zaposlenju, prije svega kroz program samozapošljavanja i subvencioniranja poslodavaca. To su samo neke od aktivnosti radi suzbijanja nezaposlenosti, koja po riječima direktora filijale

korisnici novčane naknade, lica starija od 50 godina i lica koja su na evidenciji duže od godinu dana. To su teže zapošljive kategorije. U zavisnosti kojoj kategoriji lice pripada, ovisi iznos financijskih sredstava koji može dobiti.

Novina ovogodišnjeg natječaja je izuzimanje pojedinih djelatnosti od financiranja. Naime, neće se financirati baš svaka

bravaju bodovanjem, poštujući prioritete. Odobravanje zahtjeva vrši se isključivo na temelju podataka iz biznis plana. Djelatnost koja se isplanira i upiše u biznis plan ne može se mijenjati. Može se jedino dodatno registrirati u nekoj kasnijoj fazi», ističe šefica odsjeka za razvoj poduzetništva i programa zapošljavanja pri filijali Subotica, *Dragana Stepanović*. Ovaj natječaj otvoren je do sedmog travnja.

Usljed pozitivnog odgovora na tražena sredstva, nezaposlena lica dobivaju rok da izvrše registraciju djelatnosti i svu ostalu dokumentaciju o upošljavanju, kako bi se tek potom stavila na raspolaganje financijska sredstva. Iz ovoga proizlazi činjenica, kako lice ne može imati registriranu djelatnost prije podnošenje zahtjeva. Potpisivanjem ugovora o samozapošljavanju, lice preuzima određene obveze: da će biti dvije godine u radnom odnosu, te da namjenski troši dobivena sredstva. Cijeli program prati se dvije godine i ukoliko se dobivena sredstva koriste namjenski, tada su ona nepovratna.

»U slučaju nenamjenskog trošenja, taj se iznos razmjerno vraća. Sredstva koja se odobravaju su mala, nekima su i dovoljna, no najčešće su ta sredstva pomoć pri pokretanju posla, a podrazumijeva se kako će ta lica imati osobno ulaganje. Nacionalna služba za zapošljavanje organizira i obuke o pokretanju malog biznisa, koje su budućim poduzetnicima od velike koristi«, kaže Dragana Stepanović.

PROŠLOGODIŠNJA ISKUSTVA: »Tijekom prošle godine imali smo dosta veliki broj odobrenih zahtjeva, te tako i otvorenih samostalnih djelatnosti. Vrste djelatnosti se veoma razlikuju, a dominiraju trgovinske uslužne djelatnosti, zato se te djelatnosti na ovogodišnjem natječaju i izuzimaju iz financiranja. Ljudi počinju djelatnosti koje su najlakše, gdje treba najmanje uložiti i najmanje riskirati. Trgovinsku djelatnost može osnovati i raditi svatko, bez obzira na stručnu spremu«, napominje Dragana Stepanović.

Aktivnosti radi suzbijanja nezaposlenosti:
u Nacionalnoj službi za zapošljavanje, filijala Subotica

Subotica *Dušana Torbice*, u našoj Općini ima 19.066 lica, od kojih je 30 posto mladih. Ovaj podatak upućuje na povećanje broja starijih osoba koje se javljaju na evidenciju nezaposlenih, u odnosu na raniji period.

Pri zapošljavanju lica s evidencije Nacionalne službe ili lica za kojima je prestala potreba, tj. potencijalnog tehnološkog viška, a upošljavaju se kod nekog drugog poslodavca, postoji stimulacija s posebnim programom. Natječaj za samozapošljavanje je namijenjen kategorijama teže zapošljivim licima s evidencije. Tu spadaju mladi nezaposleni do dvadeset i sedam godina starosti, nezaposleni samohrani roditelji

djelatnost koju lice ima namjeru pokrenuti, kao što su trgovinska djelatnost, saobraćaja i taxi usluga i igara na sreću, a poljoprivredna djelatnost će se financirati samo u slučaju registracije poljoprivrednog gazdinstva.

PROCEDURA: Lica podnose zahtjev dok su nezaposlena. Sama procedura je vrlo jednostavna, trebaju se popuniti dva zahtjeva koja se mogu dobiti u sjedištu Nacionalne službe za zapošljavanje. Treba se popuniti upitnik biznis plana, gdje se traže odgovori na nekoliko pitanja, glede iznosa osobnih ulaganja i predviđanja dobiti.

»Samo podnošenje zahtjeva ne znači da će netko i dobiti sredstva. Sredstva se odo-

Na području Sjeverno-bačkog okruga i filijale Subotica, u 2005. godini potpisan je 191 ugovor za financiranje 194 lica. Kroz ovaj program, kao osnivači samostalnih radnji i poduzeća ili poljoprivrednih gazdinstava, financirano je 44 lica starije dobi, od pedeset godina, 55 nezaposlenih roditelja, 41 mlada osoba do dvadeset i sedam godina starosti, 15 korisnika novčanih naknada, 2 invalida i 37 nezaposlenih lica. Ovaj broj programa bio je odobren po djelatnostima, a najveći udio predstavlja poljoprivreda s 96 financiranih, zatim 64 financiranih u području trgovine, 14 za neproizvodne usluge, 11 programa za uslužne aktivnosti i po dva programa u prerađivačkoj industriji, ugostiteljstvu i obrazovanju. Također, razmjerno je veći broj ženskog spola, koje čine 48 posto od ukupnog broja zaposlenih lica kroz ove programe.

MIKRO KREDITI I POSLODAVCI: Nacionalna služba za zapošljavanje, filijala Subotica, vrši informiranje i prijem zahtjeva za raspisan natječaj Fonda za razvoj Republike Srbije. Ta sredstva su mnogo značajnija i kreću se od pet, do dvadeset tisuća eura, a namijenjena su također licima s evidencije nezaposlenih, s tim što su obrađene iste djelatnosti, osim izuzetih od

financiranja, kao i kod drugog programa. Ovo su kreditna sredstva i vraćaju se od tri do pet godina, s kamatnom stopom od je-

U potrazi za radnim mjestom

dan posto s jednom godinom počka. Potrebno je osigurati hipoteku, koja ne mora

glasiti na ime podnosioca zahtjeva, već može biti nekretnina na kojoj nema zaloga.

Poticaaj poslodavcima koji zapošljavaju lica s evidencije nezaposlenih odvija se kroz dvije vrste programa. Prvi su Regionalni programi koji potpomažu djelatnosti od strateškog značaja u našoj regiji i druge poticaje u suradnji s lokalnom samoupravom. Subvencija se odobrava u jednokratnom iznosu za opremanje radnog mjesta lica koje upošljava poslodavac s 90 tisuća dinara. Poslodavac je obavezan omogućiti licu da radi najmanje dvije godine i da ostvari naknadu za svoj rad. Program zapošljavanja lica s invaliditetom, koji nema ju potpunu radnu sposobnost, ostvaruje se ukoliko se dokaže kako se radi o licu s invaliditetom procjenom liječničke komisije ili podnošenjem diplome o završenoj specijalnoj školi. Pored jednokratne pomoći za opremanje radnog mjesta, poslodavac može birati između naknade od 80 posto od prosječne zarade u Republici ili Općini, u trajanju od godinu dana, ili se može opredijeliti za subvenciju doprinosa od 17,8 posto u trajanju od 36 mjeseci. Obveza je da poslodavac lice drži u radnom odnosu najmanje dvije godine i da ispunu sve obveze po ugovoru. Ovaj natječaj otvoren do listopada. ■

Izaslanstvo Republike Hrvatske u posjetu HNV-u

Pomoć za obuku kadrova

Republika Hrvatska u punoj mjeri ispunjava svoje demokratske obveze prema nacionalnim manjinama na svojem teritoriju, ali isto to očekuje i od susjednih država u odnosu na hrvatsku manjinu, rekao je saborski zastupnik *Ivica Klem* tijekom boravka u Hrvatskom nacionalnom vijeću.

Izaslanstvo Hrvatskog sabora i Hrvatske matice iseljenika boravilo je u subotu 11. ožujka u Subotici, gdje se s vodstvom HNV-a razgovaralo o položaju i aktualnim problemima hrvatske manjinske zajednice u Srbiji. Ujedno je ovdašnjim Hrvatima ponuđena pomoć iz matične domovine glede obrazovanja i obučavanja kadrova koji se žele baviti izradom projekata za natječaje koje raspisuje Europska unija i druge međunarodne institucije.

Uz zastupnika Ivicu Klema, koji je ujedno i načelnik Općine Nijemci, u hrvatskom izaslanstvu su bili i voditelj ureda HMI u Vukovaru *Silvio Jergović*, te voditelj Ure-

Izaslanstvo Hrvatskoga sabora i Hrvatske matice iseljenika u HNV-u

da za međunarodnu suradnju općina Tovarnik, Nijemci, Tompojevci i Lovas Tomislav Panenić. U sjedištu HNV-a u Subotici domaćini su bili predsjednik HNV-a

Josip Z. Pekanović, te predsjednik i dopredsjednik Izvršnog odbora HNV-a *Lazo Vojnić Hajduk* i *Zvonimir Perušić*.

N. V.

Ivan Kovač, učenik IV. h OŠ »Matko Vuković« u Subotici

Svestrani školarac

Na općinskim smotrama u recitiranju i matematici Ivan je ostvario zapažene rezultate i plasirao se na okružno natjecanje osmoškolaca

Razgovor vodio: Dražen Prčić

Uspješan u recitiranju i matematici: Ivan Kovač

Prošloga tjedna Subotica je bila domaćin dvaju općinskih smotri učenika osnovnih škola, na kojima su se najbolji natjecali u recitiranju i matematici. Učenik IV. h OŠ »Matko Vuković« iz Subotice, Ivan Kovač, pokazao je zavidnu svestranost uspješnim nastupom u objema konkurencijama. U kraćem razgovoru za naš tjednik, ovaj svestrani školarac pričao nam je o još nekim njegovim interesiranjima i budućim afinitetima.

► **Uspio si izboriti plasman u nastavak natjecanja na objema smotrama na kojima si**

sudjelovao prošloga tjedna. Kako je bilo na recitiranju?

Na općinskoj smotri recitatora, održanoj u Gradskoj čitaonici pod organizacijom *Katarine Čeliković*, sudjelovalo je 38 recitatora od kojih je nas 6 izborilo plasman na sljedeći nivo. Recitirao sam pjesmu »Dva pjevača«, koja ima sedam kiti-ca.

► **Već sutradan u subotu, 11. ožujka, odlično si riješio zadatke na općinskoj smotri matematičara. Kakvi su bili zadaci?**

OŠ »Kizur Istvan« u Subotici bila je domaćin općinskog na-

tjecanja u matematici na koje - mu su sudjelovali natjecatelji iz svih osnovnih škola na području grada. Dobili smo ukupno 5 zadataka, koji su bili po prvi puta i na hrvatskom jeziku (2 iz geometrije, 2 računska i 1 specijalni) i za njih smo imali ukupno 2 sata na raspolaganju. Ja sam svoje riješio za 45 minuta, osvojio isto toliko bodova što je bilo dovoljno za prolaz dalje.

► **U svojoj svestranosti jednako dobre rezultate postižeš na objema stranama, društvenoj i prirodnoj. Koji je ipak tvoj primarni afinitet?**

Iako volim pisati i recitirati, ne - kako više mi je bliža matematika tj. prirodne znanosti. No, uz ovaj lijepi predmet volim i hrvatski jezik.

► **Što bi onda volio studirati jednoga dana?**

Još je rano govoriti o studijama, s obzirom da pohađam tek četvrti razred osnovne škole, ali vjerujem da će to biti nešto u svezi računalna.

► **Spomenuo si kako voliš pisati. Što si do sada napisao?**

Pisati sam počeo još s osam godina, onako za sebe, pokušava-

vine mađioničara Vela«.

► **Uz prozu redovito pišeš i poeziju. Koliko si pjesama već zabilježio u svoj pjesnički opus?**

Volim pisati i pjesme, a do sada sam ih napisao negdje oko dvadesetak.

► **Bogatstvo riječi, kojim si već solidno ovladao, crpiš iz brojnih knjiga i literature koju voliš čitati. Što je ipak tvoje najomiljenije štivo?**

Najviše volim čitati enciklopedije, poglavito one o kozmosu jer me ta oblast iznimno intrigira i zanima, ali volim i one o prirodi, posebice strane o biljnom i životinjskom svijetu. U principu, više volim čitati knjige za odrasle nego one za djecu, iako sam pročitao i Harry Pottera.

► **Uza sve navedene aktivnosti kojima se stigneš baviti uz redovito pohađanje IV. razreda, imaš li neki hobi kojim upotpunjuješ svoje slobodno vrijeme?**

Trenutačno sam zaokupljen sakupljanjem samoljepljivih sličica serije ZUGIOH, koje u biti predstavljaju karte na kojima su predstavljeni dvoboji ra-

Najbolje je u društvu drugara

Najveći dio svog dnevnog vremena provodim u društvu svojih drugara iz IV. h razreda i učiteljice *Ane Čavrgov* koja uvijek ima strpljenja za nas.

jući zabilježiti neke svoje maštarije, ali i vodeći neki svoj dnevnik odrastanja. Iz toga, na neki određeni i pomalo drugačiji način, nastala su moja prva dva literarna djela: »Jedan dječak i vjeverica« i »Pustolo-

znih čudovišta, ali se isto tako volim igrati na Play Stationu. Često se znam igrati s mojim kućnim ljubimcima, mačkom Mazom, trenutačno ponosnom majkom dvaju mačića i nje-mačkom ovčaricom Dorinom.

Iz kuta mladih: Mirjana Bajić

Elegancija kao stil života

*Građena sam kao deblja miss-ica, pa često isprobavam haljine za modne revije * Bila sam fotomodel i slikala sam se za jedan kalendar cijelo ljetno * Svoju budućnost osim u višoj školi, vidim u izradi perlica*

Razgovor vodila: Olga Perušić

U pauzi dvokratnog radnog vremena, dok je napolju taložio snježni pokrivač, uz toplu kavu smo upoznali vrlo lijepu djevojku, *Mirjanu Bajić*. Na prvi pogled može se zapaziti kako dosta pažnje poklanja izgledu i držanju, a to nije ni čudno, jer je već dvije godine svakodnevno u kontaktu s modom, radeći kod modne kreatorice *Marije Šabić*.

Malo slobodnog vremena koje joj preostaje, usmjerila je ka učenju, jer je ove godine upisala Višu poslovnu školu u Novom Sadu. Ovih dana položila je računovodstvo, te je drži velika motivacija za učenje. Uslijed reformi koje zahvaćaju visokoškolsku naobrazbu, Mirjana očekuje kako će joj se omogućiti polaganje i treće godine, pa bi time stekla uvjerenje o završenoj visokoj školi općeg smjera.

POSAO: Pripremiti reviju ogroman je posao, od osmišljavanja, pa do izrade haljina i samog organiziranja manifestacije. Poslije izrade haljina slijedi njihovo isprobavanje, odlučivanje koja će djevojaka koju haljinu nositi, te kojim će redoslijedom izlaziti na pistu. Mirjana često posluži kao model dok se pripremaju haljine. Kako kaže, u butiku se često može čuti izreka »papir trpi sve«, jer haljine ne ispune uvijek očekivanja koja se postavljaju na papiru.

»Djevojke koje nose naše haljine na revijama su bivše ili aktualne miss-ice i nemaju tipične manekenske mjere tijela. Ja sam građena kao deblja miss-ica, pa često ja isprobavam te haljine, a ako ih i ne mogu zakopčati nije bitno, malo se prošetam u njima kako bi Marija ocijenila hoće li odgovarati. Teško je realizirati osmišljeno, jer za neke materijale ne može se unaprijed znati s čim će se slagati. Nepisana pravila slaganja postoje, ali ukoliko eksperimentiramo, često se i iznenadimo«, objašnjava Mirjana Bajić.

Na žalost, u našoj zemlji ne postoji dobra organizacija koja bi realizirala reviju kao manifestaciju, pa i taj dio posla pada na sam tim uz kreatoriku. Na samoj reviji Mirjana se nalazi nazad u backstage-u, i pomaže djevojkama da se obuku, jer su ha-

ljine gotovo uvijek komplicirane za obući. Sve se odvija veoma brzo, pogotovo ako u programu nema glazbene pauze, jer tada presvlačenje ide velikom brzinom. Mirjana uglavnom pozove svoje prijateljice da joj pomognu, pa se tako i planiraju dvije promagačice na jedan model. Postoji velika nervoza dok haljine ne budu gotove i dok ne dođe sam čin revije. »Isto je kao kad pripremaš ispit mjesecima, posljednjih dana već postoji samo pozitivna trema, jer znaš kako si dao sve od sebe, samo čekaš rezultat«, kaže Mirjana.

MODA: Materijali i stilovi koji se koriste pri izradi haljina svake godine se mijenjaju vođeni aktualnim modnim trendovima. Prije pet godina, prisjeća se Mirjana, aktualan je bilo klasičan stil, s malo čipkica i ukrasnih detalja. Danas autori imaju slobodu ukrašavati lepršave haljine od muslin svile, ili haljine od krućih materijala, srednjih dužina s dijelovima tila. Interesantno je ukoliko pitate žene koji stil haljine najviše voli nositi, odlučit će se za modele od svile i kože, gdje je tijelo više utegnuto i često s dekoliranim izrezom, dok se muškarcima više dopadaju lepršave halji-

ne, koje su na potpuno drugačiji način izazovne. Modni trend koji slijedi za ovo proljeće nosi puno bijele boje.

»Željela sam vidjeti kakav je poziv manekenke i to me je držalo poslije srednje škole, sve dok nisam napravila kalendar za jedan subotički brend čarapa. Bila sam fotomodel i slikala sam se za taj kalendar cijelo ljetno. Za jedan dan snimala bi se jedna fotografija, da bi se kasnije od stotinu fotografija odabrala jedna. Nikad neću zaboraviti to ljetno. Bilo je simpatično, izuzev kad sam na trideset i nešto celzijevih stupnjeva

sjedela pod haubom s viklerima«, kaže Mirjana. Za to ljetno zaradila je džeparac i poslije svega ima lijepu uspomenu. Nakon toga nije se trudila ući u svijet manekenstva, ali i dalje veoma pazi da jede do pet sati navečer. U osnovnoj školi bila je malo punačka i naučila je paziti na ishranu.

PRIVATNO: Radnim danom na pauzi, voli otići na kavu s prijateljicom *Josipom*, a povremeno voli izaći navečer van, uglavnom u »Galeriju«, gdje sreće puno prijatelja u opuštenoj atmosferi, kao doma. Ove korizme Mirjana se odrekla alkohola i slatkog uopće. Na temu ljubavi, kaže kako je obično početak veze najljepši period, no s *Markom* poslije je pet godina zabavljanja, svoju vezu smatra mnogo boljom i ljepšom nego na samom početku.

»Mariju Šabić ne doživljavam kao Markovu majku, jer smo više orijentirane poslu, a pošto je ona vrlo razumljiva žena, mogu joj se čak i požaliti, te zatražiti njen savjet«, kaže Mirjana. Jedino joj nedostaje sestra, koja danas sa svojom obitelji živi u Beogradu, te je rijetko viđa. Svoju budućnost osim u višoj školi, vidi i u perlicama kao nakitu, koji je tek počela izrađivati. Materijale joj donosi prijateljica *Dubravka* koja je na studiju u Zagrebu. Do sada je napravila nekoliko ogrlica i narukvica koje je podijelila prijateljicama.

KRVlju SE PRENOSE SAMO VIRUSI

Moj otac je rođak raznih Kradžića i smatram da se krvlju prenose virusi i ništa drugo. Prema tome, svatko bira svoje podrijetlo, svatko opravdava svoje ime i prezime i mislim da korijeni mogu biti važni samo ljudima koji nemaju ništa drugo važno u životu. Tako da meni u životu to ništa ne znači. Na tu temu nemam više što reći. **Biljana Srbljanović**, srpska dramatičarka, Slobodna Dalmacija, 8. ožujka

SAKRALNA KARIJERA TAJČI NACIONALNE

»Nosila je kratku, narančastu haljinicu, imala savršeno kovrčavu plavu kosu i pjevala zaraznu originalnu pjesmu »Hajde da ludujemo ove noći«. Mladi su poludjeli za njezinom pjesmom, a izdavačka kuća, koja je prije natjecanja smatrala da nema nikakve šanse, nije mogla kopirati album dovoljno brzo koliko je bio tražen na tržištu. Bila je popularna poput Madonne u SAD-u. No, uspjeh je brzo prerastao u razočaranje, a Tajči ga je usporedila s parfemom.

– Prvi tjedan miris je očaravajući, drugi ga jedva osjetiš, a treći već stavljaš na sebe cijelu bocu jer ništa ne osjetiš! Naviknete se na slavu, bogatstvo i gomilu fanova koji vrište, no na kraju dana morate se vratiti u svoj stan, u svoju samoću, kaže Tajči. Prekretnica u Tatjaninu životu bilo je upoznavanje mladih katolika, koji su bili čista suprotnost nje same – vjera ih je učinila jakim, a njihovu sreću nije mogao kupiti sav novac kojeg je Tajči imala gomilu.

Odlučila je napustiti Hrvatsku u kojoj je poistovjećivana s Tajči – imenom koje joj je donijelo veliki uspjeh, ali i strahoviti teret. Početkom Domo-vinskog rata otišla je u SAD sa svega 200 dolara u džepu. Počela je studirati pjevanje te nastupala u raznim crkvama.

Tako je u Los Angelesu upoznala i budućeg muža Matthewa Camerona, za kojeg se udala prije šest godina. Tatjana danas ima tri sina, a s mužem putuje diljem Amerike i u humanitarne svrhe pjeva sakralne pjesme u crkvama. The Enquirer, Večernji list, 11. ožujka

NESVRSTAN U DUŠI

Zamjenik predsjednika SRS Tomislav Nikolić kaže da Srbija neće ući u NATO ako radikali osvoje vlast. Nikolić je kazao kako su priče o ulasku u NATO besmislene, a ulazak u EU je »nešto drugo«. »Prihvatio bih da nam EU deset godina pomaže da dostignemo razinu za ulazak, a oni nas deset godina uništavaju. Ja bih to drugačije – da Srbija s Rusijom uđe u EU«, rekao je on. Povodom izjave američkog veleposlanika Michaela Polta da SAD neće podržati vladu u kojoj bi bila SRS, Nikolić je rekao, kako se ne bavi politikom da bi ga volio veleposlanik SAD-a. »Preporučio bih mu da se ne miješa u unutarnje poslove Srbije i ne prijeti kako će prestati neka pomoć. Ako ostane neka općina bez seoskog puta, pa neka i ostane«, rekao je Nikolić novinarima poslije sastanka s predstavnicima veleposlanstava Alžira, Libije, Maroka, Zimbabvea, Egipta i Tunisa. Nikolić je zamolio veleposlanike afričkih zemalja da prenesu svojim vladama kako će stav Srbije o Kosovu biti potpuno jedinstven. »Ma koliko se mi ovdje svađamo, Kosovo će nas ujediniti«, rekao je Nikolić. B92, 8. ožujka

U GEMIŠTU JE SPAS

Krdo bizona može se kretati onom brzinom kojom se može kretati najsporiji bizon, nikako brže od toga jer bi inače najsporiji bizon zaostao za krdom. Kad je krdo napadnuto, najslabiji ili najbolesniji bizoni su obično prvi na udaru i oni prvi stradaju jer se nalaze na začelju krda. To se zove prirodna selekcija, i ona je dobra za cijelo krdo bizona, jer se tako krdo rješava onih koji ga usporavaju u kretanju. Dakle, regularno ubijanje najslabijih članova krda je u principu dobra stvar za cijelo krdo.

Na više-manje isti način ljudski mozak je nakupina živčanih stanica, a kao cjelina funkcionira onoliko brzo koliko najsporija stanica može funkcionirati. Svi znamo da pretjerana konzumacija alkohola uništava živčane stanice u mozgu. No, zbog

bioloških razloga, alkohol prvo napada i uništava najsporije i najslabije stanice u mozgu. Na taj način kontinuirana konzumacija gumišta eliminira najslabije karike u lancu prijenosa informacije u mozgu, što čini mozak bržim i efektivnijim. Zato se čovjek uvijek osjeća pametnijim nakon par gumišta.

I SRBI BI SE SRAMILI

»Srbi bi se sramili da ih ovakva pjesma predstavlja na Euroviziji«
Isamo je jedan od mnogobrojnih komentara čitatelja hrvatskog Jutarnjeg lista na pobjedničku pjesmu ovogodišnje Dore, ali najslikoviti-
ji da sažme svu ogorčenost tamošnje javnosti prema riječima i orijen-
talnom zvuku »Moje štikle« u izvođenju Severine Vučković...

U Severininom slučaju i opanci na nogama momaka koji su s njom
uglas vikali – Afrika, paprika, kuc, kuc, mrk, mrk i druge onomatope-
je, što prije sliče dječjoj igri rukama nego pjesmi, bili bi dovoljni da
podgriju ionako visoku temperaturu hrvatske uzbuđenosti pred naje-
dom turbo folka iz Srbije. Nin, 10. ožujka

Moja štikla

Jer još trava nije nikla,
Tamo gdje je stala moja štikla
Tika-taka oko pola tri,
Štipnut ćeš me da se ne vidi.
Znam ja dobro takve kao ti,
Đavoli su tvoji kumovi.
Zvre, zvre, tražit ćeš moj broj
Kuc, kuc, kucaj nekoj drugoj.
Sojčice divojčice,
Daj obuci čarapice,
Jer još trava nije nikla
Tamo gdje je stala moja štikla,
Ojda, da, oj da, da
Oj da, da, da,
Moj, moja štikla.
S, seks
Hop, hop, mrk, mrk,
Tika, taka, oko pola tri,
Štipnut ćeš me tamo gdje se ne vidi,
Zlatan prsten, tanki brčići,
Znam ja dobro takve kao ti.
Šic, šic, bježi nekoj drugoj,
Cupa, cupa, zumba, zumba, seno, slama,
Sir, salama, cikla, nikla, cikla, rikla,
Afrika, paprika,
Zlatan prsten, tanki brčići

PONOSNO NA ŠTIKLAMA

Što se narodnjaka tiče, sve što mi odavde možemo po-
šnuditi zapravo je taj balkanski melos. Problem je što
ne umijemo razgraničiti što je što, ali mislim da nema
potrebe razgraničavati, jer je normalno da glazba iz od-
ređene regije utječe na pjesme iz susjedstva i obrnuto.
Teško je reći odakle je što poteklo. Sve što kod nas valja
dolazi iz folklor.

»Moja štikla« je hr-
vatski folklor, a ne
turbo-folk! Sjetimo se
otpjevanih pjesama na
»Dori«, neke od njih
bile su imitacije tali-
janskih kancona, fran-
cuskih šansona, bri-
tanskog popa i r'n'r,
čini mi se da se uvijek
nešto stidimo, ali mi ne možemo nestati s ovih prostora i
otići nekud drugdje. Severina Vučković, pjevačica, Svet,
10. ožujka

DINAR S DVIJE GLAVE

Subotnji spektakl finalnog natjecanja za »Europje-
smu« u Centru »Sava«, u kome smo, po ocjeni mno-
gih, zasjenili čak i San Remo, pretvorio se u pravu poli-
tičku bruku... Zašto se sve ovo desilo? Opća je ocjena da
na samo dan pred referendum, 20. svibnja u Atheni, cr-
nogorska vlast nije mogla dozvoliti nastup SiCG i zato je
spremila prijevaru za Beograd. Uostalom, grupa »No na-

me« čak nije bi-
la ni favorit cr-
nogorskog na-
tjecanja, već
Stevan Fedi, sve
u skladu s pla-
nom 'da se Vlasi
ne dosjete'. Naši
izvori tvrde da

OSVETA OSTAVLJENE DJEVOJKE

Američka glumica Reese Witherspoon dobit-
nica ovogodišnjeg Oscara za najbolju glu-
micu u »Hodu po rubu«, posvetila je svoj po-
zlaćeni kipić svim muškarcima koji su je ostavi-
li u prošlosti, izjavivši da im se tako osvećuje,
piše na Internet stranici Actustar.com.

Glumica je nakon dodjele Oscara u noći s nedje-
lje na ponedjeljak kazala kako je »svaki put kad
ju je neki muškarac ostavio, maštala kako će jed-
nog dana požaliti i kako će se moći popeti na po-
zornicu i reći mu što misli«.

»Dakle, svim dečkima, koji su me ostavljali u
prošlosti, posvećujem ovaj kipić.« Večernji list,
8. ožujka

je službena Podgorica išla na »dinar s dvije
glave«: ako prijevara prođe, tada će u glavnom
gradu Grčke, pred cijelom Europom, mahati
svojim suverenističkim simbolima i napraviti
psihološki bum pred glasačima noć uoči refe-
renduma; ako, pak, ujdurma propadne i zbog
skandala Srbija pobjesni, SiCG će ostati bez
svog predstavnika u Atheni. A pogotovo im ni-
je padalo na pamet dozvoliti da u glavni grad
Grčke otputuju »Falmingosi«, skupina koju
čine jedan Crnogorac Marinko Madžgalj i je-
dan Srbin Ognjen Amidžić, koji skupa pjevaju
na ekavskom i ijekavskom, jer bi to bio preve-
liki udarac suverenistima pred referendum. Bi-
lo kako bilo, žalosno je što je politika zako-
račila i tamo gdje treba vladati samo p(j)esma.
Dnevnik, 13. ožujka

U Subotici održana Općinska smotra recitatora

Za najuspjelije diplome plasman na zonsku smotru

Na općinskom natjecanju recitatora održanom prošlog petka, 10. ožujka, nastupila su 93 recitatora iz osnovnih i srednjih škola te kulturno-umjetničkih društava, a sudionici su stihove kazivali na svim zastupljenim jezicima u subotičkoj općini.

Organizatori smotre bili su Kulturno-prosvjetna zajednica i Gradska knjižnica u Subotici.

Prema ocjeni članova žirija – prof. *Hilde Heinrich* te glumaca *Attila Mes* i *Ljubiše Ristovića* – na zonsko natjecanje u konkurenciji mlađeg uzrasta (niži razredi osnovne škole) plasirali su se: *Brigita Budinčević, Gábor Gellér, Filip Kosić, Ivan Kovač, Emese Némedi i Aleksandra Okanović*; u srednjem uzrastu (viši razredi osnovne škole): *Dániel Bicskei, Edvin Csákány,*

Korana Nikolić, Nemanja Radulović, Viktoria Szabó, Dragana Sudarević i Petra Leona Matisa, dok su u starijem uzrastu (srednje škole) plasman ostvarili: *Emese Fodor, Loretta Kancsar, Anita Kekez, Nevena Mlinko, Jelena Mraović, Sanja Smajić i Đuro Verić.*

Najbolji recitatori nagrađeni su diplomom i plasirali su se na zonsko natjecanje

koje će se održati u petak, 17. ožujka, u Srpskom kulturnom centru »Sveti Sava« u Subotici.

U ime Gradske knjižnice, kao jednog od organizatora natjecanja, knjižničarka Katarina Čeliković je u izjavi nakon smotre istaknula sljedeće: »Zadovoljna sam odzivom i brojem prijavljenih recitatora što svjedoči da u školama i kulturno-umjet-

ničkim društvima postoji svijest o potrebi njegovanja lijepog kazivanja poezije. Lijepa riječ oplemenjuje, a ljubav prema kazivanju poezije potiče i djecu i mlade na čitanje što onda stvara i naviku druženja s knjigom«.

Na zonskom natjecanju stihove na hrvatskom jeziku kazivat će Ivan Kovač i Nevena Mlinko, recitatori Hrvatske čitaonice.

D. B. P.

V I J E S T I

Obilježavanje revolucije 1848/49.

Povodom obilježavanja revolucije 1848/49. u Subotici je 15. ožujka po prvi puta istaknuta zastava mađarske nacionalne

zajednice na Gradskoj kući. Prethodne večeri u Mađarskom kulturnom centru Népkör održan je svečani program, pod imenom Sijaj sunce! Nazočne je pozdravio *Zsolt Német* iz Mađarskog par-

lamenta, kao i *Károly Dudás* potpredsjednik Saveza vojvođanskih Mađara.

Predstavljanje mogućnosti investiranja u Suboticu

Na međunarodnom sajmu investitora u Cannesu, koji počinje 14. ožujka, sudjelovat će i predstavnici Subotice, koji će promovirati mogućnosti za investiranje u tu vojvođansku općinu.

Subotica će se stranim ulagačima predstaviti kroz nekoliko projekata, ali i s atraktivnim lokacijama na kojima se može graditi.

»Mi idemo prije svega s idejom da se u Subotici može ulagati prije svega u poljoprivredu i prerađivačku industriju, turizam, trgovinu, radne strojeve i građevinarstvo«, rekao je ranije član općinskog vijeća zadužen za međunarodnu suradnju *Dejan Zvekić*, koji je član izaslanstva koje je otputovalo u Cannes.

Subotica će ponuditi i projekte za infrastrukturno opremanje grada, kao što je izgradnja deponija, plinifikacija grada i njegove okoline i izgradnja kanalizacione mreže.

Predsjednik općine Géza Kucsera je na konferenciji za novinare napomenuo da je odlazak na kanski sajam dio strategije razvoja, a prije svega poticanja proizvodnje.

»Želja nam je na ovaj način pokrenuti proizvodnju u gradu i otvoriti nova radna mjesta, a pojavljujemo se tamo zahvaljujući

Održan seminar u organizaciji Generalnog konzulata Republike Hrvatske u Subotici

Aplicirajmo svi

U prostorijama Ekonomskog fakulteta u Subotici, 11. ožujka održan je seminar na temu »Tekuće poslovanje, financije i izrada manjinskih institucija i organizacija«. Seminar je organizirao Generalni konzulat Republike Hrvatske u Subotici u suradnji s Hrvatskim nacionalnim vijećem, a prisustvo seminaru bilo je obavezno za tajnike ili odgovorne osobe institucija ili organizacija hrvatske zajednice koja primaju financijska sredstva iz programa Vlade Republike Hrvatske. Nazočne je pozdravio Generalni konzul Republike Hrvatske, *Davor Vidiš*, koji je obavijestio predstavnike hrvatskih manjinskih institucija kako će se u skorije vrijeme raspisati natječaj iz programa Vlade Republi-

ke Hrvatske, te da je veoma bitno znati aplicirati na ta sredstva i poslije dati adekvatne izvještaje. U ime kolektiva Ekonomskog fakulteta, prodekan prof. dr. *Oti-*

lija Sedlak je zahvalila na ukazanom povjerenju da upravo subotički fakultet realizira seminar. Pozdrave predsjednika Općine preneo je *Petar Kuntić*, koji je ista -

kao kako je upravo u Subotici, kao kulturni i gospodarski centar, prednjačio glede uključivanja u međunarodne integracije, gdje možemo navijesti primjer Inttereg III a na tječaja. U prvom dijelu seminara sudionici su mogli čuti, u predavanju mr. *Marinka Vrankovića*, kako se piše plan rada, godišnje izvješće o radu i početna bilanca u poslovanju organizacija. U drugom dijelu predavanja, asistent na Ekonomskom fakultetu, *Slobodan Maričić*, pojasnio je osnove izrade i upravljanja projektima.

Kako pisati projekt i izvješća: nazočni na seminaru

O. P.

pomoći pokrajinskog fonda koji pomaže investicije u Vojvodini» rekao je Kucsera.

O globalizaciji u okviru »Dana multikulturalnosti«

Organizaciji Centra za multikulturalnost i potporu Fondacije za omladinsku kulturu i stvaralaštvo »Fokus«, u utorak, 14. ožujka, na Otvorenom sveučilištu u Subotici otpočeli su »Dani multikulturalnosti«. U sklopu ove manifestacije održano je niz tribina i predavanja o različitim pitanjima vezanim za temu multikulturalnosti. Manifestacija završava večeras, u petak 17. ožujka, kada će s početkom u 17 sati, biti predstavljanje knjige »Ne logo« Naomi Klajn i o okviru toga razgovor na temu »Globalizacija i multikulturalnost«.

Poziv poslodavcima

Nacionalna služba za zapošljavanje, Filijala Subotica poziva poslodavce da prisustvuju sastanku koji se organizira povodom raspisanih natječaja namijenjenih njima. Tema sastanka je informiranje zainteresiranih poslodavaca o uvjetima učešća na natječaju za stručno osposobljavanje nezaposlenih lica u svojstvu volontera-praktikanata i pripravnika zaposlenih na neodređeno vrijeme uz subvencije od strane NZS. Razgovor će se održati u

prostorijama Filijale Subotica, Trg Slobnode, III. kat, dvorana za sastanke, 20. ožujka s početkom u 11 sati.

Kupljen Fresh&co

Kompanije Coca-cola Helenik botling i Coca-cola priopćile su da su kupile Fresh&co.

Ovaj proizvođač sokova plaćen je 18,5 milijuna eura, priopćila je Coca-cola HBC, a ta i kompanija Coca-cola preuzele su i 23,6 milijuna eura duga kupljene kompanije.

Drugi izlaz prema Europskoj akademskoj mreži

Prošle nedjelje je i službeno pušten u rad, ranije uspostavljen, link Subotica – Segedin koji povezuje akademske Internet mreže Srbije i Crne Gore i Mađarske. Akademski link je otvoren u suradnji Ministarstva znanosti i zaštite životnog okoliša Republike Srbije, Ministarstva informatike i telekomunikacija Republike Mađarske te Mađarskog nacionalnog vijeća i Samouprave Srba u Mađarskoj.

Srpska akademska mreža sada ima dva izlaza prema Europskoj akademskoj mreži, preko Grčke i Mađarske. Za cijeli projekt izgradnje linkova u Srbiji ove godine je utrošeno između 40 i 50 tisuća eura.

U Osijeku obilježen mađarski nacionalni praznik

Svečanost u »Népköru«

*Prigodna svečanost održana je u nazočnosti brojnih građana i gostiju **
Nakon polaganja vijenaca na spomen ploču Mihályja Antala, uslijedio je svečani koncert

U povodu 15. ožujka, mađarskog nacionalnog praznika i obljetnice Revolucije iz 1848. godine, Mađarsko kulturno-umjetničko društvo »Népkör« u Osijeku, organiziralo je u nedjelju 12. ožujka prigodnu svečanost, u nazočnosti brojnih građana i gostiju, među kojima su bili konzul Veleposlanstva u Zagrebu *Peter Dunay*, konzul Generalnog konzulata u Osijeku *István Lenert*, te saborski zastupnik *Jene Adam*. Svečanost je započela polaganjem vijenaca na spomen ploču *Mihályja Antala* a potom je uslijedio svečani koncert mješovitog Zbora.

»Svake godine već tradicionalno obilježavamo 15. ožujka, najveći nacionalni praznik Mađara, koji podsjeća na mađarsku revoluciju iz 1848. godine i borbu mađarskog naroda za slobodu i demokraciju«, rekao je *Daniel Magdika*, predsjednik MKUD »Népkör«. »Ta je revolucija, nažalost, ugušena u krvi, ali je bila klica, zametak boljitka i današnjim danom vidimo da je u Mađarskoj urodila plodom, jer Mađarska je danas punopravna članica Europske unije«.

OBLJETNICA DRUŠTVA: MKUD »Népkör« je osnovan davne 1946. godine u Osijeku, pa će se ove godine, 3. lipnja, obilježiti 60-ta obljetnica ovog Društva, kako u Osijeku, tako i diljem Hrvatske, napominje *Daniel Magdika*.

»Također, obilježiti ćemo i 20-tu obljetnicu našeg Mješovitog zbora koji je osnovan 1986. godine i bilježi puno vrijednih rezultata u periodu koji je iza nas. Naše društvo broji 250 članova i moram naglasiti da nisu svi mađarske nacionalnosti, već smo otvoreni za sve ljude dobre volje. Sudjelujemo na mnogim akcijama i manifestacijama diljem Hrvatske, a uspješno organiziramo, evo već po 8. puta, Dane Mađara u Osijeku, što je najveća manifestacija mađarske nacionalne manjine u ovoj regiji. Uveli smo crkveni god u mađarskoj Retfali, tradicionalno već održavamo berbeni zabavu i nedavno smo organizirali vrlo uspješnu krabuljnu zabavu i naravno, dajemo doprinos obilježavanju svih državnih praznika i Republike Hrvatske i Republike Mađarske. Naš Mješoviti zbor također sudjeluje na mnogim manifestacijama, jesen nas smo bili na velesajmu u Budimpešti, a što je vrlo važno istaknuti, snimili smo već drugi nosač zvuka našega zbora«.

Najstarija članica Mješovitog zbora

Ibolya Farkas u zboru je od osnivanja.

»Do sada smo nastupali diljem Slavonije i Baranje, bili smo u Istri, u Zagrebu, u Mađarskoj smo nastupali u Szekszardu, Dombóvaru, Pecu, Mohácsu i Budimpešti. Naša je dirigentica iz Mađarske i uvijek se trudimo da na manifestacijama u Mađarskoj ostavimo dobar dojam. Nastupali smo u Novom Sadu, a zvani smo i u Suboticu i nadam se da ćemo uskoro i tamo nastupiti«.

POLOŽAJ NACIONALNIH MANJINA: Pun hvale za svečanost u Osijeku je i konzul *Peter Dunay*.

»Uvijek rado dolazim na svaki poziv ovdje u Osijek, jer mađarska je zajednica upravo najbrojnija u Slavoniji i Baranji. Danas smo ovdje u povodu obljetnice Revolucije iz 1848., kada je diljem Europe ra-

može i više i bolje. Još samo da kažem, što se tiče naše nacionalne manjine u Vojvodini, jednako kao i hrvatske nacionalne manjine, one sada u SiCG žive u dosta teškim, prvenstveno ekonomskim uvjetima, a moramo znati da su u posljednjim desetljećima izgubile gotovo polovicu svojih pripadnika, dosta su teško prošle u posljednjem ratnom sukobu, pa je i za njih, kao i za Hrvatsku, jedina perspektiva vrlo izgledan put u Europu, koji donosi nekakvo jamstvo, kako većinskog tako i manjinskih naroda glede ostvarivanja prava, ali svakaako i glede materijalnoga boljitka«, kaže *Peter Dunay*.

Među uniformiranim članovima Zbora je i *Stipa Kovačić*, liječnik iz Darde. »Može i tako, Stipa iz Darde, mada ja više volim Stipa iz Batine, jer tamo sam rođen,

Članovi MKUD »Népkör« iz Osijeka svake godine tradicionalno obilježavaju 15. ožujka

stao bunt protiv apsolutizma, ali sve je to relativno brzo ugušeno i najdulje je trajala baš mađarska revolucija, sve do polovice 1849. godine, kada su je Austrijanci ugušili uz pomoć tadašnjeg ruskoga cara, no mi slavimo ovaj nacionalni bunt i *Lajosza Koszuta*. Što se tiče položaja mađarske nacionalne manjine u Hrvatskoj i hrvatske manjine u Mađarskoj, mogu reći da postoji dobra volja naših dvaju zemalja i put kojim smo krenuli izuzetno je dobar i plodonosan, ali moram priznati da se uvijek

tamo sam odrastao, a već više od 5 godina sam član Népköra, jer želim njegovati jezik djeda svojega, naime moja je majka iz mješovitog braka i dok smo bili u Batini kod kuće smo govorili i hrvatski i mađarski, no poslije sam ja to izobičajao, ali evo došlo je vrijeme da se vraćam korijenima. Ovo je divan kolektiv, divno se slažemo, često putujemo i nastupamo i ja jednostavno volim ovakvu aktivnost«.

Slavko Žebić

»Skupština na behatonu« u središtu Novog Sada

Prosvjed udružene novosadske oporbe

NOVI SAD – Udružena novosadska oporba (UNO), 9. ožujka na mitingu u centru Novog Sada, optužila je gradsku vlast za niz malverzacija i nezakonito poslovanje u upravljanju gradom. »Skupštini na behatonu«, kako je nazvan miting o spornim temama zbog kojih je tražena izvanredna sjednica gradskog parlamenta, nazočilo je oko tisuću građana, koji su nosili obilježja Lige socijaldemokrata Vojvodine, Demokratske stranke, G17 Plus i Srpskog pokreta obnove, a zvižducima su ispratili svako pominjanje imena gradskih funkcionera.

Predstavnici UNO optužili su gradonačelnicu *Maju Gojković* da je odgovorna za nerad bivšeg gradskog menadžera *Krste Sandića*, kao i za nezakonitost koncesije za zakup hotela »Varadin«. Zatraženo je poništenje ugovora o izmještanju međumjesnog autobusnog kolodvora (MAS) iz centra grada na prostor ATP »Vojvodina«, uz optužbe kako je riječ o sporazumu koji sponzorima kampanje Maje Gojković omogućuje zaradu od 2,36 milijuna eura, koliko godisnje ostvari MAS.

UPOZORENJE OPORBE: Oporba je upozorila i da su prilikom ljetosnjeg parternog uređenja grada i »Afere behaton« prekršeni Zakon o javnim nabavkama i Zakon o budžetskom sustavu. Govoreći o parternom uređenju centra i platoa ispred »Spensa«, šef odborničke grupe »Zajedno za Vojvodinu« *Aleksandar Jovanović*, istaknuo je kako je nabavkom behatona gradska vlast prekršila dva spomenuta Zakona. »Kršenjem prvog Zakona, radikali su tender namjestili. Kršenjem drugog, zloupot-

rabili su službeni položaj i potrošili mnogo više novca nego što je planirano«, ustvrdio je Jovanović.

On je naveo primjer za nenamensko trošenje novca Novosađana: za sređivanje centra prvo je planirano 70 milijuna dinara da bi se kasnije suma podigla za čak 47 posto i ispala 117 milijuna dinara. Za

predsjedništvo »Skupštine behatona«, organizatori su postavili 78 stolica, koliko ima odbornika u gradskom parlamentu. Oporbeni odbornici su sjedeli na svojim stolicama, dok je 45 mjesta predviđenih za predstavnike vladajuće koalicije (SRS-DS-SPS) popunjeno balvanima.

»Skupština na behatonu« održana je

Miting oporbe u Novom Sadu

sređivanje platoa kod »Spensa« na početku je izdvojeno 4,7 milijuna dinara, ali je trošak, kako je naveo Jovanović, neuobičajeno narastao 27 puta i iznosi ravno stotinu milijuna dinara.

Ispred bine na kojoj se nalazilo radno

zbog izostanka vanredne sjednice gradskog parlamenta koju je UNO tražila zbog, kako je navela: »svakodnevnog propadanja grada za koje je odgovorna aktualna vlast«. Na koncu se nazočnima obratio i predsjednik MZ Petrovaradin *Petar Mudri*, koji je optužio aktualnu gradsku vlast u Novom Sadu na čelu s radikalima da namjerno opstruiraju formiranje općine Petrovaradin.

Igor Kušeta

Formiran Savjet za međunacionalne odnose u Somboru

SOMBOR – Na sjednici Skupštine Općine Sombor, koja je održana 13. ožujka, na prijedlog vijećnika *Josipa Z. Pekanovića*, formiran je Savjet za međunacionalne odnose. Za predsjednika Savjeta izabran je *Karlo Logo*, a za članove Savjeta izabrani su *preč. Josip Pekanović, Csaba Szakacs, Marta Adri, Đuro Bošnjak, Nebojša Vlasisavljević i Svetislav Andrić*.

DS osudila pojavljivanje predsjednika SO Vrbas u majici JSO-a

VRBAS – Općinski odbor Demokratske stranke u Vrbasu 10. ožujka je oštro osudio pojavljivanje predsjednika SO Vrbas *Branislava Petrovića* u majici rasformirane Jedinice za specijalne operacije (JSO). Petrović, koji je član Srpske radikalne stranke, pojavio se u majici Crvenih beretki prethodnog vikenda na utakmici republičke lige u malom nogometu u Centru za fizičku kulturu u Vrbasu.

»Nedopustivo je da se novoizabrani predsjednik Savjeta za međunacionalne odnose Općine Vrbas pojavljuje na javnim mjestima u majici rasformirane jedinice JSO, čiji su pripadnici činili najmonstruoznije zločine i na suđenjima priznali niz ubojstava, među kojima i ubojstvo premijera Srbije *Zorana Đinđića* prije tri godine«, priopćio je OO DS Vrbasa.

Beta

Proširenje graničnog prijelaza

BAČKI BREG – Ako Srbija i Crna Gora prihvati nacrt Sporazuma o kontroli prekograničnog prometa s Mađarskom, granični prijelaz Bački Breg-Hercegzsant bit će proširen i za teretna vozila nosivosti do šest tona. Nacrt sporazuma Beogradu uputila je Vlada Mađarske.

Kako je 14. ožujka priopćila Carinarnica Sombor, u prvoj fazi teretni promet bit će proširen za vozila nosivosti 3,5 tone, a kasnije i za ona nosivosti do šest tona. Mađarska strana početak će polovicom svibnja radove na renoviranju i proširenju graničnog prijelaza prema standardima Europske unije, a radovi će biti završeni do studenoga 2006. godine.

Beta

Ostoja Sibinčić imenovan za tajnika MZ Ruma 2

Ismijavanje i izrugivanje normalizaciji i demokratizaciji

*Sibinčić je u javnosti poznat kao čovjek koji je na zboru mještana Hrtkovaca, 6. svibnja 1992. godine čitao spisak s imenima nepodobnih stanovnika, nakon čega se veći broj Hrvata iselio iz Hrtkovaca **

*DSHV: ovo imenovanje je čin najgrubljeg izrugivanja u procesu normalizacije srpsko-hrvatskih odnosa **

VP: zahtijevamo poništenje Odluke o imenovanju Sibinčića na ovu javnu dužnost

Ostoja Sibinčić, koji je bio predsjednik Mjesne zajednice u Hrtkovcima za vrijeme progona Hrvata iz tog mjesta 1992. godine, imenovan je za tajnika Mjesne zajednice Ruma 2, u općini Ruma. Mjesna zajednica »Ruma dva« obuhvaća i naselje »Breg« u kojem su nekada živjeli brojni Hrvati, a i danas ih ima u značajnom broju te je u toj mjesnoj zajednici i sjedište Hrvatskog kulturno prosvjetnog društva »Matija Gubec«. Za tajnika u ovoj mjesnoj zajednici Sibinčića je imenovala lokalna vlast koju čine Srpska radikalna stranka, Socijalistička partija Srbije i Demokratska stranka Srbije.

Sibinčić je u javnosti poznat kao čovjek koji je na zboru mještana Hrtkovaca, 6. svibnja 1992. godine čitao spisak s imenima nepodobnih stanovnika, pretežno pripadnika nacionalnih manjina, nakon čega se veći broj Hrvata iselio iz Hrtkovaca. Sibinčić je istodobno promijenio i naziv Hrtkovaca u Srbislavci, postavljajući table s tim imenom na ulaz u mjesto. Zbog progona Hrvata, protiv Sibinčića je vođen postupak ali je obustavljen, a optužnica pred Međunarodnim sudom za ratne zločine u Haagu tereti vođu radikala Vojislava Šešelja i za događaje u Hrtkovcima 1992. godine. **NEMA OPRAVDANJA:** Izbor Sibinčića izazvao je reagiranje tek manjeg broja stranaka i nevladinih udruuga: Građanskog saveza Srbije, Demokratskog saveza Hrvata u Vojvodini, Vojvodanske partije i Lige socijaldemokrata Vojvodine. GSS je ocijenio da je imenovanje Sibinčića »ismijavanje potrebe za suočavanjem s prošlošću i novi udarac demokratizaciji Srbije« i vraćanje ratne politike »na mala vrata«.

DSHV je pak iznio kako je Sibinčićevo imenovanje »čin najgrubljeg izrugivanja u procesu normalizacije srpsko-hrvatskih odnosa« te da »se ničim ne može pravdati vraćanje u politički život čovjeka koji je početkom devedesetih godina javno protjerivao svoje susjede hrvatske nacionalnosti, i protiv kojeg je vođen sudski proces, koji međutim nikad nije izveden do kraja«.

DSHV upozorava da je u Rumi tada desetak hrvatska nacionalna manjina te iznosi kako ne postoji niti jedno zdravorazumsko opravdanje da se ponovi izbor čovjeka koji je slavio mržnju na etničkoj osnovi i provodio je u djelo. DSHV poziva lokalnu vlast u Rumi da spriječi najavljenju političku sramotu i time dokaže da poštuje elementarne civilizacijske norme. »Izbor ili opoziv Ostoje Sibinčića nije stvar političkih nazora već predstavlja pitanje normalnosti« navodi ova stranka te ističe kako su »skupa s Vladom Republike Srbije i pokrajinskom Vladom do sada učinili mnogo napora da suživot bude dio svijesti i naše države. Posljednji gest lokalne vlasti

hrabriji su i ostali. Sada im je tajnik mjesne zajednice čovjek koji predstavlja sinomim zla u Hrtkovcima, koji je prednjačio i organizirao prijetnje i progone svojih dojučerašnjih susjeda«.

Vojvodanska partija zahtijeva od Republičkog Ministra za državnu upravu i lokalnu samoupravu Zorana Lončara da svojim autoritetom traži poništenje Odluke o imenovanju Sibinčića na ovu javnu dužnost.

»Smatramo da je konačno došlo vreme da se pred sudskim organima nađu svi oni koji su sudjelovali u podjelama građana po veri i naciji i koji su doprinijeli svim zlima i nevoljama tih ljudi. Ostoja Sibinčić je jedan od takvih. Imenovanjem na javnu funkciju, a ne kažnjavanjem u skladu sa zakonima za sijanje mržnje i nacionalne netrpeljivosti glavnih aktera ovih događanja na najbolji način govori o restauraciji starog režima i povratku snaga koji neuvažavaju zajednički život i tolerantan odnos prema ljudima« zaključuje se u priopćenju VP.

ČISTA PROVOKACIJA: Među rijetkim strankama koje su reagirale na izbor Sibinčića je Liga socijaldemokrata Vojvodine čiji se Općinski odbor u Rumi obratio javnosti priopćenjem u kojem se ocjenjuje da »ako se zna da je pučanstvo MZ »Brijeg« po nacionalnosti pretežito hrvatsko, onda se ovakav postupak odgovornih ljudi iz općine Ruma može smatrati čistom provokacijom«. Oni podsjećaju i da se u haškoj optužnici protiv Vojislava Šešelja spominju Hrtkovci i iseljavanje Hrvata i navode »da se može zaključiti da će i Ostoja Sibinčić biti optužen za ono što je činio u Hrtkovcima«. Rumski ligaši ocjenjuju kako je neophodno umjesto Sibinčića za ovo mjesto »pronaći prikladnije rješenje kako bi se očuvali dobri međunacionalni odnosi u Rumi«. OO LSV upozorava na to da nikome nije u interesu da se podižu međunacionalne tenzije i da »aktualna vlast mora biti odgovorna za sve eventualne negativne posljedice«.

J. D. i I. K.

Bura zbog izbora Ostoje Sibinčića: Ruma

u Rumi nikako ne pripada ovom vremenu i ovim prostorima« zaključuje se u priopćenju ove stranke.

NEPRIKLADNA RJEŠENJA: Vojvodanska partija je »zapanjena« viješću da se ime Ostoje Sibinčića »već zaboravljenog, ali nikada adekvatno kažnjelog čovjeka vratilo ponovno na stranice novina i elektronskih medija«. Ova stranka navodi kako su »ratnih, devedesetih ali ne u Srbiji pljuštale bombe i razna uznemiravanja na Bregu rumskim Hrvatima kao opomena da se trebaju seliti i svoje kuće ustupiti Srbima pridošlicama iz Hrvatske i Bosne i Hercegovine. Neki uplašeni su i otišli, ali oni

Upozorenje na pogrešne metode obrane od ptičje gripe

Štetno je tjerati zaražene ptice

Društvo za zaštitu i proučavanje ptica Vojvodine i Liga za ornitološku akciju SiCG smatraju kako pojava zaraženih labudova jest najozbiljniji razlog za zabrinutost, ali ne i za nekorisnu paniku

Nakon što je javnost u Srbiji, poglavito u Bačkom Monoštoru, uznemirena zbog pojave prvih dokaza ptičje gripe, javnosti su se svojim stavovima u zajedničkom priopćenju obratili Društvo za zaštitu i proučavanje ptica Vojvodine i Liga za ornitološku akciju SiCG. Priopćenje su potpisali Marko Tucakov (DZPP) i Dragan Simić (LOASiCG).

Na prvu vijest o širenju avijarne influence u listopadu 2005. godine, Liga za ornitološku akciju SiCG i Društvo za zaštitu i proučavanje ptica Vojvodine, stavili su se na raspolaganje državnim službama nadležnim za prevenciju i suzbijanje ove opasne zaraze. Udruženim snagama, ove dvije organizacije sudjeluju u svakodnevnom motrenju jata divljih ptica na 22 točke u Srbiji i svoja izvješća dostavljaju nadležnim stručnim službama.

Pojava zaraženog labuda grpa jest najozbiljniji razlog za zabrinutost, ali ne i za nekorisnu paniku. Potrebno je da svatko obavi svoju dužnost, a stručne poslove prepustiti odgovarajućim organiziranim službama i timovima. U ovoj fazi zaraze, opasnost po ljude ograničena je samo na one koji neposredno manipuliraju zaraženim pticama.

NEMA EKOSUSTAVA BEZ DIVLJIH PTICA: Iako se najčešće govori o izravnoj opasnosti po sigurnost i zdravlje ljudi, odnosno o prijetnji ekonomskog urušavanja čitavih razvojnih grana, poglavito živinarstva i prerade mesa, mora se najozbiljnije planirati program mjera za spašavanje ugroženih i rijetkih divljih ptica, kao i za rehabilitaciju i rekonstrukciju njihovih po-

mjere i striktno poštovati naredbe o zabrani držanja živine na otvorenom, i o ograničenju lova, koje su se do sada, najblaže rečeno, selektivno poštovale. Dobar razlog za to nam pruža primjer iz Francuske, gdje je prvo pronađena zaražena ridoglava patka a deset dana kasnije u istom kraju je do zaraze došlo i na velikoj farmi.

U ovom trenutku, stručnjaci još nisu riješili sve enigme vezane za prenošenje i širenje zaraze. Zapaženo je da na istom jezeru ili ribnjaku neke ptice oboljevaju, a druge ne; da je do širenja po Europi došlo, protivno očekivanjima, u vrijeme kada se ptice ne sele; da prihranjivanje ribnjaka živinarničkim gnojivom može biti opasno... Zato je potrebna opreznost i odmjerenost u donošenju planova akcija.

NEHUMANO PUŠTANJE PTICA U DIVLJINU: Štetno je tjerati labudove i druge potencijalno zaražene ptice, ili pucati na njih, jer se time opasna bolest može samo dodatno širiti. Naprotiv, treba nastojati da ptice što manje prelijeću na

nova mjesta i otvaraju nova potencijalna žarišta bolesti. U Sloveniji primjerice, organizirali su prihranjivanje jata labudova iz kojeg je bilo oboljelih ptica, kako bi ih zadržali u mjestu i tako spriječili daljnje širenje bolesti.

Kućnim, zatvorenim pticama (kanarinci, ma, papigama) jedino vlasnici mogu preneti infekciju, pa je nekorisno, osim što je nehumano, puštati ih »na slobodu«, u divljinu kojoj ne pripadaju.

Liga za ornitološku akciju SiCG i Društvo za zaštitu i proučavanje ptica Vojvodine namjeravaju nastaviti praćenje migracije divljih ptica (projekt Ministarstva poljoprivrede), ako je potrebno i sa udvostručenim intenzitetom.

Članovi Lige za ornitološku akciju SiCG i Društva za zaštitu i proučavanje ptica Vojvodine angažirat će se na širenju pravovremenih, stručnih i točnih obavještenja i objašnjenja o svim pitanjima vezanim za ptice i njihove bolesti.

N. V.

Treba nastojati da ptice što manje prelijeću na nova mjesta i otvaraju nova potencijalna žarišta bolesti

pulacija poslije potencijalnog pomora. Ne može se zamisliti vitalan ekosustav u kome nedostaju divlje ptice!

Najvažnije je pojačati biosigurnosne

Novi slučaj ptičje gripe u Hrvatskoj

Laboratorij Centra za peradarstvo Hrvatskog veterinarskog instituta potvrdilo je u Lutorak novi smrtonosni virus ptičje gripe H5N1, izoliran iz tkiva uginulog labuda pronađenog na području mjesta Draž, na rukavcu Dunava u Baranji. Internet portal Indeks koji je prenio vijest, prenosi izjavu portparola hrvatskog Ministarstva poljoprivrede Mladena Pavića da je virus identificiran još dan ranije, te da lokacija na kojoj je pronađen zaraženi labud inače nije uobičajeno stanište labudova ni drugih divljih ptica. Zbog svega toga Ministarstvo će na spomenutom području, u krugu od tri kilometra od mjesta pronalaska uginulog labuda, popisati i klinički pregledati svu domaću perad, a kontrolirat će se i provođenje mjere obveznog držanja peradi u zatvorenom prostoru, koja je na snazi od 25. veljače. Veterinarske ekipe Ministarstva svakodnevno će pratiti zdravstveno stanje domaće peradi i uzgojene perimate divljači na zaraženom i ugroženom području, a na snagu stupa i zabrana stavljanja u promet žive peradi, uzgojene i divlje perimate divljači i drugih živih ptica, za područje koje se nalazi u krugu od 10 kilometara od utvrđenog žarišta bolesti na području Draža, potvrdio je Pavić. On je dodao i kako će do daljnjeg biti dozvoljeno samo klanje peradi iz uzgoja u registriranim objektima i pod posebnim uvjetima i kontrolom veterinarske inspekcije.

U Subotici u Gradskoj knjižnici održana Općinska smotra recitatora

Druženje kroz

stihove

Održana vjerska tribina u HKUD »Vladimir Nazor« u Somboru

Kako izliječiti duhovno bolesnog čovjeka

Otac Anđelko Jozić, prior karmelićan - skog samostana u Somboru, održao je tribinu 10. ožujka na kojoj je govorio o veoma aktualnoj temi »Kako duhovno bolesnog čovjeka izliječiti i kako mu pomoći«. Predavač je ukazao da je moralna patnja bol duše, a patnju izazivaju: griža savjesti, nezahvalnost, usamljenost, poroci i grijeh. Sami sebi možemo pomoći, ako odbacimo grijeh, a prigrlimo kreposti.

Otac Jozić ja na tribini nazočne upoznao s bazičnim traumama, koje se pojavljuju od začeca, pa do treće godine života, a traume uopće mogu se liječiti ljubavlju i povjerenjem prema bolesnoj osobi. Postoje genetske bolesti duha u koje spada Istočni grijeh. Njega se možemo osloboditi tražeći oprost na ispovjedi, kako je rekao je pater Anđelko. Postoji još čitav niz medio-psihozoza koje mogu izazvati duhovnu bolest.

Tu spadaju: istočne magije, sekte, astrologija, gatanje, čaranje, spiritualiza. One su uvijek smatrane opasnom praksom. Zadatak Crkve je učiniti svijet normalnim da živi u vjeri, nadi i ljubavi, rekao je otac

Anđelko. Pozvao je nazočne koji žele duhovnu pomoć na razgovor. On ima iskustva sa preko 400 osoba i rado bi pomogao svima koji to žele.

Alojzije Firanj

Sudionici tribine

Knjiga pape Benedikta XVI.

Hrvatska nakladnička kuća »Verbum« iz Splita, objavila je nedavno knjigu »Križni put na Koloseju« kardinala *Josepha Ratzingera*, tadašnjeg prefekta Kongregacije za nauk vjere i predsjednika Kardinalskog zbora, a sadašnjeg pape *Benedikta XVI.* Knjiga se sastoji od meditacija i molitava koje je kardinal Ratzinger napisao prigodom tradicionalnog Križnog puta na Koloseju na Veliki petak 2005. godine.

Objavljena u Verbumovoj biblioteci »Fides«, knjiga je bogato opremljena ilustracijama Križnoga puta iz katedrale u Padovi. ■

Očuvanje multietničnosti Vojvodine jedan od uvjeta EU

NOVI SAD – Četiri mađarska poslanika u Europskom parlamentu zatražit će da se izvještaj njemačkog predstavnika *Broka Elmara* dopuni dodatnim uvjetom za Republiku Srbiju koji se odnosi na očuvanje multietničnosti u Vojvodini, izvještava 11. ožujka novosadski »Građanski list«.

Prema riječima *Zsolta Becsejia*, jednog od četvoro mađarskih poslanika, ukoliko Europski parlament prihvati taj predlog, jedan od uvjeta za prijem Republike Srbije u Europsku uniju bit će očuvanje sadašnje multietničnosti Vojvodine. Europski parlament bi sljedeće nedjelje trebalo da raspravlja o izvješću *Broka Elmara* o strategiji proširivanja EU. Dopunom bi se konstatiralo kako je od strateškog značaja da Vojvodini sačuva karakter multietničnosti, a u slučaju usvajanja, to bi i službeno postao jedan od uvjeta koji će SiCG morati ispuniti u pregovorima o pridruživanju i stabilizaciji. ■

Studenti romske nacionalnosti stažiraju u Izvršnom vijeću

NOVI SAD – Pokrajinsko tajništvo za rad, zapošljavanje i ravnopravnost polova i Kancelarija za inkluziju Roma, predložili su 14. ožujka na Sveučilištu u Novom Sadu da se u programu stažiranja u Izvršnom vijeću i Skupštini Vojvodine uvedu afirmativne kvote za studente romske nacionalnosti.

Resorni pokrajinski sekretar *Snežana Lakičević-Stojačić* izjavila je da su kriteriji za odabir kandidata koji će biti na praksi u

tim institucijama visoki i često nedostižni? romskim studentima i kako je to razlog zbog čega traže? uvođenje dva mjesta za studente romske nacionalnosti.

Prema njenim riječima, sprovođenje takve afirmativne akcije podstaklo bi studente romske nacionalnosti u obrazovanju i doprinijelo bi njihovom aktivnom učešću u društvenom i javnom životu. Program obavljanja stručne prakse realizira se od 2003. godine, uz podršku Misije OEES-a, radi stručnog osposobljavanja studenata za rad u organima javne uprave i stvaranja kruga politički svjesnih ljudi koji će doprinijeti razvoju demokratskih procesa u zemlji.

Beta

Piše: vlč. dr.
Andrija Kopilović

*Blagdan
svetoga Josipa
je prilika da se
narod kao
takav vrati
onoj vrednosti
bez koje ne
može biti ni
narod, a to je
vrednota
obiteljskog
života kao
zajedništva i
to zajedništva
u kojoj je
dominantna
ljubav, a ljubav
može biti samo
onda prava
ako je spremna
na žrtvu.*

Vratiti se pravim vrijednostima života

Sveti Josip – zaštitnik hrvatskoga naroda

Kod kršćana je običaj da svaka osoba ima svoga nebeskog zaštitnika. Redovito je to ime na koje je netko kršten. Međutim ukoliko u popisu svetaca toga imena nema, onda svaki kršćanin može izabrati sebi od proglašenih svetaca i blaženika zaštitnika posrednika. Tako ne samo pojedinci kao osobe, nego i pojedina mjesta kao zajedničko mogu izabrati svoga nebeskog zaštitnika ili zaštitnicu, pa onda to može ići šire na regije i na cijele narode. U Europi je prastari običaj da svi narodi Europe imaju svog nebeskog zaštitnika. Nebeski zaštitnik je osoba – svetac svetica – koji su herojskim stupnjem kreposti, velikim djelima, zaslužili da ih povijest pamti, ali njihova kreplosna djela i velike zasluge su u očima crkvene zajednice tako velike da osjećamo da su u nebu proslavljeni i sigurno spašeni, te da nisu prošli nego postoje, jer smrt nikoga ne odvaja iz života, nego samo iz života na zemlji.

ZAŠTITNIK VIŠE OD TRI STOLJEĆA: Sveci i svetice žive u osobitoj slavi nebeskoj i zato se mogu uzimati za zaštitnike. Taj je običaj prastari, još iz početaka kršćanstva, kada se je tzv. zaštitna molitva, za razliku od drugih vrsta molitava, u crkvi njegovala. Počelo je tako, recimo, s mučenicima koji su bili osuđeni na smrt i za koji trenutak bivali bačeni pred zvijeri, da su im njihova živa subrača dovikivala: »bit ćete danas s Kristom, molite tamo za nas«. Da bi se, jasno, najstariji kult zaštitne molitve događao kod Blažene Djevice Marije. To je, dakle, utjecanje drugim osobama koje su u Kristu i u vječnosti da nas svojim zagovorom – molitvom – pomažu i štite. Tako se dogodilo da je hrvatski narod još odlukom Hrvatskog sabora iz 1687. godine izabrao kao nebeskog zaštitnika svetoga Josipa. Tada je on proglašen zaštitnikom Hrvatskog Kraljevstva, no, svakako se mislilo na cijeli hrvatski narod i sva njegova područja gdje njegovi pri-

padnici borave. Tako ga je i Biskupska Konferencija 1972. godine odlučila proglasiti zaštitnikom, na temelju one Saborske odluke, ali ovaj puta ne Kraljevstva nego baš hrvatskoga naroda – svetoga Josipa. Iz Biblije o svetom Josipu malo znamo. On stoji u sjeni velikog događaja Kristova utjelovljenja. Znamo po Matejevom evanđelju, koji je napisao rodoslovlje Isusa Krista, koje je vrlo simbolično, ali vrlo značajno jer donosi tri puta po dvije generacije od postanka svijeta do Isusa Krista, da bi pokazao Matej evanđelistu da je Isus Krist Adamov sin, to znači da je pravi čovjek i dolazi do Josipa, muža Marije od koje se rodio Krist. Josipa susrećemo, dakle, u svetoj obitelji kao osobu koji je zaštitnik svete obitelji. Znamo da nije naravni otac Isusov, jer Isus kao sin ne može duplirati sinovsku narav, Isus je po naravi Sin Božji, a po utjelovljenju po Duhu Svetom postaje sin čovječji, ali se rađa u okviru jedne obitelji koju čine Isus, Marija i Josip. Za nas je znakovito i proročki značajno da je baš sveti Josip zaštitnik našega naroda. Naime, osnovna ćelija jednoga društva jeste obitelj i stoga ako obitelj nije jedna i jedinstvena, ako unutar obitelji odnosi ne bivaju oni koji čine mnoštvo u jedinstvu i jedinstvo u mnoštvu, onda taj narod nema budućnosti. Stoga je Hrvatski narod u Europi tradicionalno u prošlosti bio, nažalost sve manje je, narod obitelji. Zato je sveti Josip kao zaštitnik obitelji i zaštitnik našega naroda upravo u toj poruci zaštite obitelji i nama pogled na prošlost i pogled u budućnost. Drugo, Josip je bio skroman. O njemu Sveto Pismo više-manje šuti, a kad govori, govori samo toliko koliko je bio u službi Isusa Krista. Ta Josipova skromnost, njegov tihi, pouzdani i predani rad, njegovo darivanje za najveću vrednotu koju je ikada zemlja imala – Isusa Krista – pokazuje njegovu veličinu i njegovu plemenitost.

VREDNOTA OBITELJSKOG ŽIVOTA: Služiti plemenito velikim stvarima može samo onaj koji velike stvari prepoznaje i tko ima u sebi dovoljno kapaciteta da može velike stvari prepoznati i velikim stvarima se darovati. Bilo bi dobro da se nad blagdanom svetoga Josipa sav naš narod zamisli. Radi se naime o činjenici da je danas hrvatsko društvo, a i kod nas, u jednoj krizi. Ponajprije je to obiteljska kriza, gdje zapravo obitelj sociološki prodrmana, a i religijski oslabljena, postaje obitelj koja je nažalost često sve prije ili sve više negoli »jedinstvo u mnoštvu«, a pogotovo »mnogi u jedinstvu«. Zato je blagdan svetoga Josipa prilika da se narod kao takav vrati onoj vrednosti bez koje ne može biti ni narod, a to je vrednota obiteljskog života kao zajedništva i to zajedništva u kojoj je dominantna ljubav, a ljubav može biti samo onda prava ako je spremna na žrtvu. Hrvatsko društvo ne može poći naprijed ako ne dosegne razinu ljubavi, i prema narodu i prema obitelji kao društvu koje je spremno na ljubav koja je žrtva. Dakle, ljubav, koja u obitelji i u narodu iziskuje otkriće pravih vrednota, žrtva za prave vrednote kako je to činio Josip, jer je bio velik u svojoj skromnosti. Mi nismo veliki narod, mi nismo brojni narod ali smo dovoljno veliki i dovoljno brojni da se možemo dičiti i utjecati zaštititi svetoga Josipa i stoga, jer se radi o zaštitniku naroda, ovom zgodom i u sebi osvijestimo: jesmo li spremni Josipa ne samo štovati kao zaštitnika, njega moliti kao zaštitnika, njemu se utjecati i njegov blagdan slaviti, nego jesmo li spremni za prave vrednote živjeti, žrtvovati, voljeti i biti zajedno kao što je jedna obitelj povezana zajedništvom, a u toj obitelji ulogu oca, ulogu zaštitnika upravo ima sveti Josip. Koje li sreće ako Hrvatskom narodu – i kod onih koji vjeruju i kod onih koji ne vjeruju – bude sveti Josip sa svojim životom i porukama i poukama i zaštitom i zagovorom. ■

Piše:
Alojzije Stantić

Ciguran i miran život salašara (III. dio)

Napasnici salašara

Vrimenom su se paori uortačili i odjedared su više kolija nosili žito. Med više čeljadi bilo je drčni momaka koji se nisu libili (ustručavali) i da se potuku s bečarima. Bečari su tiskali na čeljad kad su se vraćali prazni, al s novcima

Da se obrane od bečara u salašima su najpre pravili krilo ulazni vrata od cološki dasaka, umetnute u baskiju (poprična daska u krilu vrata) i okvir od podrug cola. Zatvorena vrata iznutra su noćom ocigurali čuskijom (sridinom popriko u dovratu uglavljenim drvetom el pljosnatim gvoždom) da se spolja vrata ne mogu nasilno otvoriti. Krila pendžera (prozora) su spolja ocigurali u zid uzidanim gvozdanim rašatkama da se čeljade ne mož tudan uvući u sobu. Dosta salašara su uveče kod vrata metnili veliku sikiru i bar jedne vile, pa ako kogod spolja provali vrata iznutra su ga čeljad imala čim dočekat.

Okov isprid salašarski pendžeri

Ima pripovidača da su se lopovi odozdol uvukli u salaš i orobili (opljkačkali) čeljad. Potkopali su nabijanicu (zid od nabijene zemlje) i kroz jamu ispod nje ušli u sobu. U to je teško provirovat jel triba tušta vrmena za iskopat jamu ispod zida. Ako bi to kogod probo uraditi, bukom bi probudio čeljad, a moro bi najpre kroz prokopanu jamu provirit unutra. Dok bi kopo ukućani bi ga mogli spričit jel čim bi se iznutra vidila jamica prokopa mogli su u nju sasut lonac vrile vode, koju za nekoliko minuta mož za - grijt na banku (ispustu isprid peći). Mogli

bi i dotičnog žagnit višnjecom (dugačka batina od izdanka višnje) u kojeg su često odozdol, u deblji kraj utukli žažak (kratko pljosnato željezo nalik na slovo »V«). Čim proviri u sobu dotičnog bi mogli smlatiti i žarlom (predmet kojim se razgrće žerava u krušnoj peći), el vilama, sikiricom itd.

PRIPOVITKE O BEČARIMA: O bečarima su nam ostale istinite pripovitke. Jednu je opisao svećenik *Antun Gabrić*. Bečari su njegovom ocu noćom tili silom ući u salaš. Lupali su na vrata, a kad ji nisu tili otvoriti jedan je nasumce puko puškom kroz krilo vrata. Srićom metak nije pogodio oca, na to se on razbisnio, iz puške puklo kroz vrata i pogodio u stomak jednog bečara. Bečari nisu znali da gazda salaša (soldat) ima pušku, pobigli su s ranjenim drugom i ostavili ga u ravni di je umro. Rad samoobrane otac nije bio osuđen. Ga - brićevi i danas čuvaje mecima probušenu dasku vrata, prikrojili su je u tavanska vrata.

* * * * *

U subatičkom ataru na kraj XIX. vika na velikom glasu su bila dva bečara: *Rozsa Sandor* i *Bandika (Angyal András – Ban - di)*. Ne znamo dal su se udivanili, al se nisu mišali jedan drugom u poso. Dok je *Rozsa Sandor* najviše haro izmed Horgoša, Kanjiže, Ludaša i oko Subatice, *Bandika* je »radio« duž puta od varoši za Novi Sad, Sivačkim putom i zalazio do Bajmaka, Kunbaje (Skenderova). Krećali su se med salašima. U bližnja grofovska imanja nisu tiskali, većina su imali naoružane čuvar. U pustarama su iz daljeg vrebali čeljad u karucama, fijakerima, nji su opelješeli od novaca i nakita.

Koliko je bečar *Bandika* bio poznat med našim narodom sačuvano nam je po imenu ajzlubana (vlaka) »*Bandika*«, kojem su iz milošte nadili to ime. »*Bandika*« je išo gvozdanim putom (željezničkom prugom) Subatica – Crvenka. Tudan je najčešće haro i bečar *Bandika*.

* * * * *

Sićanje na bečare sačuvali smo i prtenim (litnjim, zemljanim) putom, kojem je narod nadio ime »Bečar atar«. To je onda bio najkraći litnji put od Baje priko Aljmaša (Bácsalmás), Čikerije, Male Bosne, Načvi -

na (Žednika), Tornjoša do Sente i priko kompe (skele) za Banat, el iz Sente do Ade, otaleg kompom u Padej i dalje u Banat. O zgodama na ovom putu je tušta pripovidača, jel su na njeg tiskali bečari s više strana. Taj put najvećim dilom ne ide kroz sela, a kroz pustare pasira (odgovara) bečarima. Tudan su naši stari često kolima nosili žito na hetiju (stalni nediljni pijačni dan) u Baju, na ransku pecu nuz Dunav (danas Trg Svetog Trojstva /Szentháromság tér/). Dok nije proradio (gvozdin put) Subatica – Baja (1885. godine), zemljodilci su odaleg žito na kolima nosili i prodavali u Baji po dobroj cini. Iz Baje su Dunavom žito lađama odneli tamo di su ga više trošili neg odranili.

U SUBATIČKIM PUSTARAMA: Vrimenom su se paori uortačili i odjedared su više kolija nosili žito. Med više čeljadi bilo je drčni momaka koji su nisu libili (ustručavali) i da se potuku s bečarima. Bečari su tiskali na čeljad kad su se vraćali prazni, al s novcima. I bečari su se izveštali, najčešće su bili naoružani kratežima (puška sa skraćenom civi/ma/), al i više kolija (karavan) su imali i po nekoliko lovaca s puškama. Bilo je pripovijdanja da su gore prošli oni koji su imali manje vatreni civi. Salašari iz subatički pustara u Baju su nosili žito mlit u vodenicama na Dunavu, u kojoj su ga bolje samlili neg na žrvnju (mlin s dva kamena) u vitrenjači el suvaji (mlin u kojem su kamen žrvnja okrećali konji). Bilo je naše čeljadi koji su nosili mlit u apatinske vodenice na Dunavu, al su radije išli u Baju jel su tamo živili skoro samo Bunjevci.

* * * * *

Kad se bližio kraj I. svickog rata pojavili su se i logoši, soldati (vojnici) većinom slavenskog naroda koji su pobigli iz Austro-Ugarske vojske. Narod njim je nadio ime »logoš« (koji biži). Na bižanje ji je potakla revolucija u Rusiji 1917. godine. Najviše ji je bilo 1918. godine. »Logoši« su većinom bili u uniformi, išli su svojim kućama, brez isprava, a da ji ne uoče »tolaši« (žandari) šunjali su se kroz visoke kuruze i ulazili u salaše di su kuražniji iskali ist, a med njima je bilo i koji su krali ko - ješta za ranu. ■

Priča o Hrvatima – Hrvati u XX. stoljeću (94.)

Pariška mirovna konferencija

Konferencijom su dominirala »velika četvorica« – predstavnici Francuske, Italije, SAD-a i Velike Britanije. Bili su to Georges Clemenceau, Vittorio Orlando, Woodrow Wilson i David Lloyd George

Piše: Zdenko Samaržija

Pariška je mirovna konferencija započela 18. siječnja 1919. godine. Sudionici konferencije uglavnom su se pridržavali odredbi Četrnaest točaka američkog predsjednika *Woodrowa Wilsona*. Glavna joj je zadaća bila dogovoriti uvjete mirovnih ugovora s poraženim zemljama u Prvome svjetskom ratu i uspostaviti mir u Europi.

No, već u srpnju 1919. godine šefovi izaslanstava zemalja pobjednica povelili su se za interesima velikih europskih sila i zanemarili su odredbe Wilsonovih Četrnaest točaka – strah od prodora komunizma iz Rusije natjerao ih je da uspostave sigurnosni sustav sastavljen od novonastalih zemalja.

VERSAILLESKI SUSTAV: Kada su članovi američkoga Kongresa uvidjeli da Velika Britanija i Francuska zanemaruju odredbe Wilsonovih Četrnaest točaka i kroje političku kartu Europe prema vlastitim interesima, povukli su svoje predstavnike iz radnih tijela Konferencije. U SAD-u je iznova zavládala politika izolacionizma. Moćna industrija izgrađena za vrijeme rata preorijentirala se na proizvodnju za tržište. Gospodarska stabilnost i želja za uživanjem i korištenjem slobodnog vremena potaknuli su razvoj industrije zabave, osobito filma, restorana i zabavnih parkova. Proizvodi i usluge reklamirani su na divovskim plakatima, s radija su stanovnici zasipani ponudama – Amerika je otvorila novu stranicu kapitalizma: potrošačko društvo.

Britanci i Francuzi svoje su gospodarstvo pokrenuli sredstvima dobivenim od reparacija, koje je plaćala Njemačka. No, unatoč priljevu sredstava te sirovina iz kolonija, gospodarski je oporavak bio puno sporiji nego u SAD-u.

Poražene države prolazile su veliku krizu. Gubitak teritorija smanjio je tržište, radnici su otpušteni, a vojnici koji su se vratili s bojišta ostali su bez posla.

NOVONASTALE ZEMLJE: Novonastale su zemlje imale nekoliko problema. Težak problem bilo je neriješeno pitanje granica – granice su povukli političari na

Četrnaest točaka američkog predsjednika: Woodrow Wilson

Pariškoj mirovnoj konferenciji koji nisu znali činjenično stanje na terenu. Taj je problem bio klicom brojnih međunarodnih problema, kao, primjerice, između Slovačka i Mađara, između Mađara i Rumunja, između Poljaka i Litvanaca.

Problem je osobito tištio Hrvate; Istra nije bila u sastavu monarhističke Jugoslavije, kao ni dijelovi Dalmacije, a i mnogo je bačkih i baranjskih Hrvata ostalo živjeti u Mađarskoj. Pojedina su područja novonastalih zemalja bila gospodarski različito razvijena (Češka je bila među najrazvijenijim područjima Europe dok je Slovačka bila gotovo isključivo poljoprivredna zemlja;

slično je bilo i s Hrvatskom i Slovenijom, koje su prednjačile u razvoju u odnosu spram Crne Gore, Makedonije, BiH i Srbije), a različiti upravni sustavi (Poljska je stvorena od područja tri carstva), kao i upotreba različitoga novca sprečavali su brz gospodarski napredak novonastalih zemalja (u monarhističkoj je Jugoslaviji bilo u optjecaju pet valuta: crnogorski perper, austrougarska kruna, osmanlijska lira, dinar Kraljevine Srbije i dinar Kraljevine Srbije i Slovenaca).

Izvan versailleskog sustava ostala je samo Rusija pod vlašću boljševika.

Piše: Milivoj Prčić

T(V)JEDNIK

Referendum o nezavisnosti Crne Gore raspisan je za 21. svibnja 2006. godine i postupno se tamo stvara ozračje »sad ili nikad«. Gospodin Lajčak iz Slovačke, predstavnik Europske unije, ponavlja kao, oprostite, papiga, da je Crnogorcima potrebno 55 posto izašlih glasova ZA. E, za svaki slučaj Milo je hitno otišao 120.000 putovnica-pasoša i dijeli ih Crnogorcima po Zapadnoj Europi, gastarbajterima svih pokoljenja, koji će, vidjet ćete, i doći na glasovanje na referendum. A crnogorska policija plijeni oružje paravojske firme, koje je, kao, bilo namijenjeno za prodaju na istok svijeta, recimo, u inozemstvo, ali su pogriješili kamion. Mi, Vojvođani, ne volimo krv i samo želimo da sve prođe u miru, pametno bi bilo ono što Batić bez nade predlaže,

Maria Luisa Ciccone prozvana Madonna, jedna od najpopularnijih pjevačica lakih nota u svijetu, ni kao majka dvoje djece nikako da se smiri. Okrenula se ta Talijanka iz Amerike prvo nekoj prastaraj sektu židovskih kabalista, koji navodno vide budućnost iz prašnjavih knjiga starohebrejskih mudraca, čudesna

da i Srbija održi referendum o nezavisnosti u isto vrijeme. A što da ne? Kako će biti, neka riješe narodi, tj. skupštine u ime naroda, ali neka se to ima poštovati, to je ono što traži Europa zdaj i svi normalni ljudi. Usput napominjem da se Norveška referendumom odvojila od gospodske Švedske (Šveđani i danas Norvežane smatraju »seljacima« i negiraju njihov književni jezik, tvrdeći da je to varijanta švedskog, što mi jako poznato zvuči), s razlikom ZA od svega nekoliko desetina glasova. Nitko nije imao nikakvu primjebdu, a nisu postojali Ujedinjeni narodi ni Europska unija, a nije bilo oružja niti kapi krvi, eventualno neka manja tuča pijanaca, u kojima ne oskudijevaju ni jedni ni drugi, iako je pivo od 9 posto vrlo skupo.

slova i naročito brojeve koji tumače sve, baš sve na svijetu, premda je brojke već davno svladala jer je zaradila sigurno preko sto milijuna dolara pjesmom i igrom. To joj nije bilo sve dovoljno, nego kupuje i kamenu kuću od pet soba u izraelskoj zabiti, neakvom selu Riš Pina, gdje kabalisti očekuju skoro pojavljivanje tj.

dolazak Mesije i kraj svijeta, te je za to uzela židovsko ime Ester. U međuvremenu pravi skandale po Europi, osnivajući skupinu djevojaka Semtex Girls, na što ju je tvornica Eksploziv iz Češke, kao nositelj robne marke te »delicije« terorista odmah tužila sudu za naknadu štete. To je naime najjači plastični eksploziv na svijetu, idealan za teroriste i sukobe »niskog intenziteta« (tako se stručno veli, oprostite!). A ako ga Madonna »iz štos« slučajno ponese sa sobom u tu Riš Pinu, u Izrael, onda bi mogla i prije očekivanog roka kabalista vidjeti Mesiju. Naime, svi odletjeti u zrak Njemu u susret! Oprost, Bože!

Nakon takvih imena kao što su papa Ivan Pavao Drugi, Majka Tereza, Nelson Mandela i John F. Kennedy – rocker grupe »Boomtown Rats« Bob Geldof je dobio od gradske uprave Dublina jedinstvenu nagradu – povelju Sloboda grada, a to znači da može slobodno napasati svoje ovce u centralnom gradskom parku. Ovo je stvarno jedinstvena nagrada na svijetu, potekla vjerojatno još iz srednjeg vijeka. E sad, budući da mi u centru Subotice imamo i gradski park, moguće je da i naša gradska uprava riješi da svi dobitnici nagrade Počasni građanin i Pro urbe (i una -

zad), kad već nisu dobili ni filer probušeni za svoje zasluge (pa nije ovo komunizam kad su dobitnici nagrada tog tipa dobivali po tri mjesečne plaće i to ne male), sad dobiju također povelju da mogu, recimo, slobodno napasati svoje koze (i jarca) u središnjem gradskom parku besplatno i tako dobiju svježe pomuzeno kozje mlijeko, što je »priki lik« za sve bolesti, za svoje potrebe, a višak da prodaju kako bi »uvukli« koji dinar, makar unatrag. Što smo mi, slobodni kraljevski grad Marije Terezije, lošiji od Dublina? Mož' mislit!

Bereški tamburaši dobili »Srebrnu mrežu«

Na svečanosti Općinskog društva za borbu protiv raka iz Sombora, održanoj u četvrtak 9. ožujka u Gradskoj kavani u Somboru, zamjenica predsjednika društva prim. dr. *Ljiljana Sokolova Đokić* je tamburaškom orkestru »Bereški tamburaši« iz Bačkog Brega uručila priznanje »Srebrna mreža«. Ovo priznanje figurativno označava mrežu u kojoj znanje, rad, volja i upornost, uz pokroviteljstvo hvataju i obuzdavaju malignu bolest. Bereški tamburaši su, inače, stalni glazbeni pokrovitelji ovog društva, a ovo im je do sada najdraže priznanje.

Općinsko društvo za borbu protiv raka u Somboru, osnovano 1969. godine, je dobrovoljna, društveno-humanitarna, neprofitna organizacija koja okuplja građane u borbi protiv raka, side, zagađenja čovjekovog okoliša, pušenja, alkohola i droge. Ciljevi ove udruge su organiziranje društvenih aktivnosti u službi onkološke zaštite, akcije ranog otkrivanja maligne bolesti, široka zdravstveno-vaspitna djelatnost, suradnja sa svim humanitarnim organizacijama koje imaju isti cilj i suradnja sa savezom Društva za borbu protiv raka Vojvodine i Srbije.

Z. G.

»Festival amaterskog teatra« u Ljutovu

Organizaciji HKUD »Ljutovo«, u Domu kulture u Ljutovu održat će se deseti po redu »Festival amaterskog teatra«, na kome će u dvije večeri nastupiti četiri kazališne skupine. U subotu 18. ožujka, s početkom u 19 sati, nastupit će domaćini HKUD »Ljutovo« s predstavom »Daleko nam salaš« (tekst: *La- zo Pančić*, režija: *Nandor Klinocki*), a nakon njih, u 20 sati i 30 minuta, KPZH »Šokadija« iz Sonte s predstavom »Ljubav iz baba Mandine kujne« (autor teksta i redatelj: *Ivan Andrašić*).

Idućeg tjedna, u subotu 25. ožujka, s početkom u 19 sati, na programu je predstava HKUD »Vladimir Nazor« iz Sombora pod nazivom »Idi mi, dođi mi« (režija: *Marija Šeremešić*), te predstava »Bunjevačka tranzicija« (autorica teksta i redateljica: *Kata Kuntić*), u izvedbi KUD »Bunjevka« iz Subotice, čiji je početak zakazan za 20 sati i 30 minuta.

Filmska večer Ivana Ivkovića Ivandekića

Velikoj vijećnici Gradske kuće, u petak, 17. ožujka, održat će se filmska večer tijekom koje će biti prikazani kratkometražni amaterski filmovi autora *Ivana Ivkovića Ivandekića* – »Klapim«, »Bubuš«, »Jazz pod dom« i »Kanikula«. Program će biti upotpunjen i snimcima »Tavankutska klapljenja« i »U magli klapljenja«, te mnogobrojnim fotografijama ovoga autora. Program počinje u 19 sati, a ulaz je slobodan.

Triennale keramike u Subotici

Triennale keramike, dvanaesto po redu, bit će otvoreno u subotu, 18. ožujka, s početkom u 17 sati, u izložbenim prostorima Moderne galerije »Likovni susret« u Subotici. Suvremena kretanja u domeni ove umjetničke tehnike bit će predstavljena s preko 100 eksponata 65 umjetnika iz SiCG, a manifestaciju će pratiti i izložba *Jasmine Pejčić*, nagrađene na prošlom triennalu. Spomenuti radovi moći će se pogledati do 20. travnja.

Knjiga kolumni »I nakon desetljeća« Milivoja Prčića

NIU »Hrvatska riječ« je u ediciji »Svjedočanstva« tiskala knjigu izabranih kolumni *Milivoja Prčića* »I nakon desetljeća«. U ovoj knjizi priređene su dvadeset i tri kolumne objavljene od 7. listopada 1995. do 19. listopada 1996. u dvotjedniku »Žig« kojega je pokrenuo *Vojislav Sekelj*. Ovi su tekstovi opis poretka u nezaustavljivu raspadu, urušavanja režima koji je uspostavljen radi pljačke građana nad kojima se zlokobno nadvio, u razdoblju kada njegovim protagonistima više nije bila dovoljna ni tzv. »društvena svojina« i imovina koja se vodila kao »vlasništvo« SK, SSRN, Sindikata i čega sve još ne. Ali M. Prčić ne zanimaju puke posljedice, sunovratne mijene socijalizma s »ljudskim likom«, nego što potpuniji opis kako se iz ličinki što su iza njega ostale razvio ovdašnji nacionalsocijalizam, koji je za razliku od ondašnjeg manje bio usmjeren prema švicarskim, a nešto više prema ciparskim i inim bankama. Kada sklopi korice ove knjige, čitatelj se vjerojatno zapitati: – »Što se ovdje, uistinu, promijenilo?«

M. M.

Objavljena knjiga pripovjedaka »Krilati momak«

NIU »Hrvatska riječ« i Matica hrvatska Subotica sunakladnici su knjige pripovjedaka *Balinta Vujkova* »Krilati momak«. Ovo je djelo objavljeno u ediciji »Baština«, a u njemu su tiskane pedeset i dvije priče što ih je Vujkov zabilježio i obradio tijekom 55 godina svoga sakupljačkog rada diljem sada već sedam zemalja u kojima opstojе Hrvati izvan matičnog naroda, dok mu je »...pred očima bio jasan cilj: zabilježiti i obraditi, protumačiti i tiskati priču kako bi se vratila narodu, oplemenjena mudrošću i ljepotom, u umjetničkom obliku.« Pripovijetke su priređene u izboru *Lazara Merkovića*, neosporno najboljeg poznavatelja djela Balinta Vujkova. U knjizi su, također, tiskane studije; Lazara Merkovića o značaju Vujkovljeva djela, uz prikaz njegovih do sada objavljenih radova i bibliografija, nadalje *Milovana Miko- vića* o sve široj rijeci sakupljenih riječi koja teče svomu moru i dr. sc. *Sanje Vulić* koja je obradila tekstološke i jezične značajke ostavštine Balinta Vujkova, te Rječnik manje poznatih riječi i izraza što ga je priredio *Zlatko Romić*.

M. M.

Promocija knjige »Srebrna kola, zlaten kotač«

Promocija knjige »Srebrna kola, zlaten kotač« poznatog hrvatskog koreografa i predsjednika Udruge hrvatskih voditelja i koreografa *Gorana Kneževića*, održat će se u petak, 17. ožujka, u Velikoj dvorani HKC »Bunjevačko kolo«. Početak je u 19 sati.

Godišnja skupština HUK »Lajčo Budanović«

Četvrta godišnja skupština Hrvatske udruge kulture »Lajčo Budanović« iz Male Bosne, održat će se u subotu, 18. ožujka, u Domu kulture u Maloj Bosni. Početak je u 19 sati.

Izložba »Virtuous circle« u Subotici

Organizaciji Veleposlanstva Finske u Beogradu i Gradskog muzeja u Subotici, u petak 17. ožujka, u vestibulu Gradske kuće u Subotici, u 18 sati bit će otvorena izložba pod nazivom »Virtuous circle«. Izložba se sastoji od 14 fotopanela, a njezina tema je način na koji se Finska, od jedne poljoprivredne zemlje, razvila do high-tech društva. Izložbu će otvoriti veleposlanica Finske u SiCG *Anna-Marija Korpi*.

Aktivnosti HKC »Bunjevačko kolo« iz Subotice

Intenzivno od početka godine

*Nova voditeljica Tamburaškog orkestra Centra je profesorica Mira Temunović **

*Ubrzo škola tamburice * Šivenje narodnih nošnji obogatit će fundus Centra **

*Aktiviran Dramski odjel * Promocija knjige koreografa Gorana Kneževića*

Hrvatski kulturni centar »Bunjevačko kolo« započeo je ovu godinu brojnim aktivnostima. U tijeku je organiziranje škole tamburice, šiju se nove narodne nošnje, Folklorni odjel će u ožujku i travnju imati nastupe u Budimpešti i Subotici, aktiviran je Dramski odjel, a 17. ožujka održat će se u Centru promocija knjige koreografa Gorana Kneževića »Srebrna kola, zlaten kotač«.

Umjetnički voditelj Folklornog odjela HKC »Bunjevačko kolo« Davor Dulić istaknuo je kako se problem formiranja velikog Tamburaškog orkestra u Centru nastojao riješiti već duže vrijeme, a ostvarenju toga cilja doprinijet će profesorica glazbe Mira Temunović, koja je od prije tri tjedna voditeljica Tamburaškog orkestra Centra. **ŠKOLA TAMBURICE I ŠIVENJE NARODNIH NOŠNJI:** »Profesorica Mira Temunović sada je voditeljica našeg Tamburaškog orkestra koji za sada broji osam članova, a zajedno s iskusnim tamburašem Ivanom Piukovićem, profesorica Temunović radit će i s najmlađim članovima našeg Centra, koji se tek upoznaju s tamburaškim instrumentima. To je početak rada, a pozvat će se i djeca koja su zainteresirana za učenje sviranja tamburaških instrumenata i tako će se formirati škola tamburice u našem Centru. Uspjeh je što će profesionalni glazbeni pedagog raditi s našim tamburašima«, kaže Davor Dulić, napominjući kako je jedna od aktivnosti Centra i šivenje narodnih nošnji.

»Narodne nošnje šiju majke članova Folklornog odjela, a sada se upravo šiju splitske i međimurske narodne nošnje. U planu je i šivenje nošnji za djecu. Materijale za šivenje dobili smo donacijom Ministarstva za kulturu i šport Republike Hrvatske, a cilj nam je da se šivenje nošnji nasta-

vi u kontinuitetu. Imamo nacрте nošnji, kao i fotografije, a često se šije i prema originalnim nošnjama. Postojeći fundus nošnji našeg Centra, o kojemu brinu Josip i Jelisaveta Dulić, još nije zadovoljavajući, jer

Tamburaški orkestar HKC »Bunjevačko kolo« iz Subotice

svake godine predstavljamo nove koreografije. Naš fundus narodnih nošnji treba biti dostupan svim hrvatskim udrugama i zbog toga smo napravili ugovor o pozajmljivanju nošnji, koji ne podrazumijeva na-platu«.

Folklorni odjel HKC »Bunjevačko kolo« nastupit će 24. ožujka u Budimpešti u organizaciji Hrvatske državne samouprave u Mađarskoj, a zatim slijedi nastup u Subotici 2. travnja na Festivalu »Plesati zajedno«, a u Centru je nakon dugo godina, ponovo aktivan i Dramski odjel.

PROMOCIJA KNJIGE: »Dramski odjel

okuplja desetak entuzijasta, koji s diplomiranim kazališnim redateljem Ninom Slavom Šćepanovićem pripremaju komediju Jovana Sterije Popovića 'Ženidba i udadba', koju je na ikavicu preveo Alojzije Stantić.

Plan je da se izvedu dvije premijere godišnje, kao i okupljanje mlađe glumačke ekipe koja će kontinuirano raditi«, kaže Davor Dulić i napominje da je jedna od brojnih aktivnosti Centra početkom ove godine i promocija knjige koreografa Gorana Kneževića.

»U Velikoj dvorani Centra bit će predstavljena knjiga 'Srebrna kola, zlaten kotač, koreografa iz Zagreba, koji je pionir u pristupu rada s djecom u folkloru. U knjizi koja će biti predstavljena, Knežević praktično predstavlja konkretne primjene raznovrsnih vježbi za neposredni pedagoški rad s djecom. U knjizi su predstavljene vježbe za postizanje razvoja osjećaja za ritam, motoriku i prostorno snalaženje u koreografskim oblicima. Knjiga sadrži opis 50 plesova prilagođenih djeci i mladima, kao i uvod u kinetografiju – plesno pismo. Na promociju knjige pozvani su svi voditelji Folklornih odjela hrvatskih udruga, a zbog njihove edukacije, na jesen se u našem Centru planira organizirati i seminar za voditelje Folklornih odjela«, kaže Davor Dulić.

Zvonko Sarić

Formirati veliki Tamburaški orkestar

»Nastojat će prošiti sadašnji Tamburaški orkestar Centra, koji bi trebao imati od 18 do 25 članova. Ubrzo će se raspisati i poziv za zainteresiranu djecu koja žele pohađati školu tamburice u našem Centru, a u radu s tamburašima njegovat će se tamburaška glazba ovog podneblja koja je prepoznatljiva i poznata. Probe s Tamburaškim orkestrom održavaju se dva puta tjedno i po potrebi, a osim što orkestar postoji za potrebe plesnih skupina Folklornog odjela, u planu je da kao samostalan odjel, tamburaši imaju i svoje posebne koncerte i nastupe na manifestacijama kao što su Veliko prelo, Dužijanca, Festival bunjevački pisama, kao i na koncertu za Božić«, kaže Mira Temunović, koja radi u subotičkoj Muzičkoj školi kao profesorica tambure.

Vojislav Sekelj, dobitnik posebnog priznanja »Dr. Ferenc Bodrogyari«

Književnost nije izgubila značaj

*Bilo je krajnje vrijeme uspostavljanja sustavne nakladničke djelatnosti u hrvatskoj zajednici koju će provoditi profesionalna ustanova * Pisana riječ je osnova kulture jednoga naroda **

Časopis za književnost, umjetnost i znanost »Klasje naših ravni« treba se objavljivati u okviru nakladničke djelatnosti NIU »Hrvatska riječ«

Književniku Vojislavu Sekelju dodi-
jeljeno je koncem veljače posebno
priznanje »Dr. Ferenc Bodrogyari«
za zbirku pjesama »U izmučenim ri-
ječima«, koja je objavljena prošle godine
u izdanju NIU »Hrvatska riječ«. Nagrade i
posebna priznanja »Dr. Ferenc Bodrogyari«
dodjeljuju se stvarocima iz Subotice za
zapažena ostvarenja u oblasti kulture.

Vojislav Sekelj, pjesnik, romanopisac,
dramski pisac, esejist, kritičar i publicist,
član je Društva hrvatskih književnika, a
prevođen je na mađarski, njemački, slo-
vački, rumunjski, slovenski, makedonski,
albanski, engleski i francuski jezik. Zbirka
pjesama »U izmučenim riječima« njegovo
je deveto tiskano djelo.

**MJESTO PJSNIKA U SUVREME-
NOM SVIJETU:** »Možda je ovo prizna-
nje stiglo kasno za mene, jer je ovo moja
deveta knjiga, ali svaka nagrada je obve-
zujuća za daljnji rad. Drago mi je ovo pri-
znanje, ali na početku sedmog desetljeća
mog života, priznanja i nagrade imaju dru-
gi značaj, nego kada je čovjek mlad. Nala-
zim da bi se ovakva priznanja trebala do-
djeljavati mladim književnicima. Diskuta-
bilno je i pitanje kriterija za dodjelu ovog
priznanja, koje se dodjeljuje svake godine,
jer u komisiji za dodjelu nagrada i prizna-
nja, ove godine nije bilo ni jednog
književnika. Činjenica je kako sam za
zbirku pjesama 'U izmučenim riječima',
od drugih književnika i onih stvaralaca
koji se bave književnom kritikom, dobio
pozitivne ocjene, ali je isto tako činjenica
da su od strane čitatelja i književne kritike
dobro primljene i neke moje ranije knjige,
primjerice zbirka pjesama 'Rič fali', koja
je objavljena u tri izdanja, 1991., 1993. i
2003. godine, ili roman 'Uzmi dodaj'. Pi-
scu je svako njegovo djelo drago, ali sma-
tram kako su moje spomenute knjige
književno vrednije od zbirke pjesama za
koju sam dobio ovo priznanje«, kaže Voi-
slav Sekelj o aktualnom priznanju koje mu
je dodijeljeno, napominjući da su pjesnici
uvijek na repu društvenih priznanja, jer su
njihova djela u sukobu sa općepri-
hvaćenim društvenim stereotipima.

»U pjesmama koje sadrži zbirka 'U iz-
mučenim riječima' propitivao sam mjesto
pjesnika u suvremenom svijetu, kroz moje
osobno iskustvo i društvene događaje u
sredini u kojoj živim. Također sam propi-
tivao i odnos društva prema riječima
uopće, kao i prema umjetnosti riječi. Zai-
sta je strahovito, koliko je vrijednosti de-

valvirano u društvu u kojemu živimo. Du-
hovna komponenta čovjeka je atrofirala i
ljudi su okrenuti mnogim stvarima koje se
ne mogu nazvati duhovnim vrijednostima.
Izlaz iz takve situacije vidim u otvaranju
novih ulaza, od kojih je jedan svakako na-
stojanje izgradnje nepatvorene osobnosti,
a ne zaboravimo da se danas sve manje
čita, a bez knjige ne vidim mogućnost iz-
gradnje novog čovjeka«.

**VAŽNOST SUSTAVNE NAKLAD-
NIČKE DJELATNOSTI:** Nova knjiga
Vojislava Sekelja »U izmučenim ri-
ječima« predstavlja prvo izdanje u okviru
nakladničke djelatnosti NIU »Hrvatska ri-
ječ«, a pokretanje nakladničke djelatnosti
ove novinsko-izdavačke ustanove, Sekelj
ocjenjuje veoma značajnim.

»Bilo je krajnje vrijeme uspostavljanja
sustavne nakladničke djelatnosti koju će
provoditi jedna profesionalna ustanova,
kakva je novinsko-izdavačka ustanova
'Hrvatska riječ'. U hrvatskoj zajednici
amaterizma ima ionako dosta u sferi kul-
ture, a neophodno nam je što više kvalitet-
nih književnih djela, jer je pisana riječ
osnova kulture jednoga naroda. Zbog toga
je veoma važno da se i časopis za književ-
nost, umjetnost i znanost 'Klasje naših
ravni' objavljuje u okviru nakladničke dje-
latnosti profesionalne ustanove 'Hrvatska

riječ'. Književni časopis je važan zbog to-
ga što je ogledalo aktualnog književnog
trenutka, a još je važniji zbog formiranja
mladih pisaca, koji kroz časopis ulaze u
književni život. Časopis je također važan
zbog tekstova književne kritike, bez koje
je izgradnja kvalitete književnosti nemo-
guća«, kaže Vojislav Sekelj, ističući kako
hrvatska književnost u Vojvodini postoji
kao već priznata vrijednost, ali postoji
problem afirmacije mladih pisaca.

»Mlađi pisci trebaju nastaviti kontinui-
tet već priznatih vrijednosti hrvatske
književnosti u Vojvodini i upravo sam
zbog toga spominjao važnost književnog
časopisa 'Klasje naših ravni', kroz koji će
se mladi pisci moći afirmirati. Zbog ostva-
renja tog cilja časopis treba profesionalno

uređivati, što je moguće samo u okviru
sustavne nakladničke djelatnosti. U časo-
pisu se također kroz tekstove književne
kritike mora točno odrediti i pozicionirati
trivijalna literatura, jer je sve više produk-
cije trivijalne literature u hrvatskoj zajed-
nici«, kaže Vojislav Sekelj, naglašavajući
značaj književnosti, jer danas svijet ipak
ne možemo zamisliti bez Homera, Shake-
spearea, Krleža i suvremenih pisaca. I za-
ista, na što bi danas svijet bez njih ličio?

Zvonko Sarić

Ante Sekulić: Pristupne misli iz »Rječnika govora Bačkih Hrvata«

Iskaz o pređenom putu i putokaz za budućnost

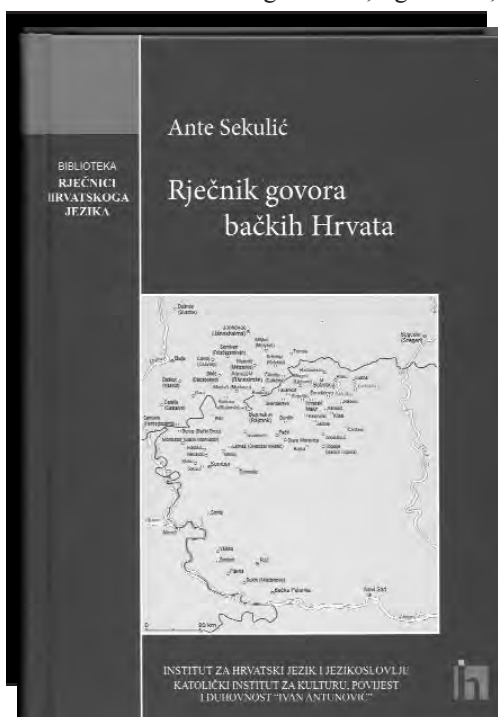
»Ne shvaćam bunjevačko-šokačku ikavicu kao pomodarstvo, nego kao želju, iskrenu želju, dijalektom nadvladati istrošenost jezičke entropije i približiti se nutarnjim, ishodnišnim značenjima. No, uporaba dijalekta u književnom stvaralaštvu mora biti ipak u okvirima jasno izrađenih odrednica« – navodi u »Rječniku govora bačkih Hrvata« njegov autor dr. Ante Sekulić, dopisni član HAZU Rječnik koji sadrži oko 30 tisuća odrednica objavili su Institut za hrvatski jezik i jezikoslovlje iz Zagreba i Katolički institut za kulturu, povijest i duhovnost »Ivan Antunović« iz Subotice*

Životna želja koja me prati od djetinjstva, posebice od godine 1938. bila je otkriti i proniknuti u ljepotu i tajnu zavičajnoga govora i tako se uputiti u dugu zajedničku prošlost mojih sunarodnjaka i suzavičajnika; razgrnuti tamu koja neprestance i opetovano prekriva živote ljudi u nizu naraštaja; zamagljuje prošlost, iskrivljuje i guta, proždire je nemilosrdno. Spoznao sam da je govor bačkih Hrvata, rječničko blago, sastavni - ca narodne i uljudbene zajednice, raširenost i razvedenost pak leksičkoga obilja je svjedočanstvo narodne povijesti i pomicanja naših skupina; pomicanje pak žiteljstva uvijek prati živa riječ, govor svagdašnji.

No, biti rječničar pokrajinskoga govora bačkih Hrvata nije lak posao: leksičko blago je golemo, ispisane su brojne knjige i znanstvene rasprave dijalektom naših ljudi na području između Dunava i Tise, i međurječju od Budima do Titela. Posao je otežan činjenicom zanemareno - sti, zaboravljenosti pa i odbačenosti jezika kojim su jednako pisana djela u južnoj i sjevernoj Hrvatskoj.

U našem stoljeću, poglavito u drugoj polovici XX. stoljeća, koristili su se pisci svojim dijalektom, svojim zavičajnim govorom, ali sadržajno, smisleno i emotivno uranjajući u slojevit dubinu materinske riječi, otkrivajući slojevite naslage njezine ljepote. Novije knjige stihova i književnih sastava svjedoče o težnji pisaca iskonskom, punom i potpunom izrazu svoje nutarnje zbiljnosti, duhovnoga raspoloženja i iskrenosti. Ne shvaćam bunjevačko-šokačku ikavicu kao pomodarstvo, nego kao želju, iskrenu želju, dijalektom nadvladati istrošenost jezičke entropije i približiti se nutarnjim, ishodnišnim značenjima. No, uporaba dijalekta u književnom stvaralaštvu mora biti ipak u okvirima jasno izrađenih odrednica. Potrebno je također pripomenuti, da osim

osobnih potreba, nagnuća i želja na uporabu dijalekta u stvaralačkom izričaju utječu povijesni, društveni (svjetonazorski) i uljudbeni razlozi, poglavito ako se narodna, skupna cjelina u prošlosti dijelila raznim »mirovnim« dogovorima, trgovinom,

ucjenom i drugim sličnim nagodbama. Tako su bački Hrvati bili unatoč unutarnjim zajedničkim značajkama, duhovnim zajedništvom dijeljeni (i razdijeljeni) nekoliko puta, primjerice tijekom XX. stoljeća: godine 1918., zatim 1941., pa opet 1945., od matične zemlje pak najodlučnije 1990. godine.

GRADA SAKUPLJANA ŠEST DESETLJEĆA: Rječnik bačkih Hrvata, obrađen na temelju desetljećima skupljane građe, okončan je u završnoj godini jednog stoljeća u nizu njih dvadeset tijekom drugog tisućljeća. Poznate su rasprave o dolasku bunjevačko-šokačkih Hrvata u Po-

dunavlje pa je potrebno istaći da su pod imenom Slavena (Szláv nép) zatečeni kao starosjedićke skupine u doba dolaska ugarskih plemena u IX. stoljeću; spominju se 1242. (za Bele IV.), u turskim defterima 1550., Ferdinand je odlikovao 1565. bačkog Bunjevca Stipana Prčića, godine 1687. je Ratno vijeće naložilo generalu Caraffi neka doseljene Bunjevce smjesti u Segedin, Suboticu i Baju. Većih doselidaba našega svijeta u općem pomicanju žiteljstva nije bilo nakon spomenute godine. Međutim, između spomenutih godišta bila su i druga zbivanja (osnutak Baje, kasnije duhovnog stjecišta bačkih Hrvata, osnutak Franjevačkoga samostana u Baču, Žigmundova molba papi za vjerovjesnike u bačkom području i dr.). Nove doseljenike od XV. do XVIII. stoljeća povjesničari drže skupinama koje su stigle u bačko područje kao osvježanje brojdbeno oslabljenom žiteljstvu.

Na kraju tisućljeća i stoljeća obradba leksičke građe bačkih Hrvata nije jamačno poslovno zadovoljavanje, nego potreba. Trebalo je već prije niza godina skupljenu građu objelodaniti kao cjeloviti dokaz u suvremenom životu da je jezik obilježje, oznaka, značajka nekog naroda ili narodne skupine. I bačkih Hrvata, najbujnije i »humano« razdijeljene naše skupine. Od prvih bilježaka iz 1938. sve do 1990. nakupilo se blaga nemjerljiva, ali nažalost i izgubljena. Negdašnjih kazivača i pomagača više nema pa mi se činilo uputnim u završnici vlastita života povjeriti budućim naraštajima našu lipu rič koju sam upio u djetinjstvu i čuvao je do danas, jer su me krijepili i poticali članovi brojnih obitelji iz naših sela, sela i gradova (Bač, Baja, Sombor, Subotica, Žednik, Aljmaš, Gara, Kačmar i dr.)

LIPE RIČI: Rječnik bačkih Hrvata nudim kao knjigu dobronamjernom čitateljstvu i znanstvenicima. Radi li se o diferencijalnom ili pak o potpunom rječniku? Budući

da se radi o građi zabilježenoj, doživljenoj i proživljenoj, odgovor će se nametnuti. Čini mi se ipak, da je u rječniku ponuđena građa temelj razvitka dijalekatske leksikologije, pomoć u određivanju odnošaja između leksike bačkih Hrvata i one književnog jezika; može biti pomoć u proučavanju bunjevačko-šokačke frazeologije, leksičke slojevitosti. Jamačno građa može biti poticaj da naši jezikoslovci i književni povjesničari otvore stranice zajedničkoga nam bogatstva, naše baštine koje se ne bi trebalo odreći.

Pristup leksičkoj građi može biti različit. Sloboda sastavljača pristupu pak može bi-

ti zamka, poglavito ako je u baštinu utkan osobni doživljaj povijesti. No, svijest o odgovornosti prema skupljenoj građi prisiljava me je na predaju baštine bačkih Hrvata drugima za obradu neotuđive sastavnice naše uljudbene hrvatske cjelovitosti.

Svima koji su me učili *lipe naše riči*, kao i drugim koji su me poticali da ih bilježim i slažem u opsežnu građu, dužan sam zahvaliti. Djedovskom domu i svim osobama s kojima sam dijelio djetinjstvo, mladost i muževnost (nisu više živi), svim svojim sumještanima i suzavičajnicima koji su me poticali na životnom putu i pomagali mi ravno stupati prečesto neprikladnim staza-

ma, neka ovaj rječnik bude spomenik zahvalnosti, naša prepoznatljiva riječ koju smo neposredno izgovarali u svagdašnjici na bačkim ravnica. Uz naše prvake *Lajču Budanovića, Blaška Rajića, Ivana Kujundžića* i druge, dužan sam zahvaliti i sjetiti se *Stjepana Ivšića*, profesora i zaljubljenika u hrvatski jezik, *Josipa Hamma* uvijek raspoložena za pomoć i savjete te *Antuna Mayera*, strogoga prosuditelja o svim skupljačkim postupcima. Metodološki postupak u slaganju leksičke baštine je osobni, ali utemeljen na iskustvima drugih sastavljača naših rječnika.

Autor znanstveno utemeljenih djela o bačkim Hrvatima

Ante Sekulić rođen je u Tavankutu, 16. studenoga 1920., a nakon prerane majčine smrti njegov djed iz Žednika preuzima skrb o njemu i stara se o njegovu odgoju, te tako mladi Ante provodi djetinjstvo u tom živopisnom hrvatskom mjestu. U Subotici je završio pučku školu, pitomac je potom karmelićanskog samostana u Somboru, gdje će svršiti šest razreda gimnazije i opet se vratiti u Suboticu da dovrši gimnazijsku naobrazbu i maturira. U Zagrebu je na Hrvatskom sveučilištu studirao kroatistiku i klasičnu filologiju, a kasnije i doktorirao s radnjom o govoru bačkih Hrvata. Između dva svjetska rata bio je suradnik »Subotičkih novina« na čijem su čelu mons. *Blaško Rajić* i njegov glavni suradnik i suurednik *Ivan Kujundžić*. Ove su novine u tom razdoblju glasilo Subotičke matice, i svih Hrvata ovom podneblja, iza njih stoji biskup *Lajčo Budanović*, koji je u Matici okupio cvijet onodobnog hrvatstva iz Podunavlja, hrvatsku elita u doslovnom značenju. U Matici redovito gostuju i mnoga ugledna imena iz Zagreba i Banovine Hrvatske. U tom razdoblju pokrenut je i književni časopis »Klasje naših ravni«, u kojem je Ante Sekulić, također istaknuti suradnik. Pored toga bio je suradnikom »Subotičke Danice«, »Kola mladeži«, »Obiteljci«, »Hrvatske revije« i drugih publikacija.

Ne zadugo po okončanju Drugog svjetskog rata uhićen je i 1947. godine osuđen na šest mjeseci strogog zatvora pod optužbom kako spada među rušitelje »bratstva i jedinstva«. Nakon izdržane kazne Ante Sekulić službuje u Sinju, Pazinu, Viroviti i Delnicama kao srednjoškolski profesor, a zatim visokoškolski profesor u Rijeci, gdje je pročelnik katedre za hrvatski jezik. No, i ovdje će ga se dohvatiti oni koji su protuhrvatski usmjereni, te je 1972. godine uhićen i osuđen na dvije i pol godine tamnice, kao i dvije i pol godine zabrane javnih nastupa, dakako, nakon izdržane kazne.

Ante Sekulić član je Društva hrvatskih književnika, Matice hrvatske, Hrvatskog P. E. N. -a, Hrvatskog filološkog društva, Hrvatskog mariološkog instituta u Zagrebu, Instituta za kulturu, povijest i duhovnost »Ivan Antunović« iz Subotice, redoviti je član Papinske marijanske akademije u Rimu i drugih znanstvenih udruga, dopisni je član HAZU.

Od stranih jezika govori: mađarski, njemački, poljski, francuski, talijanski i latinski, služi se ruskim i španjolskim. Poznavanje svjetskih i slavenskih jezika pomoglo je Sekuliću u znanstvenim istraživanjima. Već gimnazijalcem opredijelio se za

Ante Sekulić

istraživanje tema iz zavičaja, te tako 1938. godine dobiva nagradu spomenute Subotičke matice, za jedan povijesni rad o Bačkoj. Uslijedit će i drugi radovi, među njima i »Govor bačkih Bunjevaca«, njegova disertacija, te »Voltićev Ricoslovník« (1953.), »Hrvatski realizam« (1957. u dva izdanja), potom rasprava »Drevni Bač« (1978.), »Tragom franjevačkog ljetopisa u Subotici« (1978.), pa onda niz monografija o *Jurju Utišiniću, Vjenceslavu Novaku, Šimunu Meciću, Ivanu Antunoviću, Blašku Rajiću, Martinu Borkoviću* i drugima. Spomenimo svakako knjige »Pavlini prinosi hrvatskoj književnosti« (1997.) i »Karmelićanske prinose hrvatskoj kulturi« (2001.). Veliki je Sekulićev prinos izradi hrvatske Biblije (Jošua, Prva knjiga o Kraljevima, Druga knjiga o Kraljevima, Knjiga Ezrina i Knjiga Nehemijina), zatim »Gradišćansko-nimškom rječniku«, bio je redaktor *Kačićevih* »Razgovora« (1983.) i dr.

Među najvažnija djela Ante Sekulića spadaju »Narodni život i običaji bačkih Bunjevaca« (JAZU, 1986.), »Bački Hrvati« (JAZU, 1991.), dvije knjige u kojima su do sada najpouzdanije obrađene prilike, povijest i običaji bačkih Hrvata, s obiljem priloga i najpotpunijim popisom literature. Slijede zatim dva Sekulićeva troknjižja – iz književnosti: »Hrvatski pisci u ugarskom Podunavlju do kraja XVIII. stoljeća« (1993.), »Hrvatska preporodna književnost u Podunavlju do 1918.« (1994.), »Književnost u XX. stoljeću« (1996.), te iz onomastike: »Hrvatski bački mjestopisi« (1994.), »Hrvatski baranjski mjestopisi« (1996.), »Hrvatski srijemski mjestopisi« (1997.).

Spomenuta su troknjižja cjeloviti i pouzdani podaci o književnosti i mjestopisima obrađeni znanstveno i uz popis jamačno jedinstvene literature. Sekulić je objavio pedesetak znanstvenih djela.

Dakako, to nije sve. Sekulić je rasuo više stotina znanstvenih radova u časopisima (»Forum«, »Filologija«, »Onomastica Jugoslavica«, »Folio Croatica onomastica«, »Hrvatska revija«, »Riječka revija«, »Dometi«, »Kritika«, »Kamov«, »Obnovljeni život«, »Kana«, »Hrvatsko Slovo« i dr.).

Iz djela prof. dr. Ante Sekulića izbija sustavnost i znanstvena utemeljenost, a najveći dio svoje znanstvene pozornosti usmjerio na istraživanje djelovanja bačkih Hrvata, od njihova jezika i narodnih običaja do pojedinaca koji su kroz duga stoljeća svojim umom i perom bili svjetionici hrvatskom puku u Podunavlju.

M. Miković

Tribina »Dekodiranje da Vincijevog koda« održana u Subotici

Argumentirano dešifriranje svjetskog bestselera

»Cijeli se roman zasniva na mistifikaciji, poluistini i relativizaciji«,
smatra predavač Tadej Vojnović, franjevac iz Novog Sada

Prošlog četvrtka, 9. ožujka, svećenici tri dekanata subotičke biskupije organizirali su drugu po redu kršćansku tribinu grada Subotice. Tribina je održana u velikoj dvorani Hrvatskog kulturnog centra »Bunjevačko kolo«, a tema je bila »Dekodiranje da Vincijevog koda«. Gost predavač bio je pater dr. Tadej Vojnović, franjevac iz Novog Sada.

Na pitanje je li ova tema odabrana zbog korizmenog vremena, ili je posrijedi alarmantna situacija koja izdavanjem knjige Dana Browna »Da Vincijev kod« prijeti katoličkoj crkvi, pater Tadej Vojnović je istaknuo kako je korizmno vrijeme upravo vrijeme vraćanja Isusu Kristu, te da je rasprava o ovoj knjizi koja govori protiv crkve i Isusa, prihvatljiva, a za laike veoma atraktivna.

loginja Sophie Neveu polako shvaćaju da su tragovi rješenja skriveni u djelima Leonarda da Vinci.

Međutim, iako u svijetu ova knjiga ruši sve rekorde čitanja, i smatra se bestselrom, ona je ujedno i tema brojnih rasprava. Razni eksperti povijesti, religije, neki vrhunski poznavatelji Leonardovog slikarstva, brojni književni kritičari, svi su se našli na istom zadatku, a to je razotkrivanje sadržaja Brownove knjige.

DEKODIRANJE: S obzirom da naše pučanstvo nema priliku čuti mišljenje ovih stručnjaka, predavač pater Tadej je, govoreći o knjizi kao bibličar i vrhunski teolog, nastojao dekodirati kod Braunovog romana. Pater smatra da je i sam naslov vrlo misteriozan. Cijeli se roman zasniva na mistifikaciji, poluistini i relativizaciji. A upravo

ječima, svaki dio slike prati evanđelje, a ono što Brown govori su laži i poluistine. On je objasnio kako autor kroz napetost u romanu uporno nastoji provući ideju da u kršćanstvu, a pogotovo u katoličkoj crkvi, postoji nešto skriveno, te na koncu izlaganja sumirao da je u knjizi kodirano đavolstvo koje direktno ruši crkvu, Isusa, a pogotovo katoličku crkvu. Popis literature na kraju Brownove knjige, kako je objasnio Vojnović, ne sadrži niti jedno poznato povijesno djelo, evanđelje ili referencu na Bibliju, te stoga, kako je ocijenio pater, Braunov Isus nije autentičan Isus.

ARGUMENTIRANI ODGOVORI: Na pitanje trebaju li vjernici pročitati ovu knjigu i kakav stav prema njoj zauzeti, pater Vojnović je odgovorio da zabranjivanje knjige nije u duhu suvremenog doba, ali da njezino čitanje može imati ozbiljne posljedice ukoliko vjernik nije čvrst u svojoj vjeri i duhovnosti. Posljednjih godinu dana objavljeno je nekoliko studija koje argumentirano odbacuju mnoge tvrdnje o knjizi, a najznačajnija među njima je »Dekodirani da Vincijev kod« Amy Welborn. Ovu je knjigu uz Brownov roman, prema riječima Vojnovića, važno pročitati, jer ona odgovara na brojne kontroverze i nedoumice koje proizilaze iz »Da Vincijevog koda«.

Nakon predavanja uslijedila je kratka diskusija, na kojoj je zaključeno da bi se u cilju odbrane od ovoga đavoljskog koda i di-

Kršćanska tribina grada Subotice u HKC »Bunjevačko kolo«

O KNJIZI: Kako bi se shvatio smisao ove tribine neophodno je napraviti kratak opis i sadržaj Dan Brown-ovog djela.

Upravo u Louvreu počinje zaplet, u tišini noći. Počinjeno je ubojstvo, neobično inscenirano. Glavni kustos muzeja pronađen je mrtav, u položaju Leonardove Vitruvijanske figure, nagog čovjeka raširenih udova i opertanog krugom. Za vrijeme svog službenog posjeta Parizu harvardski stručnjak za simbiologiju Robert Langdon saznaje da je u Louvreu ubijen kustos, i da je pokraj njegova leđa pronađen zagonetni kod. Pokušavajući riješiti bizarnu zagonetku, Langdon i sposobna francuska kripto-

ova tri segmenta su, prema njegovim riječima, najjača đavolja djelovanja. Knjiga se predstavlja kao običan roman, ali u ludi dima koji su duboki vjernici pomjera čvrstoću vjere koju imaju.

Vojnović je naglasio kako Dan Brown uporno tvrdi da je u slikama Leonarda da Vinci ukodirana istina o Isusu, Mariji Magdaleni, tajnom društvu Sionski priorij, Svetom gralu, templarima i gnosticizmu. Pater je na vrlo argumentiran način nastojao dekodirati sve kodove opisane u knjizi, poglavito kroz četiri Leonardove – Bogorodica u špilji, Poklon mudraca, Mona Lisa i Posljednja večera. Prema njegovim ri-

Pater dr. Tadej Vojnović

reknog napada na kršćanstvo trebali oglašiti vrhunski teolozi te na temelju evanđelja i poznavanja povijesti umjetnosti dati relevantan odgovor ovoj knjizi.

Antonija Piuković

Izložba članova Likovnog odjela HKC »Bunjevačko kolo« u Čantaviru

Koloritom protiv svakodnevnih briga

Izloženih 38 slika nastoji prikazati presjek stvaralaštva Odjela na matičnoj likovnoj koloniji »Bunarić«, u periodu od 2001. do 2004. godine

Prošlog petka, 10. ožujka, u dvorani KUD »Béla Bartók« u Čantaviru otvorena je izložba slika članova Likovnog odjela HKC »Bunjevačko kolo«. Izloženih 38 slika nastoji prikazati presjek stvaralaštva Odjela nastalog na matičnoj likovnoj koloniji »Bunarić«, u periodu od 2001. do 2004. godine.

Goste je pozdravio voditelj Likovne sekcije KUD »Béla Bartók« Rudolf Sedlar, koji je, među ostalim, rekao kako je organiziranjem ove izložbe želio spojiti kulturu dvaju naroda – Hrvata i Mađara – koji su, kako je dodao, uvijek živjeli jedan uz drugog i dobro surađivali, što bi trebali i nastaviti.

Nazočnima se obratio i predsjednik Likovnog odjela Josip Horvat, koji je predstavljajući rad Centra, a u tom kontekstu i koloniju na kojoj su slike na-

stale, ocjenio kako »više od riječi govore sama djela – slike nastale ljubavlju prema lijepom i snagom talenta«, te izrazio nadu da će mnogi građani Čantavira i pored svakodnevnih obveza naći vremena da ih pogledaju i uživaju u ljepoti kolorita. »A ako makar za trenutak zaborave svakodnevne brige, onda smo mi ispunili svoj za-datak«, zaključio je Horvat.

Ovom prigodom, u ime suradnje dvaju kulturnih udruga, potpredsjednik Likovnog odjela Lajčo Vojnić Zelić, darovao je jednu od svojih slika predstavniku domaćina, Rudolfu Sedlaru.

U razgovoru s Rudolfom Sedlarom saznali smo kako je Kulturno-umjetničko društvo »Béla Bartók« osnovano 1968. godine. Nekada je u njemu djelovalo oko 200 stotine članova, a danas je taj broj smanjen

zbog, kako je naveo, financijskih razloga. Prema njegovim riječima, ovo je Društvo nekada bilo središte Zonske smotre folklornih skupina, te je njihova suradnja sa ostalim kulturno-umjetničkim udrugama na općinskoj razini bila razvijena. Inače, osim likovne sekcije,

u okviru udruge trenutačno djeluju i plesne skupine, sekcija za ručne radove, zbor i tamburaši.

Mještani Čantavira, kao i svi drugi zainteresirani, izložbu mogu pogledati do ponedjeljka, 20. ožujka.

D. B. P.

Prigodan dar domaćinima:
Lajčo Vojnić Zelić, Rudolf Sedlar, Josip Horvat

U Tavankutu predstavljena web prezentacija HKPD »Matija Gubec«

Kulturno-etnološka prezentacija dostupna cijelom svijetu

*Posjetitelji web-stranice mogu pronaći multimedijalne
sadržaje koji imaju etnološku vrijednost*

U okviru proslave jubileja 60-te obljetnice od osnutka Hrvatskog kulturno-prosvjetnog društva »Matija Gubec« iz Tavankuta, u subotu, 11. ožujka, u tavankutskoj Osnovnoj školi »Matija Gubec«, održano je javno predstavljanje internet stranice Društva (www.matijagubec.org.yu).

O značaju iste, govorio je *Tomislav Žigmanov*, dugogodišnji član ovog društva i jedan od začetnika literarne sekcije poznatije kao TALK. U svom izlaganju Žigmanov je istaknuo značaj internet prezentacije ne samo za HKPD »Matija Gubec«, nego i za cijelu hrvatsku zajednicu u Vojvodini, jer, kako je dodao, ova udruga s dugogodišnjom tradicijom

i mnoštvom ostvarenih rezultata zaslužuje biti viđena u svijetu.

Sadržinu prezentacije, okupljenim gostima i lokalnim žiteljima predstavio je *Branko Ištvančić*, prvi predsjednik ove udruge nakon povratka pridjeva hrvatsko 1991. godine, i profesionalni redatelj koji živi i radi u Zagrebu. Kako je i sam naveo, kao osoba koja nije profesionalni web designer, u izradi stranice nastojao je objediniti svoje znanje i ljubav prema »Gupcu« te sve to pretočiti u jednu kulturno-etnološku prezentaciju.

Sadržinu prezentacije, okupljenim gostima i lokalnim žiteljima predstavio je Branko Ištvančić

U izradu ove prezentacije utrošeno je više od pola godine, tim prije jer se radi o obimnom materijalu iz povijesti ove udruge. Posjetitelji stranice mogu pronaći multimedijalne sadržaje koji imaju etnološku vrijednost. Na web-u se nalaze brojni audio zapisi kazivanja starih pripovijetki, pjesama, te intervjui sa članovima ove udruge. Kvalitetu site-a upotpunjuju video sadržaji, koji mogu poslužiti za brojna istraživanja iz svih domena etnologije, poput filma *Ive Škrabala* »Slamarke divojke« snimanog 1971. godine, te video zapisi nastupa udruge na Međunarodnoj smotri folklora u Zagrebu iz 1962., 1972. i 1978. godine, snimka TV Zagreb iz 1966. godine pod nazivom »Smjerom putokaza«, snimci Instituta za folkloristiku i etnologiju iz Zagreba te brojni drugi materijali, koji su okupljene u Osnovnoj školi u Tavankutu podsjetili na mnoge ličnosti iz svijeta kulture koji su gradili i očuvali baštinu Hrvata na ovim prostorima i u vrijeme kada mnogi o tome nisu otvoreno govorili.

Pored spomenutog, na prezentaciji se mogu pronaći brojni tekstovi i napisi objavljeni u medijima a koji se odnose na rad »Matije Gupca«. Jedan dio je preveden i na engleski jezik, tako da i posjetitelji inostranih država imaju pristup inicijalnim informacijama vezanim za udrugu.

Kreativni tim ima dalekosežniju viziju razvitka prezentacije, nastojeći objediniti cjelokupni život Tavankuta i okolice, te time pružiti cjelovitu sliku života i kulture na ovim prostorima i najudaljenijim mjestima u svijetu. U nadi da će kvaliteta dosadašnjeg rada biti zapažena, mladalački entuzijasti nastavljaju razvijati svoje ideje.

L. S.

Ljubica Kolarić - Dumić

Ako odete

(iz zbirke pjesama
»Obasjana suncem«, 2005.)

Ako odete, Zemlja će biti žedna,
A Vi ćete na tuđim njivama plakati.
Ako odete, tko će cvijeće zaliti
I svijeće na grobovima zapaliti.
Polja će u drač i korov zarasti
Jer oni neće našu Zemlju voljeti.
Djeca će Vam kao siročad
Brata i prijatelja za igru tražiti.
Sve berbe, i žetve, i sjetve,
Kome ćete ostaviti ako odete.
Ako odete, plač će se Vaš
I tužaljke i kletve do Nebesa dizati.
Bit će kasno i za plač i za molitvu,
A povratka neće biti ako odete,
Zar ćete reć i da ste bez prošlosti
Kad Vas unuci budu o sebi pitali.
Tko su i odakle?
Što ćete reć i ako odete?

Ne dajte Vaša stoljeća
Za ovo straha pred njima.
Zavapite Gospodinu!
Kao u ljetnim žegama kada ste kišu molili.
Zavapite Gospodinu!
I za vapaj će biti kasno ako odete.

Ljubica Kolarić - Dumić rođena je u Kukujevcima u Srijemu. Osnovnu školu završila je u rodnom mjestu, a potom gimnaziju u Vinkovcima. Hrvatski jezik i književnost studirala je u Rijeci i Zagrebu. Dosad je objavila sljedeće knjige: »Raskrižje« (1983.), »Sva u srcu« (1985.), »Vratit ću se zemljo« (1991.), »Molimo za Hrvatsku« (1992.), »Stazama jutra« (1995.), »Uz baku je raslo moje djetinjstvo« (1997.), »S vjetrom kroz godinu« (1999.), »Od proljeća do proljeća« (2003.), »Izašli iz priče« (2004.) i »Obasjana suncem« (2005.). Članica je Društva hrvatskih književnika. Živi i radi u Rijeci.

Sever Sevrozapad 2: Laku noć deco

Fondacija za omladinsku kulturu i stvaralaštvo »Fokus«, 2006.

»**S**ever Severozapad 2: Laku noć deco« naslov je nasljednika kompilacije subotičkih bendova »Sever Severozapad«, objavljen je 1999. godine u skupnoj nakladi Korova-Kljun-Otvoreno sveučilište Subotica. Glazbeni urednik izdanja je i ova puta *Dragan Đurić*, a financijsku potporu osigurala je općinska Fondacija za omladinsku kulturu i stvaralaštvo »Fokus«. Građani Subotice su tako svjesno, ili nesvjesno, lokalnim, kako se često znaju okarakterizirati, alternativnim bendovima, pomogli pridobiti komadić javnog prostora.

A alternativni su, ako ne po glazbenom izričaju, onda po medijskoj eksponiranosti, manje-više svi izvođači zastupljeni na kompilaciji. Takva sudbina, koliko god to zvučalo fatalistički, prati rad skupina i u većim gradovima, kulturnim središtima SiCG. To nije ništa novo, koliko ni teza o nepostojanju profiliranog »pravog« mainstreama popularne glazbe u državi, činjenice o malom tržištu i sličnih ocjena.

U svakom slučaju, osnovna zamisao pružanja uvida u postojeće stanje, kao i promoviranja ovakve vrste stvaralaštva mladih, nedvojbeno je korektno ostvarena.

Bendovima je osigurana mogućnost snimanja materijala, (važno je napomenuti kako su za nekoliko skupina ovo prvi studijski zapisi), dok su neka od 16 kompilacijskih imena odlučila priložiti već posto-

jeće snimke, studijski profesionalno legitimne ili one iz »domaće radinosti«.

Kao i većina kompilacija slične vrste, tako i ova, prije svega, donosi raznorodnost žanrova. Od hip hopa *Edvarda* i *Rajama* -na, preko hard core reggae Neverhooda i

nu metala *Jumping Da Sky*, jazzom obojenog *Perpetum Mobile*-a, punk/emo-corea *By the Way*, potom indie rocka *Lea's Friend*, funkadelije *Tranzita*, ili bazično gitar-skog rocka *Nafta* i *Zornjaka*, autorske svježine sastava *Pionir 10*, do završnog, kako sugerira naslov »beskrajnog«, instrumentala specijalnog gosta, veterana lokalne scene *Roberta G. Tillyja*. I to nije sve. Standardnije rokenrol okvire izdanja proširuju – ambijentalna posebnost projekta *Gliksozom*, iza koga stoji *Ivana Primo-rac*, post-rock obrasci skupine *Ana Never* (promocija njihovog debitantskog albuma je zakazana 1. travnja) te prepoznatljivi etno maniri *Félixa Laj-ka* i njegovih sljedbenika sastava *Paniks*.

Ukoliko želite da čujete kako goreopisani 67-minutni amalgam zvuči, što je svakako važnije od redaka ovog teksta, posjetite web-stranicu izdavača (www.fokus-su.org.yu), na kojoj možete besplatno »skinuti« cjelokupnu kompilaciju. Predstavljanje mladih subotičkih autora u glazbenoj domeni se nastavlja, kako iz »Fokus«-a najavljuju, radi se na pripremanju kompilacija koje bi na sličan način trebale tretirati elektronsku i etno glazbenu ponudu grada.

D. B. P.

**Josip
Eugen
Tomić**

(1843.-1906.)

Josip Eugen Tomić, književnik, rođen je 18. listopada 1843. u Požegi, a umro 13. srpnja 1906. godine u Zagrebu. Bio je popularni prozaist i dramatičar. Napustivši Bogosloviju, studirao je pravo u Zagrebu i Grazu. Bio je u činovničkoj službi – podbilježnik Požeške županije i banski savjetnik – a u periodu 1873. -79. dramaturg i upravitelj Hrvatskog zemaljskoga kazališta (danas Hrvatskog narodnog kazališta) u Zagrebu.

Stvara u razdoblju protorealizma pišući poeziju (»Leljinke«), pripovijetke (»Pošurice«) i povijesne romane iz bosanskog života (»Kapetanova kći«, »Zmaj od Bosne«, »Emin-agina ljubav«). Također, povijesnu tematiku, otpor germanizaciji, obrađuje u romanu »Za kralja – za dom«, dok se njegovi najbolji romani (»Melita«, »Udovica«), dotiču zagrebačko-zagorskih tema. Pisao je i drame – njegova najpoznatija tragedija je »Veronika Desinićka«, kao i komedije – »Bračne ponude«, »Zatečeni ženik« te osobito popularna »Franjo barun Trenk«. Bavio se prevodjenjem s talijanskog, francuskog, njemačkog i poljskog jezika. Preveo je i priredio pedesetak kazališnih djela i mnoge povijesne romane. Kako *August Šenoa* nije završio svoj roman »Kletva«, posljednje dijelove napisao je Tomić.

Iz zahvalnosti za spisateljski rad Zagreb mu se odužio imenom ulice u svom središtu. Bregovita ulica, od Ilice do Lotrščaka nosi njegovo ime.

Radove odabrali: Ljubica Suturović i Arsen Ćosić

Martina Sivić, II. h.,
OŠ »Matko Vuković«, Subotica

Lidija Banović, IV. h.,
OŠ »Matko Vuković«, Subotica

Nada Vujković Lamić, III. h.,
OŠ »Matko Vuković«, Subotica

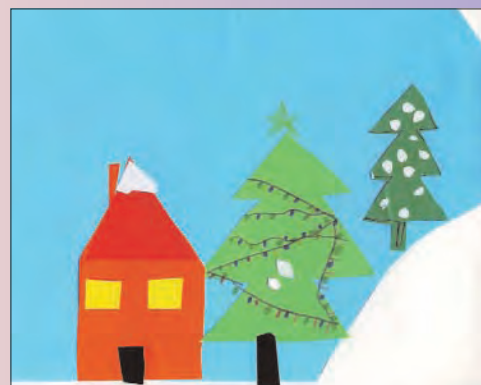

Tomislav Čavrgov, IV. h.,
OŠ »Matko Vuković«, Subotica

KAD BIH BILA...

Kad bih bila učiteljica učenici bi pravili kolače od tijesta i kuću od čokolade. U učionici bi imali igralište. U školi bi imali spremačicu koja bi sličila Djedu Mrazu. Koš za smeće koristili bi za sađenje cvijeća. Spužvom bi brisali podove. Od stolova bi napravili saonice. Telefon bi koristili za računanje a u računaljku bi stavili bombone.

Marina Matković,
II. e., OŠ »Sveti Sava«, Subotica

Dino Vojnić P., II. e.,
OŠ »Sveti Sava«, Subotica

NA VALOVIMA USPAVANKE

Bio jedan dječak,
Usnuo dubok sanak.
Bio je na plavim valovima,
Igrao se s bijelim galebima.

Sanjao dječak da je kapetan valova,
Velikih kao pet brodova.
Ali odnio ga jedan nevaljali val,
Na mračni, pusti i dugi žal.

Od te tuge počeo je plakati,
Dok ga nije probudila mila mati.

Matija Merković, V. a.,
OŠ »Matija Gubec«, Donji Tavankut

Marija Nimčević, II. e., OŠ »Sveti Sava«

VOLIM HRVATSKI

U školi učim hrvatski
Ulažem veliki trud.
Znam pomalo ijekavski
O tome dajte svoj sud.

Pogriješim malko katkada
Izmiješam cvijet i cvet.
Lijepo mi je za sada –
Hrvatski moj je svijet.

A moj dida je divanio
Da »ikavicom« se diči.
Svog govora se nije manio.
Istina je sve u ovoj pjesmi-priči...

Mila Kujundžić IV. h.,
OŠ »Matko Vuković«, Subotica

Priredio: Zoltan Sič

HRCKOVA SVEZNALICA

AZIJA

Najveći kontinent, s Europom i Afrikom čini Stari svijet. Veoma izražena obalska razuđenost zahvaljujući velikom broju otoka (Filipini, Tajvan, Japan, Cejlon i dr.) i poluotoka (Tajmir, Kamčatka, Koreja, Indokina, Indija, Arabija, Mala Azija i dr.).

Ovo je kontinent prostranih nizina: Sibirski, Turanski, Kineski, Hindustan, Mezopotamija, te visokih planina: Himalaji s Mont Everestom ili Comolungom (8.848 m), Karakorum, Transhimalaji, i dr. Prostrane stepe i pustinje su Gobi u Mongoliji, Tar u Indiji, Velika slana pustinja u Iranu, Sirijska i Arabijska pustinja te druge.

Klima je vrlo raznovrsna – od arktičke na sjeveru do tropsko-monsunske na jugu. Najhladnija je u Sibiru (do -68°C)

a najtoplija na visoravni Dekan (preko 50°C). Južne zemlje imaju tropsko monsunsku klimu s velikom količinom padalina, primorske oblasti na sjeveru umjereno monsunske, a na jugu suptropsko monsunske klimu. Biljni i životinjski svijet je vrlo raznovrstan. U južnim monsunskim zemljama u velikom broju prisutne su

tropske prašume, razvijena je i kultura riže, čaja, kaučuka, šećerne trske, pamuka, jute itd. Suptropski i sredozemni predjeli Bliskog i Srednjeg istoka imaju sredozemne biljke (masline, smokve, agrume, duhan, pamuk i dr.)

Za Sibir su karakteristične tajge-ogromne četinarske šume na sjeveru i žitarski rejoni na jugu. Što se tiče životinjskog svijeta najčešće se sreću slon, tigar, zmije, krokodili i dr. U stepama i pustinjama kamila, lav, leopard i noj, u Tibetu jak, u Sibiru irvas, medvjed, vuk i dr., a u sredozemnoj oblasti mazga, magarac, konj itd.

Saša Zalepugin, televizijski voditelj

Uspješni recept za »voćnu salatu«

Nedjeljno popodne je uspjelo vratiti gledatelje pred male ekrane

Razgovor vodio: Dražen Prčić

Mlade se generacije možda kroz maglu prvih memoriranja sjećaju, ali zato relativno stariji iznimno dobro znaju za *Sašu Zalepugina*, poznatog voditelja nekadašnjeg »Nedjeljnog popodneva«, proslavljene i vrlo gledane kolaž emisije. Danas, iako formalno u mirovini, još uvijek je aktivan, a o svemu pomalo pričali smo na zagrebačkoj »špici« prošle subote.

► **Što radite trenutačno i jeste li još uvijek medijski aktivni?**

Oficijelno sam u mirovini, međutim, kao novinar po vokaciji i po nekakvom svom duhovnom uvjerenju nikada ne mogu biti u mirovini.

► **Postoje li neki projekti na kojima ste angažirani?**

Na televiziji ne, ali zato jesam u nekim drugim stvarima gdje imam nekih svojih interesa i ambicija. U svakom slučaju još uvijek radim.

► **Asistirate li svojoj supruzi u radu njezine modne agencije?**

Asistiram, jer ona jadnica ne stigne sve to sama. Posao joj dobro ide, a ja, ovisno od situacije, uskačem kao pomoć u vidu šofera koji treba prebaciti djevojke do Milana, često puta obavljam računalnu korespondenciju (e-mailovi) i obavljam slične »asistentske poslove«.

Odnos prema gostu

Uvijek sam nastojao poštivati dignitet i nikada nisam želio napadati svog gosta kojeg bih pozvao u svoju emisiju, jer u pitanju je bio, prije svega, afirmativni talk show.

► **Prije dvadesetak godina, u vrijeme stare zajedničke države, sinonim za kvi-zove bio je Oliver Mlakar, a za »Nedjeljno popodne« to ste bili Vi. Kako je uopće došlo do te magične formule za emisiju koja je svake nedjelje »ostavljala« veliki broj gledatelja pred televizijskim prijamnikom?**

Prije svega, uz *Olivera Mlakara* želio bih spomenuti i *Miću Orlovića*. Oni su za mene dva najkvalitetnija TV voditelja u povi-

jesti televizije na našim prostorima. Što se tiče same ideje za »Nedjeljno popodne«, ona je nastala kao reakcija televizije na poražavajući postotak gledanosti u satima

nedjeljnog popodneva, koji je iznosio između 10-12 posto. Tako sam dobio »odriješene ruke« da pokušam napraviti tip emisije koja bi mogla privući gledateljstvo u najširem opsegu – od male djece do najstarijih gledatelja.

► **I nastalo je »Nedjeljno popodne«...**

U tome vrijeme ja sam svoju emisiju često puta volio zvati »voćnom salatom«, jer sam od svakog »voća« stavio po malo. Takva kombinacija se pokazala dobitnom, prije svega zbog specifičnosti i atraktivnosti priloga koji, do tada, nikada nisu bili emitirani i, što je najvažnije za televiziju, nikada nisu bili dulji od 5 minuta. Jer, ukoliko se neki ne bi svidio nekome, on bi jednostavno pričekao i nastavio gledati dalje. Pojednostavljeno, u pitanju je bio jedan mozaički omjer svega po malo.

► **Možete li se sjetiti pojedinog priloga ili gosta koji je postigao izrazito veću gledanost?**

Bilo je to kada su piloti, koji su letjeli na relaciji Beograd – Zagreb, uz svoju letjelicu vidjeli NLO. Mi smo saznali da se to dogodilo zahvaljujući jednom našem prijatelju iz zračne luke i odmah smo tražili da piloti dođu u našu emisiju. To je bio

najbolji primjer postignute aktualnosti i promptnog reagiranja na najatraktivniju vijest dana. Još bih želio dodati kako smo mi u »Nedjeljnom popodnevnu« prvi imali

tzv. »breaking news« – udarne vijesti, kojima smo redovito prekidali naš program.

► **Govoreći o »Nedjeljnom popodnevnu«, ne možemo a ne spomenuti i legendarnog Davea Allena, britanskog komičara. Kako ste otkrili »čovjeka« koji je postao svojevrtni sinonim Vaše emisije?**

Ako mogu tako reći, u pitanju je bio moj nos. U to vrijeme sam dosta išao po televizijskim festivalima, na kojima sam odabirao materijale za emisiju i tako sam »nalepio« na njegov show. Bilo je to 1973. ili 1974. godine, dopalo mi se i natjerao sam kolege iz »nabave« da oni to kupe za mene. Potom sam te skečeve isjeckao na re-slove (čevapčice) i *Dave Allen* je osvojio gledatelje svojim vicevima i skečevima, a ja sam od njegovih 8 snimljenih showa napravio program za sljedećih 8 godina.

► **Na koncu, kakvo je, po Vašem mišljenju, aktualno stanje u hrvatskoj zabavi i humoru?**

Fali ideja, jer osnovna stvar za sve je dobra ideja. Stiće se dojam da je ono što je *Anton Marti* radio prije mnogo godina bilo mnogo bolje. Kao da odgovorni ljudi ne gledaju satelitske programe i ne vide kako se prave dobre zabavne emisije. ■

Kino 21. stoljeća

Zagrebački »Cinestar«

Moderni kompleks od 13 dvorana s kapacitetom od 2.940 sjedala

Posjetio i pogledao: Dražen Prčić

Na ovim našim, vojvođanskim prostorima brojna gradska i seoska kina zatvorena su ili su pred zatvaranjem zbog kronične nerentabilnosti izazvane potpunim ignoriranjem nekadašnjeg masovnog gledateljstva. Osim pojedinog svjetskog mega hita (Harry Potter) ili domaće uspješnice (Zona Zamfirova), gotovo da više niti jedan filmski naslov ne može privući pristojniji brojku u kino dvorane. Tko je kriv zbog toga ne bismo ovoga puta, ali je jamačno jedan od najzaslužnijih krivaca za aktualno stanje poražavajući nekomfor i derutnost postojećih kina, oličeni u hladnom prostoru, zapuštenom i oronulom, neudobnim sjedalima, zastarjelom tehnikom, nedostatkom prigodnih oblika osvježenja...

Sve za lov

Ukasnonoćnoj predstavi, s početkom od 23.05 sati, pogledali smo izvrstan triler »Sve za lov« (Two for the money) s Al Pacinom u glavnoj ulozi. Iskreno ga preporučamo!

CINESTAR ZAGREB: Prije desetak dana, skupa s mojom suprugom *Dijanom*, posjetio sam ovaj kino kompleks koji se nalazi gotovo u strogom centru (Branimirova 29), u neposrednoj blizini glavnog i autobusnog kolodvora, te hotela »Sheraton« i zahvaljujući ljubaznosti asistenta upravitelja multiplexa *Igora Kovačevića* upoznao se s ponudom ovog impozantnog »velikog kina«. Pod parolom »sve na jednom mjestu«, kako glasi službeni logo, nalazi se kapacitet od 2.940 sjedala raspoređenih u 13 kino dvorana u kojima se prikazuju najnoviji filmski naslovi u najsuvremenijoj stereo tehnici, koje možete gledati u najudobnijim sjedalima-naslonjačima opremljenim s rukohvatima u kojima možete odložiti piće dok uživate u predstavi. Svaki kat ima svoj bar na kojemu možete potražiti adekvatno osvježenje (kokice bez kojih užitak u filmu nije potpun, te rashlađena pića), te ugodno pričekati početak projekcije za koju ste se odlučili. Dvorane su moderno opremljene, klimatizirane i doživljaj gledanja filma po izboru i afinitetu nešto je

što jamačno još niste doživjeli.

TEHNIČKE POJEDINOSTI: Za sve one koji vole znati i detalje, evo nekih specifikacija: filmovi se prikazuju na LCD projektorima jačine od 2600 do 10000 ANSI Lumena, na platnima »Wall to wall« površine od 43,14 do 171 četvornih metara. U zvuku možete uživati putem zvučnika jačine 3400 kw front + 1000 kw surround, pod osvjetljenjem od 200 luxa, dok je najveća dvorana u multiplexu opremljena i pozornicom na kojoj se prigodom svečanih premijera glumci mogu predstaviti i pokloniti nazočnoj publici. I što je još veoma bitno, za udobno gledanje, razmak između redova iznosi 1,2 metara.

POVRATAK U KINO: Poslije svega nije ni čudno što je ovaj multiplex kina postao toliko popularan među ljubiteljima vrhunskog uživanja u filmu, a svakodnevno je ispunjen brojnim gledateljstvom velikog raspona starosnih uzrasta, od najmlađih u pratnji roditelja sve do najstarijih u pratnji

svojih najbližih. Kino je, slobodno se može reći, zahvaljujući Cinestaru ponovno u modi, a za svoj povratak u centar popularnosti zaslužan je njegov moderan izgled i

Event centar

Cinestar nije samo namijenjen kino predstavama, već se u njegovom prilagodljivom enterijeru mogu održavati brojne promocije, svečani događaji, poslovna druženja i ostali oblici organiziranih poslovnih ili privatnih partija.

komfor, toliko potreban i nezaobilazan u modernom vremenu u kojemu živimo. Jer filmska umjetnost, toliko revolucionarna u vrijeme svog nastajanja, jednostavno uvijek ide u korak s umjetnošću življenja, koja joj je, pak, vječita inspiracija za njezine filmovane priče.

Gizin prisnac

Za pripremanje ovog poznatog jela potrebno vam je sljedeće:

500 g tankog tijesta

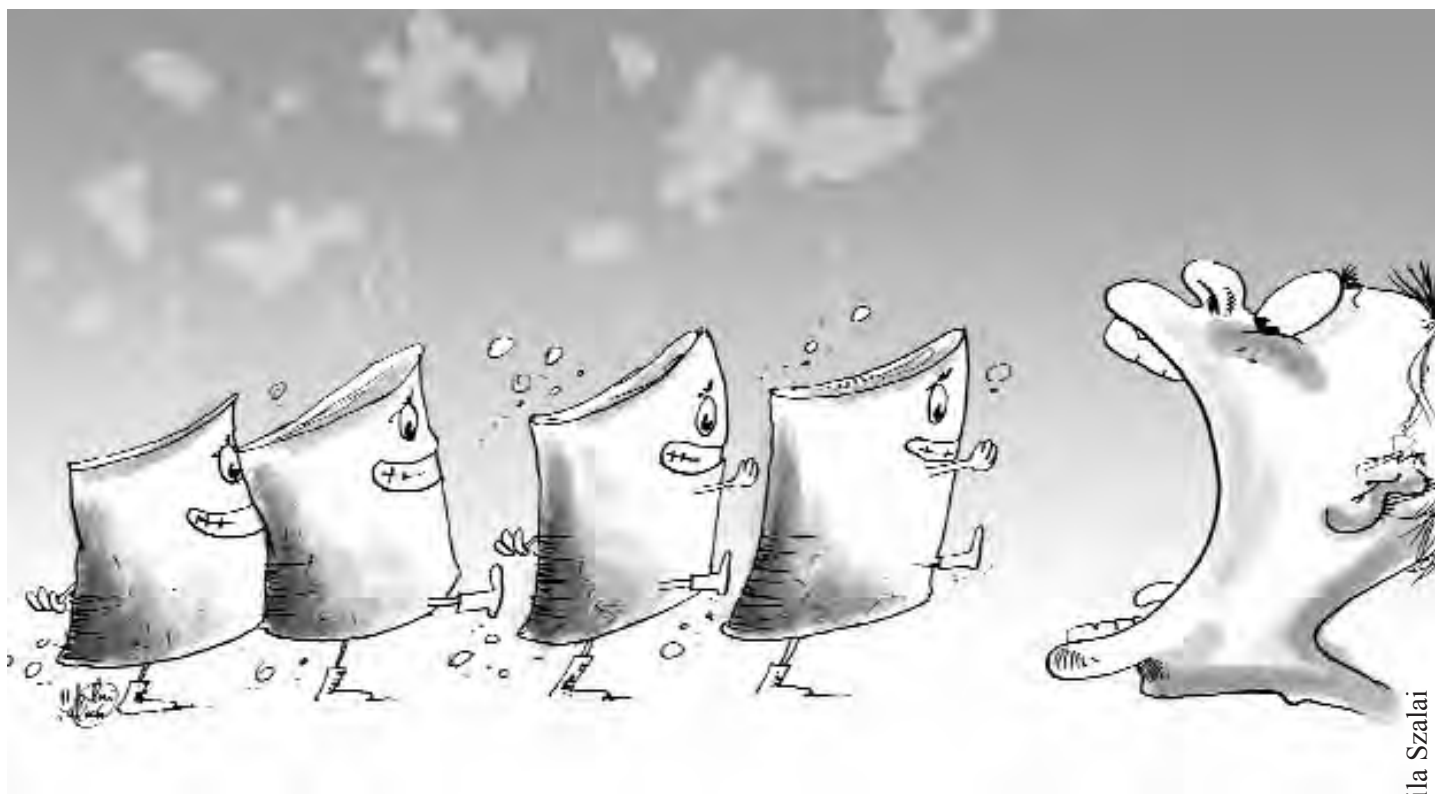
1 kg podlivenog sira

1 kg mladog sira (onog u bijeloj krpi)

8 dcl domaćeg skorupa

solí po ukusu

6 jaja

Attila Szalai

Način pripreme:

Podliveni sir izmrviti i spojiti skupa s mladim sirom i jajima. Sve dobro izmiješati, a u tu masu dodati soli po ukusu.

Tijesto razdvojiti i uzimati po tri komada, svaki zasebno bogato premazati skorupom, staviti nadjev, saviti kao štrudlu i staviti u tepsiju. Gore premazati skorupom (ulje ne treba koristiti, jer potrebnu masnoću daje skorup). Tako raditi dok se ne iskoristi svo tijesto, sir i skorup.

Tepsiju staviti u vruću pećnicu i peći oko 20 minuta na 180 stupnjeva.

Kad je prisnac gotov, gore staviti vlažnu krpu i ostaviti da stoji 5 minuta.

Krpu skinuti, isjeći prisnac na komade i služiti dok je vruć.

V I J E S T I

Nogomet

Parovi četvrtfinala

Pariški ždrijeb donio je sljedeće parove u nastavku natjecanja ovogodišnje sezone Champions leaguea. U četvrtfinalu sastat će se: Arsenal – Juventus, Lyon – Milan, bolji iz duela Inter/Ajax – Villarreal i Benfica – Barselona. Prvo označene momčadi su domaćini prvih susreta koji se igraju 28. i 29. ožujka, dok su uzvrat na programu 4. i 5. travnja.

Kvalifikacije za EP 2008

Start u kvalifikacijama za Europsko prvenstvo 2008. godine Hrvatska nogometna reprezentacija imat će ove godine na gostovanju u Rusiji (6. rujna), potom je Hrvatska domaćin Andori (7. listopada) i Engleskoj (11. listopada) i posljednji susret u 2006. godini igrat će protiv Izraela u gostima (15. studenoga). U 2007. godini slijedi nastavak kvalifikacijskih susreta – Hrvatska je domaćin Makedoniji (24. ožujka), gostuje u Estoniji (2. lipnja), domaćin je Rusiji (6. lipnja) i Estoniji (8. rujna), gostuje u Andori (12. rujna), domaćin je Izraelu (17. listopada), i na koncu gostuje u Makedoniji (17. studenoga) i Engleskoj (21. studenoga).

Skijanje

Janica i dalje vodeća

Uspješnim nastupom u Finskoj najbolja hrvatska i svjetska skijašica Janica Kostelić i dalje drži prvo mjesto u ukupnom poretku Svjetskog kupa (1720 bodova) ispred Šveđanke Parson (1466). Konačnu odluku donose natjecanja na do-

maćem terenu izravne konkurentice u Areu (Švedska), a vozit će se spust, slalom, veleslalom i Super G. Uz to Kostelićeva je, utrk u prije kraja, osigurala mali kristalni globus u slalomu.

Atletika

Srebro za Blanku

Najbolja hrvatska visašica zauzela je drugo mjesto na 11. svjetskom atletskom prvenstvu u dvorani održanom u Moskvi prošlog vikenda, preskočivši 200 centimetara. Zlatnu

medalju je osvojila Ruskinja Slesarenko s preskočenih 202 centimetra.

Tenis

Pobjede Ljubičića i Ančića

Najbolji hrvatski tenisači Ivan Ljubičić i Mario Ančić plasirali su se u treće kolo turnira Masters serije u Indian Wellsu (Pacific Life Open, 3.169.000 \$) pobjedama protiv Janika Tipsarevića (SiCG) 6-1, 6-4, odnosno Davida Sanguinettija (ITA) 6-3, -7-6.

HNL

22. kolo, 11. ožujka

Hajduk – Slaven B. 1:1

Pula – Dinamo 2:1

Osijek – Cibalia 1:1

Međimurje – Rijeka 2:4

Kamen I. – Inter 0:1

Zagreb – Varteks 0:1

Tablica: Dinamo 56, Rijeka 45, Osijek 34, Varteks 31, Hajduk 29, Kamen I. 29, Pula 28, Zagreb 27, Cibalia 26, Slaven B. 22, Inter 22, Međimurje 21

Završen je prvi dio prvenstva u 1. HNL

I prvak u Ligi za prvaka

Aktualni hrvatski šampion Hajduk doslovno je u posljednjem susretu izborio peto mjesto koje vodi u nastavak natjecanja za potencijalnu obranu titule

Piše: Dražen Prčić

Posljednji »redoviti« 22. kolom Prve hrvatske nogometne lige (HNL), odigranim prošle subote, dobivena je konačna tablica na osnovu koje su poznati klubovi koji će se natjecati u Ligi za prvaka (momčadi plasirane od 1-6. mjesta), te klubovi koji će opstanak u društvu najboljih tražiti u susretima Lige za ostanak (7-12. mjesto). U nastavku ligaškog natjecanja čeka još dodatnih 10 kola, po dvokružnom sustavu (svatko sa svakim po jednom doma i jednom na strani), kada ćemo saznati tko će biti novi prvak

Već letimičan pogled na tablicu, u startu, najveće šanse za titulu prvaka daje momčadi *Josipa Kužea*, koja doista igra najbolji i najefikasniji nogomet. Poslije neuspješne prošle sezone, završene u Ligi za ostanak, višestruki prvak Hrvatske je posložio novu momčad, doveo nova igračka pojačanja i trenera, i rezultat je impresivan. Dinamo je postigao najviše zgoditaka (61), najmanje primio (svega 11), zabilježio najviše pobjeda (18) i najmanje poraza (svega 2), što mu daje najveće šanse za završetak prvenstva na počasnom, prvom, mjestu.

lazak na europsku scenu. Teoretski još imaju priliku doći »modre iz Maksimira«, ali to bi već zalazilo u domenu znanstvene fantastike. Osijek se trenutačno nalazi na trećem mjestu ligaške karavane s 34 osvojena boda, ali s njim započinje bodovna »gustoća« između preostalih momčadi i idućih 10 kola nude dodatnih 30 bodova u opciji. Četvrti Varteks ima 31 bod, peti Hajduk i šesti Kamen Ingrad po 29, te slijedi neizvjesna ligaška utrka za plasman na treće mjesto.

LIGA ZA OSTANAK: Pula Staro Češko 28 bodova, gol razlika 29-26, Zagreb 27 (19-27), Cibalia 26 (24-35), Slaven Belupo 22 (29-38), Inter 22 (16-34), Međimurje 21 (26-43)

Ligaško natjecanje za ostanak u elitnom razredu HNL nastavlja preostalih šest momčadi koje će nastojati izbjeći posljednje i pretposljednje mjesto koje vodi put

Hrvatske (gotovo 100 posto zagrebački Dinamo), te koje će momčadi napustiti elitni razred.

LIGA ZA PRVAKA: Dinamo 56 bodova, gol razlika 61-11, Rijeka 45 (42-28), Osijek 34 (27-30), Varteks 31 (34-35), Hajduk 29 (28-21), Kamen Ingrad 29 (26-30).

Momčad Rijeke prvi je pratitelj, s promjenljivom igrom od spektakularne do osrednje, ali je ipak uspjela sakupiti daleko najviše bodove poslije neuhvatljivih Zagrepčana. S 14 pobjeda i 3 remija stigli su do velikih 45 bodova koji bi im trebali garantirati titulu vicešampiona i ponovni iz-

Prvak na mukama

Aktualni prvak Hajduk doslovno se provukao među šest prvoplasiranih momčadi nakon jedne od katastrofalnih sezona od svog postojanja. Više nego skromni učinak od 29 osvojenih bodova, zabilježenih nakon samo 7 pobjeda i 8 neodlučenih rezultata, uz 7 velikih poraza, do posljednjeg kola prijetio je Splitsanima da će nastavak prvenstva, poput Dinama prošle godine, igrati u Ligi za ostanak.

drugoligaških voda. Prema trenutnom plasmanu najveće šanse za očuvanje prvoligaškog statusa imaju momčadi Pule (28 bodova), Zagreba (27) i Cibalie (26), ali između njih i posljednje plasiranog Međimurja je relativno mala razlika od 7-5 bodova, što objektivno ne predstavlja veliku garanciju pred nastavak prvenstva. Kao i u Ligi za prvaka u opticaju je 30 bodova i do kraja može biti svašta, a tko će ostati članom elitnog razreda doznat ćemo nakon, službeno 32. kola tj. 10 kola nastavka prvenstva. Proljeće koje dolazi donijet će, nadamo se u svakom slučaju, dobrog i kvalitetnog ligaškog nogometa, koji bi trebao biti najbolji uvod u predstojeće Svjetsko nogometno prvenstvo u Njemačkoj.

Tomislav Ivković, pomoćni trener hrvatske nogometne reprezentacije

Momčad koja može svakog dobiti

Nastavak pripremnih susreta slijedi koncem svibnja i početkom lipnja

Razgovor vodio: Dražen Prčić

Nekadašnji vratar Dinama i jugoslavenske nogometne reprezentacije, potom dugo godina na голу portu galskog Sportinga *Tomislav Ivković*, danas se nalazi na mjestu pomoćnog trenera hrvatske nogometne reprezentacije i prvog asistenta izbornika *Zlatka Kranjčara*. O dojmovima velike pobjede nad Argentinom, kao i aktualnom trenutku reprezentativne vrste, razgovarali smo u kraćem razgovoru za naš tjednik.

► **Kako biste prokomentirali susret protiv Argentine i veliku pobjedu nad dvostrukim svjetskim prvacima?**

Svi koji su gledali ovaj susret mogli su primijetiti kako je to bila utakmica s dva posve različita poluvremena, gdje smo prvih tridesetak minuta igrali jako loše i nedisciplinirano. U tim trenucima pružili smo protivniku priliku da nam da i više od dva gola koje smo primili, a poslije smo, u drugom dijelu, kada smo se bolje posložili i organizirali, zaigrali onako kako umijemo i možemo. I pokazali da smo jedna dobra momčad koja može svakoga dobiti, ali i kada smo nedisciplinirani, da možemo i izgubiti od svakog.

Vojvodanski korijeni

Otac Tomislava Ivkovića rođen je u Novom Žedniku pokraj Subotice, u kojemu mu i danas živi jedan dio familije s očeve strane.

► **Mnoge je iznenadilo pojavljivanje Luke Modrića u početnoj postavi, iako je na toj poziciji bio najavljen Robert Kovač. Je li to bilo po onoj staroj »dok jednom ne omrkne, drugom ne svane«? Zbog čega je mlađi od braće Kovač izaostao?**

Robert Kovač je imao problema s malim prstom na nozi, tako da jednostavno nije mogao izdržati susret i bili smo primorani napraviti ovu zamjenu, u biti dvije, jer je *Tudor* bio prekomandiran na poziciju zadnjeg igrača. Glede samog Modrića mislim da je u potpunosti iskoristio ukazanu priliku, odigrao najbolje što je mogao.

► **U brojnim susretima za nama uvijek je obrana predstavljala »bolji i sigurni**

ji dio tima«, ali se stiče dojam kako je na ovoj utakmici zadnja linija bila slabiji dio momčadi.

Problem je bio u tome što je vezni red igrao slabije, ponajprije – *Babić*, *Srna* i *Niko Kovač*, koji se nisu dobro postavljali i zatvarali, otvarajući višak prostora argentinskim igračima, ponajviše *Messiju* koji nam je stvarao puno problema. U drugom dijelu, kada su i oni zaigrali bolje i čvršće, sve je funkcioniralo znatno bolje.

► **Što ova pobjeda protiv velike Argentine znači igračima reprezentacije?**

Pobjeda uvijek puno znači, a i greške se mnogo bolje ispravljaju kada pobijediš utakmicu. Ovako uz jedan normalan razgovor i analizu lakše se spoznaju slabiji momenti i nogometaši bolje spoznaju problematične momente u igri.

► **Prema striktnoj odredbi FIFE i prenatrpanom kalendaru mnogo je manje prilika za odigravanje prijateljskih susreta i mogućnosti uigravanja momčadi za iduće SP. Kako se, u takvim uvjetima, uopće mogu uigravati određene trenerske zamisli?**

Mi imamo sreću »u nesreći« da je naša momčad ipak standardizirana i da imamo 9-10 igrača koji su skupa prošli kroz kvalifikacije i skupa igraju već dvije godine, jedini problem je kako pripremiti i odmoriti igrače koji dolaze iz napornih prven-

stava u kojima nastupaju za svoje klubove. Prva zadaća će nam biti da najumornije osvježimo, kako bi što odmorniji dočekali Svjetsko prvenstvo.

► **Kako će teći redosljed sljedećih reprezentativnih provjera?**

Sljedeća kontrolna utakmica je 23. svibnja s Austrijom, onda 28. igramo s Rumunjskom, s Poljskom 2. lipnja i zadnju provjeru pred Mundijal imamo protiv Španjolske 7. lipnja u Genevi. Potom nam ostaje pet dana da se spremimo za prvi ogled na SP protiv Brazila (12. lipnja).

Penali s Maradonom

Današnji *Kranjčarov* asistent je vjerojatno jedini svjetski vratar koji je uspio obraniti dva jedanaesterca najboljem nogometašu svih vremena *Diegu Armandu Maradoni*.

► **Početkom sljedećeg mjeseca (7-9. travnja) Hrvatska se ponovno sastaje s Argentinom, ali ovog puta na teniskim terenima četvrtfinala Davis-cupa. Što je vaša prognoza glede tog ogleda s »gaučosima«?**
Može biti isti rezultat (3-2 za Hrvatsku op. a).

Protivljenje neravnopravnosti hrvatskog jezika

Priredio: Zdenko Samaržija

15. ožujka 1955. godine rođena je hrvatska pjevačica zabavnih pjesama *Jasna Zlokić*.

16. ožujka 1560. godine vojska kneza *Nikole Zrinskog* i kapetana *Ivana Lenkovića* potukla je Turke kod Žirovnice.

16. ožujka 1893. godine u Glini je rođen Zlatko Šulentić, slikar ugođaja, pejzažist i portretist.

jasna zlokić
putevima vjetra

16. ožujka 1928. godine rođen je *Slavko Mihalić*, hrvatski književnik.

16. ožujka 1936. godine umro u Zagrebu hrvatski kritičar i književni povjesničar *Josip Bognar*.

17. ožujka 1845. godine rođen je *Ferdo Quiquerez (Kikerec)*, hrvatski slikar.

17. ožujka 1875. godine umrla je u Karlovcu hrvatska preporoditeljica *Dragojla Jarnević*.

17. ožujka 1893. godine umro je *Ljudevit Vukotinović*, hrvatski prirodnjak i ilirac.

17. ožujka 1914. godine umro je književnik Antun Gustav Matoš.

17. ožujka 1967. godine potpisana je Deklaracija o nazivu i položaju hrvatskog književnog jezika. Dvadesetak najuglednijih hrvatskih znanstvenih institucija i društava ustaje protiv neravnopravnosti hrvatskog jezika u javnom životu i nasilnog unitariziranja.

18. ožujka 1837. godine umro je u Zagrebu nadbiskup *Aleksandar Alagović*, zaslužan za osnivanje nadbiskupskog siroćišta u Požegi (danas zgrada požeške biskupije).

18. ožujka 1850. godine osnovana je na temelju austrijskog zakona Trgovačko-obrtnička komora za Slavoniju sa sjedištem u Osijeku. Konstituiranje Osječke komore izvršeno je 6. listopada 1853. godine. Imala je nadležnost nad Virovitičkom i Požeškom županijom, te nad Vukovarskim kotarom u Srijemskoj županiji. Zgrada Trgovačko-obrtničke komore (današnja Ulica europske avenije) svečano je otvorena 28. listopada 1894. godine.

18. ožujka 1858. godine rođen je u Vinkovcima književnik *Josip Kozarac*.

18. ožujka 1879. godine rođen je u Vinkovcima *Joza Ivakić*.

19. ožujka 1818. godine u Grabrovnici kraj Đurđevca rođen je *Petar Preradović*, najplodniji i najomiljeniji pjesnik ilirskoga, preporodnog doba. Najpoznatiji su mu stihovi posvećeni hrvatskomu jeziku: »Ljub si, rode, jezik iznad svega, u njem živi, umiraj za njega! Po njemu si sve što je si.« Školjujući se i službujući izvan domovine, u jednom je životnom razdoblju Preradović gotovo zaboravio materinski jezik. Prve pjesme napisao je na njemačkom. Susret s *Ivanom Kukuljevićem Sakcinskim* u Milanu na Preradovića djeluje presudno – počinje pisati na hrvatskom, a rodoljubni ga je zanos toliko ponio da su mu jezik i domovina temeljno poetsko nadahnuće. Cjelokupnim opusom *Petar Preradović* je

zauzeo jedno od vodećih mjesta u hrvatskoj književnosti, a svakako je pjesnik koji najbolje izražava hrvatski duhovni pa i politički život, od 30-ih do 70-ih godina 19. stoljeća.

Petar Preradović umro je kao general 18. kolovoza 1872. godine u Austriji, bio je pokopan u Beču, ali su mu već 1879. posmrtni ostaci preneseni u mirogojske arkade u Zagrebu.

19. ožujka 1976. godine umro je *Ivo Tijardović*, hrvatski kompozitor i kazališni djelatnik.

19. ožujka 1979. godine rođen je u Banja Luci *Ivan Ljubičić*, hrvatski tenisač.

20. ožujka 1888. godine rođen je hrvatski skladatelj *Krsto Odak*.

20. ožujka 1850. godine rođen *Adolf Šiber*, jedan od osnivača požeškog dobrovoljnog vatrogasnog društva.

21. ožujka 1777. godine rođen je u Trmovcu general *Juraj Ručavina*. Izrekao je prvi govor u Saboru na hrvatskom jeziku, a kao general imao je važnu ulogu u vojsci bana *Josipa Jelačića* 1848. godine.

21. ožujka 1895. godine rođen je u Zagrebu hrvatski violinist *Zlatko Baloković*.

21. ožujka 1900. godine osnovano je Planinarsko društvo »Papak« u Požegi, a danas djeluje pod nazivom »Sokolovac«.

21. ožujka 1913. godine rođen je u Vukovdolu *Ivan Goran Kovačić*, veliki hrvatski književnik. Godine 1940. početkom ožujka nastupio je na Književnim večerima s nekolico hrvatskih književnika u Mariboru i tom se prigodom osobito sprijateljio s Vladimirom Nazorom. Dvije godine kasnije zajedno će otići u partizane središnji prethodno, brižno, svoje rukopise. Ne računajući njegovu prvu zbirku Poezije, što ju je objavio s još dvojicom mladih pjesnika godine 1932., *Ivan Goran Kovačić* nije doživio izlazak svojih kasnijih knjiga. Sve njegove knjige: *Ognji i rože*, *Sveti psovač*, *Eseji i ocjene*, prijevodi strane lirike i Izabrana djela izlaze poslije Drugog svjetskog rata. Vrhunac Goranova stvaranja i djela je poema *Jama*, nastala u ratnim danima. Klasična u kompoziciji, skladna u izrazu i bogata slikama, ta je poema umjetnički jedinstven prosvjed na sablasnu stvarnost zločina, no istodobno i himna slobodi i humanosti, koja nadmašuje sve što je u nas na sličnu temu lirski napisano. U biti *Jama* opisuje odnos žrtve i zločinca, a žrtvom je sam pjesnik koji u svoje ime kazuje jezovitu stvarnost tisuća žrtava. U njoj nema nijedne neskladne riječi, nijedne izravne parole ili verbalne osude. Uzvišenim i ljudskim riječima izražava sve.

U selu Bunovu na desnoj obali Drine zločinački četnički revolver ispalio je 13. srpnja 1943. metak u velikog hrvatskog književnika *Ivana Gorana Kovačića*.

Prestao je živjeti čovjek koji je u klanju, četničkom i ustaškom, i zločinu uopće, vrisnuo najznačajniji prosvjed, najdublju osudu mraka koju pamti europska literatura.

21. ožujka 1963. godine umro je u Opatiji književnik *Josip Pavličić*, rođen u Požegi 1895. godine.

21. ožujka 1990. godine objavljena je odluka o raspisivanju demokratskih izbora u Hrvatskoj.

[illegible]

RJEŠENJA:

MOLOTOV, ITALIJA, CENTRAL, HRGA, ČE, AO, RMAN, E, BIONT, LAR, ZOI, STEPA, N, COLOMBO, HL, ZBOROVOĐE, E, U, KLIKOVAC, KAR, MERAK, SLATKOST, ANIT, ISA, IONEL, CIVILNI SEKTOR, H, OTON, TRA, MIR, EOLIT, RIO, LIJA, REOSTAT, SKIJAŠ, SVE O EVI, OKA, A

PETAK 17. 3. 2006.

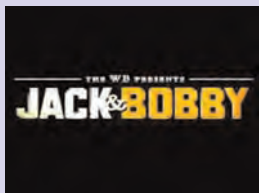
HRT 1

06.45 TV raspored
 06.50 TV kalendar
 07.00 Dobro jutro, Hrvatska
 09.10 Svijet slavnih, serija
 09.55 TV raspored
 10.00 Vijesti
 10.10 Životinjska sudbina, dokumentarna serija
 11.00 Vijesti iz kulture
 11.05 Vrijeme danas
 11.10 Među nama, znanstveno obrazovni program
 12.00 Dnevnik
 12.16 TV kalendar
 12.30 Ljubav nema cijene, serija
 13.20 Oprah Show
 14.05 Vijesti
 14.13 Vrijeme danas
 14.15 Sestre, serija
 15.05 Super Roboot Monkey Team, crtana serija
 15.30 Nora Fora, igra za djecu
 16.00 Posljednja čobanska priča, dokumentarna emisija
 16.35 Život je lijep
 17.35 Vijesti
 17.50 Najslabija karika, kviz
 18.35 Ljubav u zaleđu, serija
 19.30 Dnevnik
 20.10 The Hot Chick, američki film
 22.00 Kontraplan
 22.45 Vijesti iz kulture
 22.55 Umorstva u Midsomeru 8., serija
 00.30 Vijesti dana
 00.45 U Kini jedu pse, danski film
 02.20 I tvoju mamu također, meksičko američki film
 04.05 Spretni na sve, američki film
 05.50 Jack i Bobby, serija
 06.35 Ljubav nema cijene, serija

HRT 2

06.45 TEST
 07.00 VIP DJ
 07.30 TV raspored
 07.35 Teletubbies, lutkarska serija
 08.00 Riblje redarstvo, crtana serija
 08.25 ŽUTOKLJUNAC
 09.20 Učilica
 09.30 NULTI SAT:
 09.40 Deset minuta
 10.00 Kokice
 10.30 Zasjedanje Hrvatskog sabora, prijenos
 13.30 NULTI SAT

14.30 Vijesti za gluhe
 14.40 Život piše priče: Saslušanje Michaela Crowea, američko kanadski film
 16.10 Vijesti na drugom
 16.20 Vrijeme sutra
 16.25 Svijet slavnih, serija
 17.10 Jack i Bobby, serija

18.00 Hrvatska danas
 18.50 Silvestrovi i Čičijeve tajne, crtana serija
 19.15 Pod kaznom do smrti 4., humoristična serija
 19.35 VIP DJ
 20.10 Bitange i princeze II., serija
 20.45 Jesam te! 3., humoristična serija
 21.15 Večernja škola
 21.50 Vijesti na drugom
 22.05 Zlikavci, hrvatska humoristična serija
 22.15 Country, irski film
 23.45 Robbie Williams: Uživo u Knebworthu
 00.45 Pregled programa za subotu

07.00 Superklinke, crtana serija
 07.25 Šaljivi kućni video
 07.55 Nasljednica, serija
 08.45 TV prodaja
 08.55 Aare: Skijanje sl ž, 1. vožnja, prijenos
 09.55 Aare: Skijanje vsl m, 1. vožnja, prijenos
 10.50 VIP DJ, glazbena emisija
 11.25 Aare: Skijanje, slalom (ž), 2. vožnja, prijenos
 12.25 Aare: Skijanje, veleslalom (m), 2. vožnja, prijenos
 13.20 Bumerang, serija
 14.20 Ona ili on, kviz
 15.20 Svi vole Raymonda, serija
 16.00 Seinfeld, serija
 16.30 Nasljednica, serija
 17.20 Vijesti Nove TV
 17.30 Ljubav na kocki, serija
 18.25 Ona ili on, kviz
 19.00 Dnevnik Nove TV
 19.20 Sport Nove TV
 19.25 Vrijeme Nove TV
 19.30 Nova navečer, informativni magazin
 20.00 Istraga, kriminalistički magazin
 21.00 Posljednji izdisaj, igrani film

22.40 Seinfeld, serija
 23.10 Canterburyjske priče, serija
 00.00 National Geographic report: Pingvini – Vladari leda

00.05 Volim te, igrani film
 01.30 Kraj programa

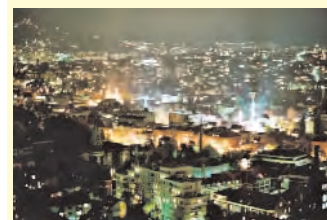

06.40 Ljubav bez predaje, telenovela (R)
 07.25 Transformers Cybertron, crtana serija
 07.45 Beyblade, crtana serija
 08.10 Anastasia, sapunica
 09.00 Simpsoni, humoristična animirana serija (R)
 09.25 Pod istim krovom, humoristična serija (R)
 09.50 Roseanne, humoristična serija (R)
 10.15 Bračne vode, humoristična serija (R)
 10.40 Dadilja, humoristična serija (R)
 11.05 Sanja, talk show (R)
 12.05 Eksploziv, magazin (R)
 12.35 Zabranjena ljubav, sapunica (R)
 13.00 Ljubav jednog oca, telenovela
 14.05 Ljubav bez predaje, telenovela
 14.50 Carabinieri – žena na zadatku, dramska serija
 15.45 Simpsoni, humoristična animirana serija
 16.10 Pod istim krovom, humoristična serija
 16.35 Roseanne, humoristična serija
 17.00 Bračne vode, humoristična serija
 17.25 Dadilja, humoristična serija
 17.55 Sanja, talk show
 18.45 Vijesti, informativna emisija
 19.10 Eksploziv, magazin
 19.40 Zabranjena ljubav, sapunica
 20.10 Putnik 57, igrani film, akcijski triler
 21.30 Univerzalni vojnik: povratak na bojišnicu, igrani film, akcijski
 22.55 Vijesti, informativna emisija
 23.05 Klopka za inspektora Callahana, igrani film
 01.10 Fan, igrani film, triler (R)

SUBOTA

HRT 1

07.25 TV raspored
 07.30 TV kalendar
 07.40 Teletubbies, lutkarska serija
 08.05 Vijesti
 08.10 ŽUTOKLJUNAC
 09.05 Parlaonica
 10.00 Vijesti
 10.10 Briljanteen
 10.55 Vijesti iz kulture
 11.00 National Geographic: Gledati kroz objektiv
 12.00 Dnevnik
 12.30 Ljubav nema cijene, serija
 13.15 Prizma, multinacionalni magazin
 14.00 Vijesti
 14.10 TV raspored
 14.15 Spas 911
 15.00 Orgazmički organsko, dokumentarna serija
 15.25 Dvoboj vrtlara 2.
 15.55 Oprah Show
 16.40 Vijesti
 16.50 Hitna služba 11., serija
 17.40 Vremenski stroj: Svijet kako ga oblikuje vrijeme
 18.35 TV Bingo Show
 19.15 LOTO 7/39
 19.30 Dnevnik
 20.05 Studio 10
 21.30 Baš kao Beckham, britanski film
 23.25 Vijesti dana
 23.35 Vijesti iz kulture
 23.45 Dobro došli u Sarajevo, britansko američki film

01.25 Razgovaraj s njom, španjolski film
 03.15 Čovjek bez prošlosti, finski njemačko francuski film
 04.50 Hitna služba 11., serija
 05.35 Alias 3., serija
 06.20 Slobodna zona, kratki dokumentarni film
 06.30 Ljubav nema cijene, serija

HRT 2

06.35 TEST
 06.50 TV raspored

18. 3. 2006.

- 06.55 Kuala Lumpur:
Kvalifikacijski trening F1
za Veliku nagradu Malezije,
prijenos
- 08.05 Ljubav u zaleđu, serija
- 09.35 Kinoteka: Shadow of a
Doubt, američki film
- 11.35 TV raspored
- 11.40 Kućni ljubimci
- 12.10 Duhovni izazovi
međureligijski magazin
- 12.25 Glas domovine
- 12.55 Pravi komad, američki film
- 14.40 Automagazin
- 15.15 Umorstva u Midsomeru 8.,
serija
- 16.45 Filmska klasika:
Neprikladni, američki film
- 18.45 O. C., serija
- 19.30 Simpsoni 15.,
humoristična serija
- 20.00 Hrvatska nogometna
liga emisija
- 20.10 HNL prijenos utakmice
- 22.05 Hrvatska nogometna
liga emisija
- 22.40 Alias 3., serija
- 23.25 Cirkus 2., serija
- 00.10 Sport danas
- 00.20 Pregled programa
za nedjelju

- 07.05 Power Rangers,
crtana serija
- 07.55 Ninja kornjače, crtana serija
- 08.45 TV prodaja
- 08.55 Aare: Skijanje – slalom (m),
1. vožnja, prijenos
- 09.55 Aare: skijanje –
veleslalom (ž),
1. vožnja, prijenos
- 10.50 Automotiv, auto moto
magazin
- 11.25 Aare: Skijanje – slalom (m),
2. vožnja, prijenos
- 12.25 Aare: skijanje –
veleslalom (ž),
2. vožnja, prijenos
- 13.15 Tri mušketira, igrani film
- 15.05 D. O. A., igrani film
- 16.45 Vijesti Nove TV
- 16.55 Bumerang, serija
- 17.50 Istraga,
kriminalistički magazin
- 18.55 Hypo Ski report
- 19.00 Dnevnik Nove TV
- 19.20 Sport Nove Tv
- 19.25 Vrijeme Nove Tv
- 19.30 Nova navečer,
informativni magazin
- 20.00 Zuhra show,
zabavna emisija
- 21.00 VEČER S MOJOM
ZVIJEZDOM –
igrani film po izboru
gledatelja
- A) Presuda, igrani film
- B) Efekt vampira,
igrani film
- C) Osveta blizanaca,
igrani film

- 22.50 K 2, igrani film
- 00.35 VIP DJ, glazbena emisija
- 01.10 Taksist, serija
- 02.00 Viola ljubi sve, igrani film
- 03.30 Kraj programa

- 07.00 Exploziv, magazin (R)
- 07.25 Ed, Edd i Eddy,
crtana serija
- 07.45 Dexterov laboratorij,
crtana serija
- 08.10 Johnny Bravo, crtana serija
- 08.30 Medvjedići dobra srca,
crtana serija
- 08.55 Lud za tobom,
humoristična serija
- 09.15 Na zadatku,
humoristična serija
- 09.40 Zabranjena ljubav,
sapunica (5 epizoda) (R)
- 11.50 Pozdrav iz Wonderfallsa,
humoristična serija
- 12.35 Dodir s neba, fantastična/
dramska serija
- 13.20 Everwood, dramska serija
- 14.05 Zločin stoljeća,
igrani film, drama
- 16.00 Unutarnji neprijatelj,
igrani film, triler
- 17.20 Zvijezde Extra– tajne
ljepote holivudskih zvijezda,
zabavna emisija
- 18.15 Auto moto tv, magazin
- 18.45 Vijesti, informativna emisija
- 19.10 Žuta minuta,
zabavna emisija
- 20.10 Cura na zadatku,
igrani film, komedija
- 21.55 Ubojica pod kontrolom,
igrani film, triler
- 23.35 Playboy: Sedmo osjetilo,
igrani film, erotski
- 01.15 Univerzalni vojnici:
povratak na bojišnicu,
igrani film, akcijski (R)
- 02.35 Klopka za inspektora
Callahana, igrani film,
kriminalistički (R)

NEDJELJA 19. 3. 2006.

- 07.15 TV raspored
- 07.20 TV kalendar
- 07.30 Vijesti
- 07.35 Mali pljačkaši, dansko
švedskonorveški
film za djecu
- 09.00 Aladdin, crtana serija
- 09.20 Timon i Pumbaa,
crtana serija
- 09.45 Vijesti
- 09.53 Vrijeme danas
- 09.55 Vijesti iz kulture
- 10.05 Hercule Poirot: Zlo pod
Suncem, britanski TV film
- 11.45 TV kalendar
- 12.00 Dnevnik
- 12.15 TV raspored
- 12.25 Plodovi zemlje
- 13.20 Split: More
- 14.00 Nedjeljom u dva
- 15.05 Vijesti
- 15.20 Životinjske zimske igre,
dokumentarni film
- 16.20 Lov na antikvitete
- 16.55 Nedjeljom popodne
- 19.15 LOTO 6/45
- 19.30 Dnevnik
- 20.10 Tko želi biti milijunaš?,
kviz
- 21.10 Odmori se, zaslužio si
dramska serija
- 21.50 Shpitzza
- 22.40 Vijesti dana
- 22.50 Vijesti iz kulture
- 23.00 Zakon i red:
Odjel za žrtve 6., serija
- 23.50 Tao of Steve, američki film
- 01.15 Nedjeljom u dva
- 02.15 Zakon i red:
Odjel za žrtve 6., serija
- 03.00 Životinjske zimske igre,
dokumentarni film
- 03.55 Slobodna zona, kratki
dokumentarni film
- 04.10 Plodovi zemlje
- 05.00 Split: More
- 05.30 Shpitzza
- 06.15 Lov na antikvitete

- 07.30 TEST
- 07.45 TV raspored
- 07.50 Kuala Lumpur: F1 za
Veliku nagradu Malezije, pr.
- 10.00 TV raspored
- 10.05 Ljubav u zaleđu, serija
- 10.50 Biblija

- 11.00 Zagreb: Misa, prijenos
- 12.00 TV raspored
- 12.05 Ljubav u zaleđu, serija
- 13.35 Mir i dobro
- 14.05 Opera Box
- 14.35 Studio F1
- 14.45 Kuala Lumpur: F1 za
Veliku nagradu Malezije, sn.
- 15.20 Studio F1
- 15.35 O mačkama i psima,
američki film
- 17.00 Škrinja: Kumica
- 17.55 Košarkaški Kup Hrvatske
finale (Ž), prijenos
- 19.40 Magazin nogometne
Lige prvaka
- 20.10 Najgol
- 20.25 Talijanska nogometna liga,
1. poluvrijeme
- 21.15 Sport danas
- 21.30 Talijanska nogometna liga,
2. poluvrijeme
- 22.25 Evergreen ciklus klasičnog
vesterna: Dvoboj na
Missouriju, američki film
- 00.30 Pregled programa
za ponedjeljak

- 07.20 Power Rangers,
crtana serija
- 08.10 Školska liga
- 08.40 Ninja kornjače, crtana serija
- 09.30 TV prodaja
- 09.40 National Geographic report:
Pingvini – vladari leda
- 09.45 Dječak zvan opasnost,
igrani film
- 11.10 Shaka Zulu, 1. dio,
mini serija
- 13.15 K 2, igrani film
- 15.05 Večer s mojom zvijezdom,
igrani film po izboru
gledatelja
- 16.55 Vijesti Nove TV
- 17.05 Zuhra show,
zabavna emisija
- 18.00 Red carpet, zabavna emisija
- 19.00 Dnevnik Nove TV
- 19.25 Sport Nove Tv
- 19.30 Vrijeme Nove TV
- 19.35 Nova navečer,
informativni magazin
- 20.00 Varljiva srca, 2. dio,
mini serija
- 21.30 Željna slave, igrani film
- 23.05 Zona smrti, serija
- 00.00 Red Carpet,
zabavna emisija
- 00.50 VIP DJ, glazbena emisija
- 01.20 Automotiv, auto
moto magazin

NEDJELJA

01.45 Kraj programa

07.05 Zvijezde Extra– tajne
ljepote holivudskih zvijezda,
zabavna emisija (R)
07.55 Krava i Pilić, crtana serija
08.20 Jagodica Bobica,
crtana serija
08.40 Dexterov laboratorij,
crtana serija
09.05 Johnny Bravo, crtana serija
09.30 Lud za tobom,
humoristična serija (R)
09.55 Na zadatku,
humoristična serija (R)
10.20 Mijenjam ženu,
dokumentarna serija (R)
11.30 Mjenjačnica,
zabavna emisija (R)
12.30 Dvornikovi,
humoristična serija (R)
13.25 Školske tajne,
dramska serija
14.10 Srce stranca,
igrani film, drama
15.40 Cura na zadatku,
igrani film, komedija (R)
17.25 Salto, zabavna emisija
18.10 Ekkluziv, magazin
18.45 Vijesti, informativna emisija
19.10 Neobični ljudi: Kamo nas
vodi kloniranje?,
dokumentarna serija
20.10 Savršeni svijet,
igrani film, drama
20.10 Još malo pa svršeno, igrani
film, romantična komedija
(drugi izbor)
22.30 FBI: Istraga, dokumentarno-
kriminalistička serija
21.45 FBI: Istraga, dokumentarno-
kriminalistička serija
(drugi izbor)
23.20 Novi forenzičari,
dokumentarno-
kriminalistička serija
22.40 Novi forenzičari,
dokumentarno-
kriminalistička serija
(drugi izbor)
00.20 Autopsija, dokumentarno-
kriminalistička serija
23.40 Autopsija, dokumentarno-
kriminalistička serija
(drugi izbor)
00.50 Playboy: Sedmo osjetilo,
igrani film, erotski (R)
00.10 Playboy: Sedmo osjetilo,
igrani film, erotski (R)
(drugi izbor)

PONEDJELJAK 20. 3. 2006.

06.45 TV raspored
06.50 TV kalendar
07.00 Dobro jutro, Hrvatska
09.10 Svijet slavnih, serija
09.55 TV raspored
10.00 Vijesti
10.10 Životinjska sudbina,
dokumentarna serija
11.00 Vijesti iz kulture
11.05 Vrijeme danas
11.10 Riječ i život,
religijski program
12.00 Dnevnik
12.30 Ljubav nema cijene, serija
13.20 Maja: Očevi, talkshow
14.00 Vijesti
14.13 Vrijeme danas
14.15 Sestre, serija
15.05 Superrobotov majmunski
tim, crtana serija
15.30 Nora Fora, igra za djecu
16.00 Hrvatska kulturna baština:
Karlovac
16.35 Život u živo
17.35 Vijesti
17.50 Najslabija karika, kviz
18.35 Ljubav u zaleđu, serija
19.30 Dnevnik
20.05 Latinica: Stres, 1. dio
21.10 Latinica: Stres, 2. dio
21.45 Na posebnom zadatku
22.15 Vijesti iz kulture
22.30 Otvoreno
23.25 Na rubu znanosti:
Paleokontakti
00.30 Vijesti dana
00.45 Dobro ugođena večer:
Simfonijski orkestar HRTa
02.10 Jack i Bobby, serija
02.55 Krevet od ruža,
američki film
04.20 Latinica: Stres
05.55 Ljubav nema cijene, serija

06.45 TEST
07.00 VIP DJ
07.30 TV raspored
07.35 Teletubbies, lutkarska serija
08.00 Riblje redarstvo,
crtana serija
08.25 ŽUTOKLJUNAC
09.20 Učilica
09.30 NULTI SAT:
09.40 Na glasu
10.00 Kratki spoj

10.30 Superrobotov majmunski
tim, crtana serija
10.55 Briljanteen
11.40 Život pred nama,
serija za mlade
12.30 Čuda znanosti
13.00 NULTI SAT
14.00 TV raspored
14.05 Slobodna zona, kratki
dokumentarni film
14.20 Vijesti za gluhe
14.30 Hercule Poirot: Zlo pod
suncem, britanski TV film
16.10 Vijesti na drugom
16.20 Vrijeme sutra
16.25 Svijet slavnih, serija
17.10 Jack i Bobby, serija
18.00 Hrvatska danas
18.50 Riblje redarstvo,
crtana serija
19.15 Pod kaznom do smrti 4.,
humoristična serija
19.35 VIP DJ
20.10 Uzmi ili ostavi, TV igra
20.50 Krevet od ruža,
američki film
22.20 Vijesti na drugom
22.35 Petica
23.25 Na tajnim zadacima, serija
00.10 Filmovi Erica Rohmera:
Paulinena plaži,
francuski film
01.40 Pregled programa za utorak

06.45 Superklinke, crtani film
07.10 Šaljivi kućni video
07.40 Nasljednica, serija
08.40 Ljubav na kocki, serija
09.30 TV prodaja
09.40 Putovi ljubavi, serija
10.40 Izlog strasti, serija
11.10 VIP DJ, glazbena emisija
11.45 Zakon u New Yorku, serija
12.45 Opet iznova, serija
13.45 Ona ili on, kviz
14.15 Red Carpet,
zabavna emisija
15.15 Svi vole Raymonda, serija
15.50 Seinfeld, serija
16.25 Nasljednica, serija
17.20 Vijesti Nove TV
17.30 Ljubav na kocki, serija
18.25 Ona ili on, kviz
19.00 Dnevnik Nove TV
19.20 Sport Nove TV
19.25 Vrijeme Nove Tv
19.30 Nova navečer,
informativni magazin
20.00 Balkan Inc., serija

21.00 Prvi u tjednu:
Domino efekt, igrani film
23.00 Will i Grace, serija
23.30 Seinfeld,
00.00 Mreža laži, igrani film
01.30 Kraj programa

06.40 Ljubav bez predaje,
telenovela (R)
07.25 Transformers Cybertron,
crtana serija
07.45 Beyblade, crtana serija
08.10 Anastasia, sapunica
09.00 Simpsoni, humoristična
animirana serija (R)
09.25 Pod istim krovom,
humoristična serija (R)
09.50 Roseanne,
humoristična serija (R)
10.15 Bračne vode,
humoristična serija (R)
10.40 Dadilja,
humoristična serija (R)
11.05 Sanja, talk show (R)
12.05 Ekkluziv, magazin (R)
12.35 Zabranjena ljubav,
sapunica (R)
13.00 Ljubav jednog oca,
telenovela
14.05 Ljubav bez predaje,
telenovela
14.50 Carabinieri – žena na
zadatku, dramska serija
15.45 Simpsoni, humoristična
animirana serija
16.10 Pod istim krovom,
humoristična serija
16.35 Roseanne,
humoristična serija
17.00 Bračne vode,
humoristična serija
17.25 Dadilja, humoristična serija
17.55 Sanja, talk show
18.45 Vijesti, informativna emisija
19.10 Exploziv, magazin
19.40 Zabranjena ljubav, sapunica
20.10 Blade 2, igrani film,
akcijsko-fantastični horor
22.00 Najbolji od najboljih: Bez
upozorenja, igrani film,
akcijski
23.30 Vijesti, informativna emisija
23.45 Savršeni svijet,
igrani film, drama (R)
23.45 Još malo pa svršeno, igrani
film, romantična komedija
(drugi izbor) (R)
01.20 FBI: Istraga,
dokumentarno-
kriminalistička serija
(drugi izbor) (R)

UTORAK 21. 3. 2006.

HRT 1

06.45 TV raspored
 06.50 TV kalendar
 07.00 Dobro jutro, Hrvatska
 09.10 Svijet slavnih, serija
 10.00 Vijesti
 10.10 Životinjska sudbina, dokumentarna serija
 11.00 Vijesti iz kulture
 11.05 Vrijeme danas
 11.07 TV raspored
 11.10 Normalan život, emisija za osobe s invaliditetom
 12.00 Dnevnik
 12.30 Ljubav nema cijene, serija
 13.20 Maja: Proljetno buđenje, talkshow
 14.00 Vijesti
 14.13 Vrijeme danas
 14.15 Sestre, serija
 15.05 Superrobotov majmunski tim, crtana serija
 15.30 Nora Fora, igra za djecu
 16.00 Euromagazin
 16.35 Život u živo
 17.35 Vijesti
 17.50 Najslabija karika, kviz
 18.35 Ljubav u zaleđu, serija
 19.30 Dnevnik
 20.10 Globalno sijelo
 20.45 Ništa osobno
 21.30 Stani, pa gledaj: I bit ću velik
 22.05 Vijesti iz kulture
 22.20 Otvoreno
 23.15 Drugi format
 00.10 Vijesti dana
 00.25 Ponoćna antologija: Zlatna vremena, španjolski film
 02.10 Stažist 3., humoristična serija
 02.30 Jack i Bobby, serija
 03.15 Sestre, serija
 04.00 Na tajnim zadacima, serija
 04.45 Bez traga 3., serija
 05.30 Globalno sijelo
 06.00 Ljubav nema cijene, serija

HRT 2

06.45 TEST
 07.00 VIP DJ
 07.30 TV raspored
 07.35 Teletubbies, lutkarska serija
 08.00 Riblje redarstvo, crtana serija
 08.25 ŽUTOKLJUNAC

09.20 Učilica
 09.30 NULTI SAT:
 09.40 Navrh jezika
 10.00 Kane i Allu, finski dokumentarni film
 10.30 Superrobotov majmunski tim, crtana serija
 10.55 Parlaonica
 11.50 Život pred nama, serija za mlade
 12.35 Slavni parovi: Otto Preminger i Kim Novak
 13.00 Direkt
 13.30 NULTI SAT
 14.30 Vijesti za gluhe
 14.40 Život piše priče: Opasni dokaz: Priča o Lory Jackson, američki film
 16.10 Vijesti na drugom
 16.20 Vrijeme sutra
 16.25 Svijet slavnih, serija
 17.10 Jack i Bobby, serija
 18.00 Hrvatska danas
 18.50 Silvestrove i Čičijeve tajne, crtana serija
 19.15 Pod kaznom do smrti 4., humoristična serija
 19.35 VIP DJ
 20.10 Uzmi ili ostavi, TV igra
 20.45 Izgubljeni u prijevodu, američki film
 22.40 Vijesti na drugom
 22.55 Bez traga 3., serija
 23.40 Stažist 3., humoristična serija
 00.00 Na tajnim zadacima, serija
 00.45 Pregled programa za srijedu

nova

06.45 Superklinke, crtana serija
 07.10 Šaljivi kućni video
 07.40 Nasljednica, serija
 08.30 TV prodaja
 08.40 Ljubav na kocki, serija
 09.40 Putovi ljubavi, serija
 10.40 Izlog strasti, serija
 11.10 VIP DJ, glazbena emisija
 11.45 Zakon u New Yorku, serija
 12.45 Opet iznova, serija
 13.35 TV prodaja
 13.45 Ona ili on, kviz
 14.15 Zona smrti, serija
 15.15 Svi vole Raymonda, serija
 15.50 Seinfeld, serija
 16.25 Nasljednica, serija
 17.20 Vijesti Nove TV
 17.30 Ljubav na kocki, serija
 18.25 Ona ili on, kviz
 19.00 Dnevnik Nove TV
 19.20 Sport Nove TV

19.25 Vrijeme Nove TV
 19.30 Nova navečer, informativni magazin
 20.00 Naša mala klinika, serija
 21.00 Špijuniraj muški, igrani film
 22.30 Seinfeld, serija
 23.00 JAG, serija
 23.50 Kraljev čuvar, igrani film
 01.20 Kraj programa

RTL

06.40 Ljubav bez predaje, telenovela (R)
 07.25 Transformers Cybertron, crtana serija
 07.45 Beyblade, crtana serija
 08.10 Anastasia, sapunica
 09.00 Simpsoni, humoristična animirana serija (R)
 09.25 Pod istim krovom, humoristična serija (R)
 09.50 Roseanne, humoristična serija (R)
 10.15 Bračne vode, humoristična serija (R)
 10.40 Dadilja, humoristična serija (R)
 11.05 Sanja, talk show (R)
 12.05 Exploziv, magazin (R)
 12.35 Zabranjena ljubav, sapunica (R)
 13.00 Ljubav jednog oca, telenovela
 14.05 Ljubav bez predaje, telenovela
 14.50 Carabinieri – žena na zadatku, dramska serija
 15.45 Simpsoni, humoristična animirana serija
 16.10 Pod istim krovom, humoristična serija
 16.35 Roseanne, humoristična serija
 17.00 Bračne vode, humoristična serija
 17.25 Dadilja, humoristična serija
 17.55 Sanja, talk show
 18.45 Vijesti, informativna emisija
 19.10 Exploziv, magazin
 19.40 Zabranjena ljubav, sapunica
 20.10 Mjenjačnica, zabavna emisija
 21.10 Dvornikovi, humoristična serija
 22.05 Ljubav je slijepa, igrani film, komedija
 00.00 Vijesti, informativna emisija
 00.15 Blade 2, igrani film, akcijsko-fantastični horor (R)

SRIJEDA

HRT 1

06.45 TV raspored
 06.50 TV kalendar
 07.00 Dobro jutro, Hrvatska
 09.10 Svijet slavnih, serija
 09.55 TV raspored
 10.00 Vijesti
 10.10 Tragači za nepoznatim životinjama, dokumentarni film
 11.00 Vijesti iz kulture
 11.05 Vrijeme danas
 11.10 Treća dob, emisija za umirovljenike
 12.00 Dnevnik
 12.16 TV kalendar
 12.30 Ljubav nema cijene, serija
 13.20 Maja: Voda izvor života, talkshow
 14.00 Vijesti
 14.10 TV raspored
 14.13 Vrijeme danas
 14.15 Sestre, serija
 15.05 Superrobotov majmunski tim, crtana serija
 15.30 Nora Fora, igra za djecu
 16.00 Znanstvena petica
 16.35 Život u živo
 17.30 Vijesti
 17.45 Najslabija karika, kviz
 18.30 Ljubav u zaleđu, serija
 19.15 LOTO 7/39
 19.30 Dnevnik
 20.10 Piramida, zabavni program
 21.20 Luda kuća, serija
 22.00 Poslovni klub
 22.40 Otvoreno
 23.30 Vijesti iz kulture
 23.40 Arapskoandaluzijska arhitektura, dokumentarni film
 00.55 Vijesti dana
 01.10 Moderni gladijatori, američki film
 02.40 Jack i Bobby, serija
 03.25 Sestre, serija
 04.10 Ekipa za očevid 5., serija
 04.55 Pod kaznom do smrti 4., humoristična serija
 05.15 Slobodna zona, kratki dokumentarni film
 05.30 Poslovni klub
 06.00 Ljubav nema cijene, serija

HRT 2

06.45 TEST
 07.00 VIP DJ
 07.30 TV raspored
 07.35 Teletubbies, lutkarska serija

SRIJEDA 22. 3. 2006.

08.00 Silvestrovo i Čičijeve tajne, crtana serija
 08.25 ŽUTOKLJUNAC
 09.20 Učilica
 09.30 NULTI SAT:
 09.40 Športerica
 10.00 Kako nastaje
 10.30 Zasjedanje Hrvatskog sabora, prijenos
 13.30 NULTI SAT
 14.30 Vijesti za gluhe
 14.40 Život piše priče: Po svaku cijenu, američki film
 16.10 Vijesti na drugom
 16.20 Vrijeme sutra
 16.25 Svijet slavnih, serija
 17.10 Jack i Bobby, serija
 18.00 Hrvatska danas
 18.50 Silvestrovo i Čičijeve tajne, crtana serija
 19.15 Pod kaznom do smrti 4., humoristična serija
 19.35 VIP DJ
 20.10 Život s Picassom, američki film
 22.15 Vijesti na drugom
 22.30 Ekipa za očevid 5., serija
 23.15 Na tajnim zadacima, serija
 00.00 Film
 01.30 Pregled programa za četvrtak

06.45 Superklinke, crtana serija
 07.10 Šaljivi kućni video
 07.40 Nasljednica, serija
 08.30 TV prodaja
 08.40 Ljubav na kocki, serija
 09.40 Putovi ljubavi, serija
 10.30 TV prodaja
 10.40 Izlog strasti, serija
 11.10 VIP DJ, glazbena emisija
 11.45 Zakon u New Yorku, serija
 12.45 Opet iznova, serija
 13.40 Ona ili on, kviz
 14.15 Naša mala klinika, serija
 15.15 Svi vole Raymonda, serija
 15.50 Seinfeld, serija
 16.25 Nasljednica, serija
 17.20 Vijesti Nove TV
 17.30 Ljubav na kocki, serija
 18.25 Ona ili on, kviz
 19.00 Dnevnik Nove TV
 19.20 Sport Nove TV
 19.25 Vrijeme Nove TV
 19.30 Nova navečer, informativni magazin
 20.00 Jack Reed: Uljez među nama, igrani film
 21.40 U sridu, društveno politički magazin

22.40 Seinfeld, serija 8. ep.
 23.10 National Geographic report: Pingvini – vladari leda
 23.15 JAG, serija
 00.05 Muhammad Ali: Kralj svijeta, igrani film
 01.40 Kraj programa

06.40 Ljubav bez predaje, telenovela (R)
 07.25 Transformers Cybertron, crtana serija
 07.45 Beyblade, crtana serija
 08.10 Anastasia, sapunica
 09.00 Simpsoni, humoristična animirana serija (R)
 09.25 Pod istim krovom, humoristična serija (R)
 09.50 Roseanne, humoristična serija (R)
 10.15 Bračne vode, humoristična serija (R)
 10.40 Dadilja, humoristična serija (R)
 11.05 Sanja, talk show (R)
 12.05 Eksploziv, magazin (R)
 12.35 Zabranjena ljubav, sapunica (R)
 13.00 Ljubav jednog oca, telenovela
 14.05 Ljubav bez predaje, telenovela
 14.50 Carabinieri – žena na zadatku, dramska serija
 15.45 Simpsoni, humoristična animirana serija
 16.10 Pod istim krovom, humoristična serija
 16.35 Roseanne, humoristična serija
 17.00 Bračne vode, humoristična serija
 17.25 Dadilja, humoristična serija
 17.55 Sanja, talk show
 18.45 Vijesti, informativna emisija
 19.10 Eksploziv, magazin
 19.40 Zabranjena ljubav, sapunica
 20.10 CSI: NY, kriminalistička serija
 21.00 Nestali, kriminalistička serija
 21.50 Vatrene dečki, dramska serija
 22.40 Cobra 11, kriminalistička serija
 23.35 Vijesti, informativna emisija
 23.50 Ljubav je slijepa, igrani film, komedija (R)
 01.40 Auto moto tv, magazin (R)

ČETVRTAK

06.45 TV raspored
 06.50 TV kalendar
 07.00 Dobro jutro, Hrvatska
 09.10 Svijet slavnih, serija
 09.55 TV raspored
 10.00 Vijesti
 10.10 Kraj božanskog slona, dokumentarni film
 11.00 Vijesti iz kulture
 11.05 Vrijeme danas
 11.10 Heureka, znanstveno obrazovni program
 12.00 Dnevnik
 12.16 TV kalendar
 12.30 Ljubav nema cijene, serija
 13.20 Govorimo o zdravlju
 14.00 Vijesti
 14.10 TV raspored
 14.13 Vrijeme danas
 14.15 Lugarnica 14., serija
 15.05 Superrobotov majmunski tim, crtana serija
 15.30 Nora Fora, igra za djecu
 16.00 City Folk: Haag
 16.35 Život u živo
 17.35 Vijesti
 17.50 Najslabija karika, kviz
 18.35 Ljubav u zaleđu, serija
 19.30 Dnevnik
 20.10 Tko želi biti milijunaš?, kviz
 21.15 Brisani prostor
 22.00 Pola ure kulture
 22.40 Otvoreno
 23.30 Vijesti iz kulture
 23.40 Transfer
 00.15 Vijesti dana
 00.30 Engel i Joe, njemački film
 02.05 Zapadno krilo 6., serija
 02.50 Lugarnica 14., serija
 03.35 Na tajnim zadacima, serija
 04.20 Dva i pol muškarca, humoristična serija
 04.40 Slobodna zona, kratki dokumentarni film
 04.50 Pola ure kulture
 05.20 Brisani prostor
 06.00 Ljubav nema cijene, serija

06.45 TEST
 07.00 VIP DJ
 07.30 TV raspored
 07.35 Teletubbies, lutkarska serija
 08.00 Silvestrovo i Čičijeve tajne, crtana serija
 08.25 ŽUTOKLJUNAC
 09.20 Učilica

09.30 NULTI SAT:
 09.40 Platno, boje, kist
 10.00 Tečaj talijanskog jezika
 10.30 Zasjedanje Hrvatskog sabora, prijenos
 13.30 NULTI SAT
 14.30 Vijesti za gluhe
 14.40 Život piše priče: Okrivljena, američko kanadski film
 16.10 Vijesti na drugom
 16.20 Vrijeme sutra
 16.25 Svijet slavnih, serija
 17.10 Zapadno krilo 6., serija
 18.00 Hrvatska danas
 18.50 Silvestrovo i Čičijeve tajne, crtana serija
 19.15 Pod kaznom do smrti 4., humoristična serija
 19.35 VIP DJ
 20.10 Reporteri
 21.15 Genijalci, kviz
 21.50 Vijesti na drugom
 22.05 Andeo pravde, američki film
 23.40 Na tajnim zadacima, serija
 00.25 Dva i pol muškarca, humoristična serija
 00.50 Pregled programa za petak

06.45 Superklinke, crtana serija
 07.10 Šaljivi kućni video
 07.40 Nasljednica, serija
 08.30 TV prodaja
 08.40 Ljubav na kocki, serija
 09.40 Putovi ljubavi, serija
 10.40 Izlog strasti, serija
 11.10 VIP DJ, glazbena emisija
 11.45 Zakon u New Yorku, serija
 12.45 Opet iznova, serija
 13.35 TV prodaja
 13.45 Ona ili on, kviz
 14.15 U sridu, društveno politički magazin
 15.15 Svi vole Raymonda, serija
 15.50 Seinfeld, serija
 16.25 Nasljednica, serija
 17.20 Vijesti Nove TV
 17.30 Ljubav na kocki, serija
 18.25 Ona ili on, kviz
 19.00 Dnevnik Nove TV
 19.20 Sport Nove TV
 19.25 Vrijeme Nove TV
 19.30 Nova navečer, informativni magazin
 20.00 HIT četvrtak: Bumerang, serija
 21.00 HIT četvrtak: Kućanice, serija
 21.55 HIT četvrtak: Izgubljeni, serija
 22.50 HIT četvrtak: Seinfeld, serija

23. 3. 2006.

23.20 JAG, serija
00.10 Istina o Juliet, igrani film
01.25 Kraj programa

06.40 Ljubav bez predaje, telenovela (R)
07.25 Transformers Cybertron, crtana serija
07.45 Beyblade, crtana serija
08.10 Anastasia, sapunica
09.00 Simpsoni, humoristična animirana serija (R)
09.25 Pod istim krovom, humoristična serija (R)
09.50 Roseanne, humoristična serija (R)
10.15 Bračne vode, humoristična serija (R)
10.40 Dadilja, humoristična serija (R)

11.05 Sanja, talk show (R)
12.05 Eksploziv, magazin (R)
12.35 Zabranjena ljubav, sapunica (R)
13.00 Ljubav jednog oca, telenovela
14.05 Ljubav bez predaje, telenovela
14.50 Carabinieri – žena na zadatku, dramska serija
15.45 Simpsoni, humoristična animirana serija
16.10 Pod istim krovom, humoristična serija
16.35 Roseanne, humoristična serija
17.00 Bračne vode, humoristična serija
17.25 Dadilja, humoristična serija
17.55 Sanja, talk show
18.45 Vijesti, informativna emisija
19.10 Eksploziv, magazin
19.40 Zabranjena ljubav, sapunica
20.10 Mijenjam ženu, dokumentarna serija
21.20 Ispod površine, igrani film, triler
23.30 Cobra 11, kriminalistička serija
00.20 Vijesti, informativna emisija
00.35 CSI: NY, kriminalistička serija (R)
01.25 Nestali, kriminalistička serija (R)
02.10 Vatreni dečki, dramska serija (R)

TV TJEDNIK NA YU ECO

Emisija na hrvatskom jeziku TV tjednik emitirat će se u petak 17. ožujka u redovitom terminu od 20 sati na programu YU ECO televizije. Repriza emisije je u subotu 18. ožujka u 15 sati.

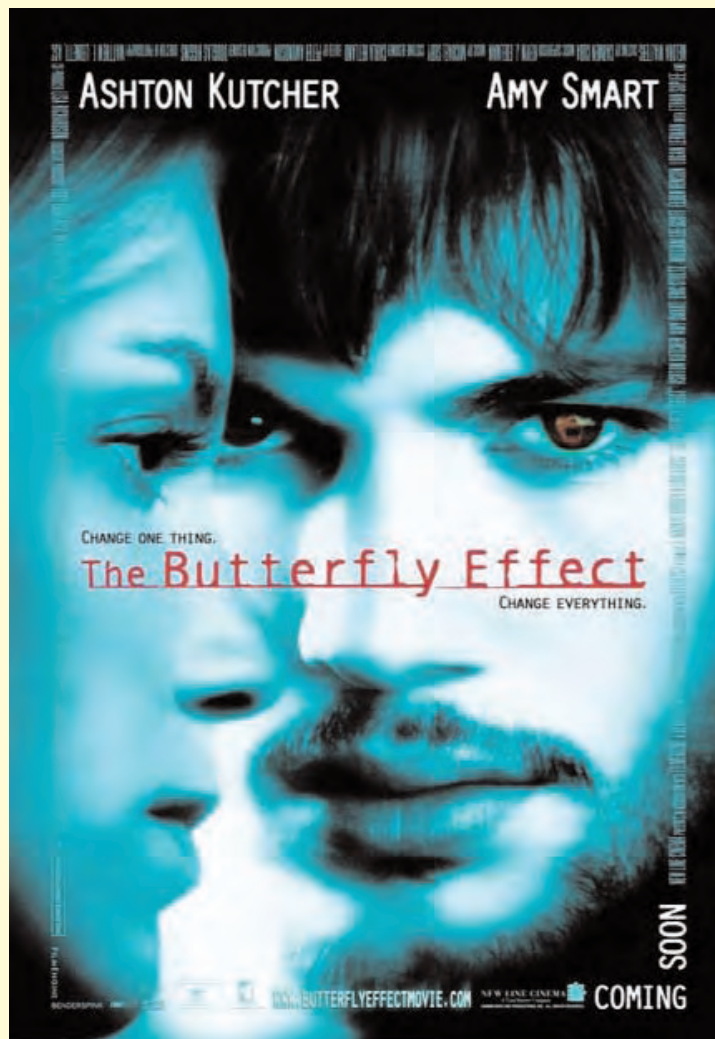
FILM TJEDNA

DOMINO EFEKT

(The Butterfly Effect), 2004., SAD, triler

NOVA TV, 20. 3. 2006. 21.00

Redatelji filma dobili su nagradu Pegasus Audience, a film je nominiran za nagradu Saturn 2005. godine, Golden Fleece i Teen Choice.

sadašnjost. Koliko god se trudio ne uspijeva stvoriti stvarnost u kojoj bi mogao s Kayleigh živjeti 'sretno do kraja života', stvarnost u kojoj bi svi bili sretni i zadovoljni.

Režija: Eric Bress, J. Mackye Gruber

Glume: Ashton Kutcher, Melora Walters, Amy Smart, Elden Henson, William Lee Scott, John Patrick Amedori, Irene Gorovaia, Kevin Schmidt, Jesse James

Evan Treborn (Ashton Kutcher) je izgubio pojam o vremenu, a ključne trenutke svog života je potisnuo i ne može ih se sjetiti. Ostali su mu samo djelići djetinjstva i života koji čine isprekidanu uspomenu koja se ne može odijeliti od fantazije. On se sjeća svojih prijatelja iz djetinjstva, Kayleigh (Amy Smart), Lennyja (Elden Henson) i Tommyja (William Lee Scott), ali ne može sagledati svoj život kao cjelinu. Tijekom djetinjstva o Evanu je brinuo psiholog koji ga je poticao da vodi dnevnik u kojem je opisivao svoju svakodnevnicu. Kasnije se Evan, čitajući dnevnik na koledžu, uspijeva vratiti u prošlost i oživjeti svoja sjećanja te konačno upotrijebiti sve uspomene u jednu cjelovitu sliku. On dobija priliku promijeniti sve što u ono doba nije bio u stanju, a time preuzima veliku odgovornost za posljedice koje uzrokuju njegove promjene. Počinje se osjećati odgovornim za uništene živote svojih prijatelja i za Kayleigh koju voli, pa se trudi poštediti prijatelje i sebe traumatičnih iskustava, ali mijenjajući događaje iz prošlosti Evan mijenja i

Temeljem članka 14. stavak 4 i članka 29. Zakona o procjeni utjecaja na životni okoliš (»Službeni glasnik RS« br.135/04) i članka 24. Odluke o Općinskoj upravi (»Službeni list Općine Subotica« 5/2005), Služba za komunalne poslove, poduzetništvo i zaštitu životnog okoliša:

OBAVJEŠTAVA

Nositelj projekta **FRESH & CO DOO** Subotica, Ivana Gorana Kovačića br. 3, je podnio zahtjev za određivanje obujma i sadržaja Studije o procjeni utjecaja PROJEKTA »Kompleks za proizvodnju sokova«, na kat. parcelama br. 7881, 7882, 7883, 7884, 7885, 7886, 7887, 7888, 7889, 890, 7894, 7896, 11802, 11803, 11806 k. o. Novi Grad, SO Subotica.

Služba je donijela rješenje o obujmu i sadržaju Studije o procjeni utjecaja dana 01.03.2006., koja treba biti, izrađena sukladno članku 17. Zakona o procjeni utjecaja na životni okoliš (»Službeni glasnik RS« br.135/04) i Pravilnika o sadržaju studije o procjeni utjecaja na životni okoliš (»Službeni glasnik RS« broj 69/2005).

Nama je dovoljno da znate za nas...

FUNERO

Privatno pogrebno poduzeće

- Subotica, Karadordev put 2,

telefon (danonoćno): (024) 55-44-33

- Horgoš, Borisa Kidriča 7,

telefon (danonoćno): (024) 792-202

Raspored sprovoda i umrlice na

Internetu: www.funero.co.yu

e-mail: funero@funero.co.yu

Preplatite se!

TUZEMSTVO

☐ 6 mjeseci – 800 dinara

☐ 1 godina – 1.500 dinara

INOZEMSTVO

☐ 1 godina – 70 EUR.

Dostavite nam kopiju uplatnice i popunite adresu na koju želite da Vam stiže "Hrvatska riječ" svakog tjedna.

SWIFT: VIBUCS 22
VOJVODANSKA BANKA
AD MS FIL, SUBOTICA
IBAN: CS73355000000200292421
NIU Hrvatska riječ,
Trg cara Jovana Nenada 15/II, 24000 Subotica.

Hrvatska riječ

Ime i prezime:

Ulica i broj:

Mjesto i zemlja:

Telefon i e-mail:

Ovu narudžbenicu i uplatnicu pošaljite na adresu uredništva:
NIU "Hrvatska riječ", Trg cara Jovana Nenada 15/II, 24000 Subotica
Uplatu izvršiti na broj žiro računa 355-1023208-69

Subotica-trans

SUBOTICA-TRANS obavještava cijenjene putnike na međunarodnoj autobusnoj liniji, Subotica - Zagreb, važe cijene prijevoza s nizom pogodnosti:

- djeca do 6 godina voze se besplatno
- djeca od 6 do 12 godina imaju popust 50% (cijena povratne karte iznosi 1.942 din.)
- studenti uz prikaz indeksa uživaju popust od 30% (povratna karta je 2.707 din., a u jednom pravcu 1.514 din.)
- osobe starije od 60 godina imaju popust od 30%

POPUSTI VAŽE ISKLJUČIVO ZA DIREKTNU LINIJU OD SUBOTICE DO ZAGREBA U OBA PRAVCA I VAŽE 30 DANA.

VAŠ SUBOTICA-TRANS

agria

AGRIA D.O.O. SUBOTICA
PROIZVODNJA SIJAČICA I
REZERVNIH DIJELOVA
SUBOTICA, BARANJSKA 23
tel. i fax: 024-561-553
e-mail: agria@suonline.net

**Zlatna medalja
za kvalitetu 2005.**

TippNet

Pravi izbor

www.tippnet.co.yu Tel.: 555-765 E-mail: support@tippnet.co.yu

BALINT
VUJKOV

KRILATI
MOMAK

MATICA HRVATSKA SUBOTICA
Hrvatska riječ